

Jaarrekening en -verslag 2016

Inhoud

2	Verklaring van de verantwoordelijke personen
2	Jaarresultaten 2016
17	Geconsolideerde jaarrekening 2016
18	Geconsolideerde winst- en- verliesrekening
19	Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten
20	Geconsolideerde balans
21	Geconsolideerd mutatie-overzicht van het eigen vermogen
22	Geconsolideerd kasstroomoverzicht
23	Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening
82	Verslag van de Commissaris
83	Samengevatte statutaire jaarrekening 2016
87	Corporate governance verklaring
87	Samenstelling en werking van de bestuurs-, beheer- en controleorganen
91	Remuneratieverslag
94	Systemen van interne controle en risicobeheer
100	Informatie over het kapitaal
102	Informatie over het aandeel
104	Indicatoren van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

Inhoud van het geconsolideerde jaarverslag *

2	Overzicht van de gang van zaken, resultaten en de positie van de vennootschap
87	Corporate governance verklaring
87	Samenstelling en werking van de bestuursorganen en hun comités
91	Afwijkingen van de Corporate Governance Code
72, 91	Remuneratieverslag
94	Systemen van interne controle en risicobeheer
100	Informatie over het kapitaal
100	• Informatie over de bekendmaking van belangrijke deelnemingen
101	• Elementen die een invloed zouden kunnen hebben in geval van een overnamebod
64	• Eigen vermogen
73	Financieel risicobeheer
81	Diensten verleend door de commissaris
81	Gebeurtenissen na balansdatum

* De punten van het artikel 119 van het Wetboek van Vennootschappen, die de inhoud van het jaarverslag definieert, die niet van toepassing zijn voor D'Ieteren, werden niet opgenomen in deze samenvatting.

Verklaring van de verantwoordelijke personen

Verklaring over het getrouw beeld van de geconsolideerde financiële overzichten en het getrouw overzicht van het jaarverslag

Roland D'Ieteren, Voorzitter van de Raad van bestuur, en Axel Miller, gedelegeerd bestuurder, verklaren, in naam en voor rekening van s.a. D'Ieteren n.v., dat, voor zover hen bekend, de geconsolideerde jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van s.a. D'Ieteren n.v. en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van s.a. D'Ieteren n.v. en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

Jaarresultaten 2016

De groep maakt gebruik van Alternatieve Prestatiemaatstaven ("APM's") om zijn operationele prestaties te weerspiegelen. Als gevolg van recente ontwikkelingen op het vlak van de regelgeving heeft de Groep de benaming van de gebruikte APM's gewijzigd, zonder enige inhoudelijke wijziging. De vroeger gebruikte termen "Courant resultaat" en "Ongebruikelijke elementen en waardeaanpassingen" werden vervangen door "Aangepast resultaat" en "Aanpassingen". Voor meer gedetailleerde informatie over de definitie, berekening en inhoud van deze APM's verwijzen we naar pagina 10.

2016 was een zeer positief jaar voor de groep D'Ieteren. Zowel D'Ieteren Auto als Belron realiseerden een groei van de verkopen en een hoger aangepast bedrijfsresultaat. En er was de overname van Moleskine. D'Ieteren Auto profiteerde van sterke markttrends, een aantrekkelijke pijplijn van voertuigmodellen en de positieve effecten van zijn drie strategische prioriteiten. Belron bleef marktaandeel winnen op belangrijke markten voor de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing en werkte tegelijkertijd zijn nieuwe businessstrategie uit met het oog op een dienstuitbreiding toegespitst op "het verschil maken door de problemen van mensen met veel zorg op te lossen".

Met inbegrip van Moleskine in het laatste kwartaal, steeg het aangepaste geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van D'Ieteren in 2016 met 13,9% tot 241,6 miljoen. Zonder de bijdrage van Moleskine en de aanverwante overnamekosten steeg het aangepaste geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van D'Ieteren met 12,1%.

Voor 2017 streeft D'Ieteren naar een aangepast geconsolideerd resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, dat ongeveer 10% hoger is dan het resultaat van 241,6 miljoen EUR in 2016.

1. Samenvatting Groep

A. VERKOPEN

De geconsolideerde verkopen bedroegen 6.471,7 miljoen EUR, +7,2% in vergelijking met 2015. Ze worden als volgt opgesplitst:

- **D'Ieteren Auto:** 3.114,2 miljoen EUR, +8,4% op één jaar, dankzij hogere volumes en een positief mix-effect. Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen² steeg het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens in België met 10,4% op één jaar en daalde het marktaandeel² van D'Ieteren Auto marginaal tot 21,81% (22,34% in 2015). Het totaal aantal door D'Ieteren Auto geleverde voertuigen, bedrijfsvoertuigen inbegrepen, steeg in 2016 met 6,5% tot 122.489 eenheden.
- **Belron:** 3.305,4 miljoen EUR, +4,6% op één jaar, bestaande uit 4,6% organische groei, voornamelijk als gevolg van groei in de VS, het VK, Duitsland, Frankrijk en Spanje, een stijging met 0,9% uit overnames en een negatieve impact van 0,9% uit wisselkoersschommelingen.
- De resultaten van **Moleskine** werden vanaf 1 oktober 2016 volledig geconsolideerd in de rekeningen van D'Ieteren. De bijdrage van Moleskine aan de geconsolideerde verkopen van D'Ieteren bedroeg in 2016 52,1 miljoen EUR. Op basis van een volledig jaar bedroegen de verkopen van Moleskine 145,2 miljoen EUR (+ 13,3%).

Exclusief Moleskine stegen de geconsolideerde verkopen met 6,4% in vergelijking met 2015.

B. RESULTATEN

- Het **geconsolideerde resultaat vóór belastingen** bedroeg 99,6 miljoen EUR in 2016, in vergelijking met 196,4 miljoen EUR in 2015. Exclusief aanpassingen¹ (151,3 miljoen EUR) bedroeg het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen 250,9 miljoen EUR (+15,8% op één jaar). De *aanpassingen*¹ omvatten voornamelijk afschrijvingen en waardeverminderingen bij Belron en kosten voor de herstructurering van het netwerk die gedeeltelijk gecompenseerd werden door winst op de verkoop van vastgoed bij D'leteren Auto.
 - Onze voornaamste prestatie-indicator¹, het ***aangepaste geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel***, bedroeg 241,6 miljoen EUR, een stijging met 13,9% in vergelijking met 2015. Het resultaat wordt als volgt opgesplitst:
 - D'leteren Auto en Corporate activiteiten***: 84,2 miljoen EUR, +13,0% op één jaar, voornamelijk dankzij een sterke stijging van de volumes en een positief mix-effect.
 - Belron***: 148,4 miljoen EUR, +7,8% op één jaar, voornamelijk dankzij een betere rentabiliteit in het VK, de VS en Spanje. De impact van de hogere verkopen op de winst was beperkt in de VS.
 - Moleskine***: 9,0 miljoen EUR (bijdrage vanaf 1 oktober 2016). De kosten met betrekking tot de overname van Moleskine bedroegen 6,2 miljoen EUR, waarvan 5,7 miljoen EUR werd geboekt bij D'leteren Auto en Corporate en 0,5 miljoen bij Moleskine.
 - Zonder de bijdrage van Moleskine en de kosten met betrekking tot de overname** bedroeg onze voornaamste prestatie-indicator in 2016 237,7 miljoen EUR, een stijging met 12,1% in vergelijking met 212,1 miljoen EUR in 2015.
 - Inclusief Moleskine bedroeg het **groepsaandeel in het nettoresultaat van de periode** 49,9 miljoen EUR (130,7 miljoen EUR in 2015). De *aangepaste* nettowinst, groepsaandeel¹, steeg met 18,2% tot 215,3 miljoen EUR.

C. DIVIDEND

De Raad van bestuur van D'leteren stelt voor om het bruto dividend te verhogen van 0,90 EUR per aandeel voor 2015 tot 0,95 EUR per aandeel voor 2016. Als het goedgekeurd wordt door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 1 juni 2017, zal dit dividend op 8 juni 2017 uitgekeerd worden (notering ex-coupon op 6 juni 2017).

D. FINANCIERING VAN DE ACTIVITEITEN

Tussen december 2015 en december 2016 steeg de geconsolideerde netto financiële schuld³ van de groep van 573,2 miljoen EUR tot 993,5 miljoen EUR, voornamelijk als resultaat van de overname van Moleskine.

De netto cash positie³ van het segment D'leteren Auto/Corporate daalde met 106,5 miljoen EUR tot 71,7 miljoen EUR. Het laatste bedrag omvat een achtergestelde lening ten bedrage van 151,3 miljoen EUR aan DM Invest, de 100% dochteronderneming van D'leteren NV die de aandelen van Moleskine verwierf. De daling van de handels- en overige vorderingen met 103,1 miljoen EUR omdat de zelfstandige concessiehouders overschakelden op contante betalingen, de 43,4 miljoen EUR aan dividenden van Belron en de hogere EBITDA⁴ werden meer dan gecompenseerd door de 'equity' financiering (216,7 miljoen EUR) van de overname van Moleskine en de dividendbetalingen (49,3 miljoen EUR).

De netto financiële schuld³ van Belron steeg van 751,4 miljoen EUR op het einde van 2015 tot 793,1 miljoen EUR op het einde van 2016, voornamelijk door de stijging van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro.

De nettoschuld van het segment Moleskine, inclusief DM Invest, bedroeg op het einde van het jaar 272,1 miljoen EUR.

E. VOORUITZICHTEN VOOR HET AANGEPASTE GECONSOLIDEERDE RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN 2017, GROEPSAANDEEL¹

Voor 2017 streeft D'leteren naar een *aangepast* geconsolideerd resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, dat ongeveer 10% hoger is dan het resultaat van 241,6 miljoen EUR in 2016.

Op een markt die naar verwachting lichtjes zal dalen, zou D'leteren Auto in staat moeten zijn om zijn *aangepast* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹ licht te verbeteren dankzij stijgingen van zijn marktaandeel. Daarenboven, bevatte het resultaat van 2016 kosten (5,7 miljoen EUR) gerelateerd aan de overname van Moleskine, die niet herhaald zullen worden.

Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van Belron lichtjes zal dalen als gevolg van hogere kosten met betrekking tot het incentive-programma op lange termijn voor het management (naar verwachting 19,0 miljoen EUR in 2017, ten opzichte van 9,5 miljoen EUR in 2016).

Er wordt verwacht dat exclusief de financieringskosten in verband met de overname door D'leteren, het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van Moleskine in 2017 met meer dan 10% zal stijgen. Moleskine zal bijdragen aan de resultaten van de groep over het volledige jaar, in vergelijking met 3 maanden (4e kwartaal) in 2016.

2. Autodistributie (D'leteren Auto) en Corporate activiteiten

- Zonder de inschrijvingen van nieuwe wagens van minder dan 30 dagen² steeg de Belgische markt met 10,4% op één jaar en daalde het aandeel van D'leteren Auto met 53 bp tot 21,81%.
- De verkopen van nieuwe voertuigen stegen met 8,7% tot 2.731,9 miljoen EUR in 2016. De totale verkopen bedroegen 3.114,2 miljoen EUR (2.874,2 miljoen EUR in 2015, +8,4%).
- Het bedrijfsresultaat bedroeg 77,5 miljoen EUR (60,4 miljoen EUR in 2015):
 - Het *aangepaste* bedrijfsresultaat¹ steeg met 14,0% tot 75,8 miljoen EUR.
 - De *aanpassingen* inbegrepen in het bedrijfsresultaat bedroegen 1,7 miljoen EUR.
- Het resultaat vóór belastingen bedroeg 81,1 miljoen EUR (57,1 miljoen EUR in 2015), een stijging met 42,0%.
- Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, bedroeg 84,2 miljoen EUR (74,5 miljoen EUR in 2015), een stijging met 13,0%.
- D'leteren Auto streeft ernaar zijn aandeel te verbeteren op een markt die naar verwachting een lichte daling zal kennen in 2017.

2.1. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

De verkopen van D'leteren Auto stegen in 2016 met 8,4% tot 3.114,2 miljoen EUR, dankzij een stijging van de volumes op een sterke markt en een positief mix-effect (meer SUV's en minder downsizing).

Nieuwe voertuigen

Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen² steeg het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens in België met 10,4% op één jaar tot 519.755 eenheden. Inclusief deze inschrijvingen bereikten de inschrijvingen van nieuwe wagens op de Belgische markt in totaal 539.519 eenheden, een stijging met 7,7% op één jaar.

Zonder de inschrijvingen van minder dan 30 dagen² bedroeg het marktaandeel van de door D'leteren Auto verdeelde merken 21,81% in 2016 (ten opzichte van 22,34% het jaar voordien). Terwijl het aandeel van D'leteren in het begin van 2016 negatief beïnvloed werd door "Emissiongate", verbeterde dit aanzienlijk tijdens de rest van het jaar. De daling van het marktaandeel is voornamelijk te wijten aan de timing van de vernieuwing van modellen bij Audi.

Het Autosalon, dat plaatsvond in januari 2016, was het op één na meest succesvolle in de geschiedenis van D'leteren Auto, met een stijging van de bestellingen met meer dan 20% ten opzichte van vergelijkbare periodes in 2014 en 2015.

Volkswagen bleef het leidersmerk in België met een marktaandeel² van 10,15% in 2016 (een stijging met 10 bp), dankzij de succesvolle run-out campagne van de vorige Tiguan en de lancering van de nieuwe versie. Ook de vraag naar de Touran was groot. Het marktaandeel² van Audi daalde in 2016 met 50 bp tot 6,26%, ondanks het succes van de A4. Het aandeel verbeterde echter in de tweede jaarhelft, dankzij de lancering van de nieuwe Q2 en de vernieuwing van de A5. Het marktaandeel van Škoda was grotendeels stabiel, dankzij het succes van de Octavia en de Superb. Het globale marktaandeel van Porsche bleef stabiel op een hoog niveau, dankzij het succes van de 911 en de vernieuwde 718-modellen (Boxster en Cayman). Het marktaandeel van Seat daalde lichtjes als gevolg van de stopzetting van de Altea.

De inschrijvingen van nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen (0 tot 6 ton) stegen met 11,1% tot 68.540 eenheden. Het aandeel van D'leteren Auto steeg van 9,19% in 2015 tot 10,0% in 2016.

Het totaal aantal in 2016 door D'leteren Auto geleverde nieuwe voertuigen, met inbegrip van bedrijfsvoertuigen, bedroeg 122.489 eenheden (+6,5% in vergelijking met 2015). De stijging van de leveringen leidde in combinatie met een positief mix-effect tot een verkoopniveau van nieuwe voertuigen van 2.731,9 miljoen EUR (+8,7% in vergelijking met 2015).

Andere activiteiten

De verkopen van wisselstukken en accessoires bedroegen 185,4 miljoen EUR, +2,8% op één jaar. De naverkoopactiviteiten van de concessies in eigen beheer bedroegen 83,3 miljoen EUR (-0,7% op één jaar) en de verkopen van tweedehandsvoertuigen bedroegen 53,9 miljoen EUR (+16,9% op één jaar).

De verkopen van D'leteren Sport, die voornamelijk bestaan uit motorfietsen, quads en scooters van het merk Yamaha, stegen met 9,4% in waarde tot 27,9 miljoen EUR.

Resultaten

Het bedrijfsresultaat bedroeg 77,5 miljoen EUR (60,4 miljoen EUR in 2015). Het *aangepaste* bedrijfsresultaat¹ steeg met 14,0% tot 75,8 miljoen EUR dankzij de impact van hogere volumes en een positief mix-effect (Tiguan en Touran bij Volkswagen, Q7 en A4 bij Audi, Superb en Octavia bij Škoda en 911 bij Porsche), gedeeltelijk gecompenseerd door hogere marketing- en IT-kosten, 7,8 miljoen EUR kosten met betrekking tot de “24 maanden gratis Wecare” campagne en 5,7 miljoen EUR kosten met betrekking tot de overname van Moleskine. De rentabiliteit van de Retail-activiteiten bleef verbeteren.

De *aanpassingen*¹ op het niveau van het bedrijfsresultaat bedroegen 1,7 miljoen EUR. Ze omvatten winst op de verkoop van vastgoed en de terugnemering van enkele “Emissiongate” voorzieningen en waardeverminderingen op voorraden, gedeeltelijk gecompenseerd door kosten in het kader van de “Market Area” strategie.

De netto financiële last bedroeg 1,0 miljoen EUR (3,8 miljoen EUR in 2015). De *aangepaste* netto financiële last¹ bedroeg 0,1 miljoen EUR (0,2 miljoen EUR in 2015).

Het resultaat vóór belastingen bedroeg 81,1 miljoen EUR (ten opzichte van 57,1 miljoen EUR in 2015, +42,0%).

Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van het segment Autodistributie & Corporate bedroeg 84,2 miljoen EUR (ten opzichte van 74,5 miljoen EUR in 2015, hetzij +13,0%). De bijdrage van de volgens de equity-methode verwerkte entiteiten aan het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, steeg van 8,2 miljoen EUR in 2015 tot 8,5 miljoen EUR als gevolg van sterke commerciële activiteit bij Volkswagen D'Ieteren Finance.

2.2. BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

In 2016 werden verschillende nieuwe modellen gelanceerd, zoals de Audi Q2, de Seat Ateca en de Bentley Bentayga. De Volkswagen Tiguan en Crafter, de Audi A4 Allroad en A5 en de Porsche Boxster, Cayman en Panamera werden vervangen. Bovendien kregen de Volkswagen up!, Beetle en Amarok, de Audi A3 en de Seat Leon een *facelift*.

D'Ieteren Auto implementeerde verder zijn strategie 2018-2020, op basis van drie pijlers:

- **“Powered by You”** omvat de stroomlijning van de interne structuur van de onderneming om de klant centraal te stellen in de organisatie. De nieuwe structuur heeft tot doel commerciële en operationele uitmuntendheid te bereiken en tegelijkertijd functie-overschrijdende werkpraktijken te bevorderen.
- Het **“Market Area”** project heeft tot doel het netwerk van onafhankelijke concessies te versterken dankzij schaalvoordelen en synergieën. Tegen eind 2016 waren maar liefst 21 van de in totaal 26 “Market Area” overeenkomsten ondertekend, waardoor de Market Area Leaders kunnen starten met de organisatie van hun regio.
- **“Pole Position”** is toegespitst op de verbetering van de prestaties van de D'Ieteren Car Centers (DCC) in het Brusselse Gewest. Tot nu toe werden 7 van de 12 sites gesloten en werden de activiteiten van de sites van Vilvoorde, Fort-Jaco, Expo, Stokkel, Meiser, Woluwe en Bentley/Lamborghini Zaventem verhuisd. In 2016 werd een nieuwe hub (Auto Center Zaventem) geopend, waardoor de vier hoofdmerken nu gegroepeerd zijn onder hetzelfde dak.

In april 2016 gingen de terugroepingen in het kader van “Emissiongate” van start. Dit omvat in België ongeveer 300.000 voertuigen die uitgerust zijn met niet-conforme software. De groep Volkswagen moest een aanzienlijk aantal technische oplossingen ontwikkelen, die allemaal goedgekeurd moeten worden door de KBA, de Duitse federale regelgevende instantie van de automobielsector. Tegen eind 2016 waren alle oplossingen beschikbaar en kregen ongeveer 50.000 voertuigen een update. De tot nu toe uitgevoerde updates gebeurden tot de grootste tevredenheid van de klanten. Het terugroepproces zou dit jaar rond moeten zijn.

D'Ieteren Auto heeft plannen aangekondigd om een nationaal franchisenetwerk van carrosserieën uit te bouwen, samen met zijn netwerk van zelfstandige concessiehouders. De segmentering van de jobs en het gebruik van de meest efficiënte technieken (bv. “*smart repair*”) zouden moeten resulteren in kostenbesparingen, snellere herstellingstijden en een grotere kostentransparantie. Naast de merken die verdeeld worden door D'Ieteren Auto, zal dit netwerk ook voertuigen van andere merken herstellen.

D'Ieteren Auto streeft ernaar een rol te spelen in de mobiliteit van de toekomst, die grote veranderingen zal ondergaan door car sharing, het toenemende succes van elektrische voertuigen, digitalisering en de komst van autonome wagens. Het nieuwe D'Ieteren Mobility Team streeft ernaar meer inzicht te krijgen in de veranderingen die ons te wachten staan, en de innovatie binnen de onderneming te bevorderen. Het team zal potentiële partnerships met de academische wereld en met innovatieve spelers nastreven. In het begin van 2017 kondigde D'Ieteren aan dat het bedrijf zal samenwerken met Drivy, het toonaangevende platform voor autoverhuur tussen particulieren in Europa. Verschillende concessies van D'Ieteren Auto in Brussel en Antwerpen zullen hun vervangwagens verhuren via het platform van Drivy om de benuttingsgraad van hun vloot te maximaliseren.

2.3. ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2017

Er wordt in 2017 in België een lichte daling van de inschrijvingen van nieuwe voertuigen verwacht. D'Ieteren Auto streeft ernaar zijn marktaandeel te vergroten dankzij commerciële initiatieven en de veelbelovende pijplijn van nieuwe modellen.

De productpijplijn voor 2017 omvat de lancering van de Volkswagen 7-zitter Tiguan en Arteon, de Škoda Kodiaq en de Porsche Panamera Sport Turismo, en de vervanging van de Audi Q5, A5 Sportback en A5 Cabriolet, en de SEAT Ibiza. De Volkswagen Golf en de Škoda Octavia, Citigo en Rapid zullen een *facelift* krijgen.

Eind februari 2017 was het orderboek (in aantal eenheden) 4% lager in vergelijking met eind februari 2016 en 30% hoger in vergelijking met eind februari 2015. Opmerking: 2015 en 2017 waren "kleine" edities van het Brusselse Autosalon.

Op een markt die naar verwacht lichtjes zal dalen, zou D'Ieteren Auto in staat moeten zijn om zijn *aangepast* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹ licht te verbeteren dankzij stijgingen van zijn marktaandeel. Daarenboven, bevatte het resultaat van 2016 kosten (5,7 miljoen EUR) gerelateerd aan de overname van Moleskine, die niet herhaald zullen worden.

D'Ieteren Auto zal zijn strategie verder ten uitvoer leggen. De invoering van een nieuwe 360° CRM-tool (Customer Relationship Management) zal een uiterst belangrijke stap zijn om een klantgerichte organisatie te worden. Alle verkoopprocessen (nieuwe en tweedehandse voertuigen) zullen gecentraliseerd en geautomatiseerd worden. Eens dit geïmplementeerd is, zal er één database (verkoop en naverkoop) zijn voor alle klanten. De roll-out ging eind februari 2017 van start en zou in mei rond moeten zijn.

3. Herstelling en vervanging van voertuigblazing - Belron

- De externe verkopen stegen met 4,6%, bestaande uit 4,6% organische groei, een stijging met 0,9% uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van 0,9% uit wisselkoersschommelingen.
- Het bedrijfsresultaat bedroeg 41,6 miljoen EUR (174,4 miljoen EUR in 2015):
 - Het *aangepaste* bedrijfsresultaat¹ bedroeg in totaal 190,7 miljoen EUR (+4,8%) dankzij betere resultaten in Europa, vooral in het VK. In de VS werd de impact van de hogere verkopen op het *aangepaste* bedrijfsresultaat¹ beïnvloed door investeringen met het oog op groei.
 - De *aanpassingen*¹ ten bedrage van 149,1 miljoen EUR omvatten voornamelijk waardeverminderingen en de afschrijving van immateriële activa.
- Het resultaat vóór belastingen bedroeg 5,3 miljoen EUR (139,3 miljoen EUR in 2015).
- Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, bedroeg 148,4 miljoen EUR (137,6 miljoen EUR in 2015), een stijging met 7,9%.
- Belron verwacht een matige organische groei van de verkopen in 2017 met mogelijke overnames om zijn diensten uit te breiden.

3.1. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

Verkopen

De verkopen van Belron bedroegen in 2016 3.305,4 miljoen EUR, een stijging op één jaar met 4,6%, bestaande uit 4,6% stijging van de organische verkopen, 0,9% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een negatieve impact van -0,9% uit wisselkoersschommelingen. Het totale aantal herstellings- en vervangingsinterventies steeg met 3,7% tot 11,3 miljoen. In 2016 verleende Belron diensten aan 15,2 miljoen klanten binnen de vier businessstromen die Belron beheert (herstelling en vervanging van voertuigbeglazing, voertuigherstelling, vastgoeddiensten en beheer van claims). In 2015 waren dat 14,1 miljoen klanten.

De Europese verkopen stegen met 2,0%, bestaande uit een stijging van de organische verkopen met 3,1%, 1,4% groei uit overnames, gedeeltelijk gecompenseerd door een ongunstige impact van -2,5% uit wisselkoersschommelingen. De organische groei weerspiegelt voornamelijk het verdere herstel van de activiteiten in het VK en de stijging van het marktaandeel in Duitsland. De groei uit overnames heeft voornamelijk betrekking op de overnames van 2015 in Nederland en Duitsland, samen met de overname van de voormalige Finse franchisenemer en kleinere overnames in 2016 in Spanje en Zweden. De ongunstige impact uit wisselkoersschommelingen was toe te schrijven aan het zwakkere Britse pond na het EU-referendum in het VK.

Buiten Europa stegen de verkopen met 6,8%, bestaande uit een stijging van de organische verkopen met 5,9%, voornamelijk in de VS door de versterkte marketingactiviteit en de verdere vooruitgang bij verzekeringspartners, een gunstige impact van 0,4% voornamelijk dankzij overnames in de VS, en een gunstige impact van 0,5% uit wisselkoersschommelingen.

Resultaten

Het bedrijfsresultaat bedroeg in 2016 41,6 miljoen EUR (2015: 174,4 miljoen EUR). Het *aangepaste* bedrijfsresultaat¹ steeg met 4,8% tot 190,7 miljoen EUR (2015: 182,0 miljoen EUR), voornamelijk dankzij lagere verliezen in het VK en een grotere bijdrage van de VS, gedeeltelijk gecompenseerd door hogere kosten voor het incentiveplan op lange termijn voor het management (9,5 miljoen EUR in 2016, ten opzichte van 4,9 miljoen EUR in 2015).

De *aanpassingen*¹ die opgenomen zijn in het bedrijfsresultaat bedroegen -149,1 miljoen EUR en hebben voornamelijk betrekking op de waardevermindering van goodwill in Italië (61,0 miljoen EUR), Nederland (32,8 miljoen EUR) en het VK (15,2 miljoen EUR), de afschrijving (16,5 miljoen EUR) van merken en klantencontracten en kosten met betrekking tot de sluiting van de Amerikaanse fabriek in Enfield, gedeeltelijk gecompenseerd door winst met betrekking tot brandstofafdekkingsinstrumenten in de VS.

De netto financieringskosten bedroegen 35,5 miljoen EUR (2015: 35,1 miljoen EUR). De *aangepaste* netto financieringskosten¹ daalden van 36,9 miljoen EUR tot 34,1 miljoen EUR. De *aanpassingen*¹ (-1,4 miljoen EUR) hebben betrekking op een waardevermindering op een Braziliaanse lening.

Het resultaat vóór belastingen bedroeg 5,3 miljoen EUR (ten opzichte van 139,3 miljoen EUR in 2015).

Het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, bedroeg 148,4 miljoen EUR (in vergelijking met 137,6 miljoen EUR in 2015, +7,8%).

3.2. BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Na een strategische herziening toegespitst op de kerncapaciteiten van Belron, werd de volgende doelstelling geformuleerd: 'Het verschil maken door de problemen van mensen met veel zorg op te lossen'. Dit heeft het management geholpen om te evalueren welke nieuwe diensten Belron zou kunnen aanboren. Van een initiële lijst van meer dan driehonderd potentiële nieuwe diensten, werden er drie geïdentificeerd die het meeste afgestemd waren op de doelstelling en de kerncapaciteiten van Belron: voertuigherstelling, woningherstellingen en beheer van claims.

In overeenstemming met de nieuwe strategie om zijn aangeboden diensten uit te breiden, kondigde Belron op het einde van 2016 de overname aan van twee bedrijven die gespecialiseerd zijn in de herstelling van voertuigschade. Op 15 december sloot Carglass België een overeenkomst voor de overname van CARE Carrosserie in België. CARE Carrosserie heeft 16 vestigingen in heel België en kan bogen op dezelfde filosofie en passie voor klantendienst als Carglass. Op 22 december 2016 voltooide Belron Canada de overname van Speedy Collision in Canada. Speedy Collision heeft een netwerk van 24 servicecenters in franchise op strategische locaties in Alberta, Saskatchewan en Ontario.

Dit waren de eerste belangrijke overnames in het kader van de nieuwe dienstenstrategie. Belron heeft ook zijn activiteiten inzake het beheer van niet-glasclaims in de VS aanzienlijk uitgebreid. Daarnaast lanceerde het bedrijf ook 'smart repair' diensten in Nederland en Italië en werden de mobiele voertuigschadediensten in het VK verder uitgebreid.

3.3. ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2017

In het segment van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing wordt een matige stijging van de verkopen verwacht dankzij een organische groei van het marktaandeel, die de ongunstige onderliggende markttrends moet compenseren. Bovendien wordt een organische groei en groei uit overnames verwacht in de dienstuitbreidingsdomeinen. Het bedrijf zal innovatief blijven en zoeken naar verdere domeinen om zijn operationele efficiëntie en rentabiliteit te verbeteren. Er wordt verwacht dat het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van Belron lichtjes zal dalen als gevolg van hogere kosten met betrekking tot het incentive-programma op lange termijn voor het management (naar verwacht 19,0 miljoen EUR in 2017, ten opzichte van 9,5 miljoen EUR in 2016).

4. Moleskine

- De resultaten van Moleskine werden vanaf 1 oktober 2016 volledig geconsolideerd in de rekeningen van D'Ieteren. Het minderheidsbelang in de resultatenrekening, dat pro rata temporis berekend werd, bedroeg 34% in het vierde kwartaal van 2016.
- De bijdrage van Moleskine (3 maanden) aan de cijfers van D'Ieteren voor het volledige jaar 2016:
 - Verkopten: 52,1 miljoen EUR
 - Bedrijfsresultaat: 14,6 miljoen EUR
 - Resultaat vóór belastingen: 13,2 miljoen EUR
 - *Aangepast* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹: 9,0 miljoen EUR
- Kerncijfers voor het boekjaar 2016 (12 maanden) op autonome basis:
 - De verkopen stegen met 13,3% tot 145,2 miljoen EUR (+14,4% bij constante wisselkoersen), met een sterke groei in alle regio's, productcategorieën en kanalen.
 - Het bedrijfsresultaat daalde marginaal van 34,8 miljoen EUR in 2015 tot 34,0 miljoen EUR. Dit weerspiegelt een verschuiving van de kanaalmix met een toenemend belang van kanalen voor rechtstreekse verkoop aan consumenten (Retail en E-Commerce) en een zwakker dan verwachte omzet van de groothandelsactiviteiten in de VS in het vierde kwartaal.

4.1 ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

Verkopten

De verkopen van Moleskine stegen in 2016 met 13,3% tot 145,2 miljoen EUR (+14,4% bij constante wisselkoersen). De negatieve impact uit wisselkoersschommelingen weerspiegelt het zwakkere Britse pond.

De omzet van de groothandelsactiviteiten (57% van het totaal) stegen in 2016 met 5,5% tegen reële wisselkoersen. In het vierde kwartaal waren de verkopen aan sommige detailhandelaars in de VS zwakker dan verwacht. EMEA (Europa, Midden-Oosten en Afrika) realiseerde een stijging van de verkopen met 6,6% tegen reële wisselkoersen, dankzij de sterkere rechtstreekse verkoop aan retailers en een efficiëntere implementatie van de merkstrategie in de verkooppunten. De stijging van de verkopen met 2,8% (tegen reële wisselkoersen) in de APAC-regio (Azië-Pacific) weerspiegelt een groei in alle landen, uitgezonderd Japan.

De verkopen in het B2B-kanaal stegen met 11,8% tegen reële wisselkoersen. De sterkste groei cijfers werden opgetekend in EMEA en Amerika. Retail (+52,5%) en E-Commerce (+37,9%) waren in 2016 de snelst groeiende distributiekkanalen. Moleskine telde op het einde van 2016 79 winkels (+21 op één jaar). Initiatieven om de productiviteit van bestaande winkels te vergroten, verklaren de sterke vergelijkbare omzetgroei (+8,4% bij constante wisselkoersen). Het E-Commerce-kanaal kende een sterke groei van de verkopen in alle grote regio's, geruggensteund door de duidelijke verbetering van de belangrijkste KPI's zoals het aantal websitebezoeken en gemiddelde bestelwaarde en de succesvolle roll-out van de Smart Writing Set.

De verkopen van de collecties in de categorie Papier en Niet-papier stegen met respectievelijk 6,4% en 17,3% tegen reële wisselkoersen. De Moleskine+-collectie, die instrumenten bevat om de kloof tussen analoog en digitaal te dichten, kende een stijging van de omzet van 2,3 miljoen EUR in 2015 tot 10,5 miljoen EUR in 2016 dankzij de succesvolle lancering van de Smart Writing Set.

Alle regio's bleven een sterke bijdrage leveren aan de omzetgroei van Moleskine. EMEA realiseerde de sterkste stijging van de verkopen (+14,9%), gevolgd door Amerika (+13,1%) en APAC (+11,8%).

Resultaten voor het boekjaar 2016 op autonome basis

Het bedrijfsresultaat over het volledige jaar bedroeg in 2016 34,0 miljoen EUR (2015: 34,8 miljoen EUR). De bedrijfsmarge daalde van 27,2% tot 23,4%. Dit weerspiegelt een verschuiving van de kanaalmix met een toenemend belang van kanalen voor rechtstreekse verkoop aan consumenten (Retail en E-Commerce) en een zwakker dan verwachte omzet van de groothandelsactiviteiten in de VS in het vierde kwartaal.

Het resultaat vóór belastingen bedroeg over het volledige jaar 32,9 miljoen EUR (ten opzichte van 34,6 miljoen EUR in 2015) en de nettowinst daalde van 27,1 miljoen EUR tot 23,3 miljoen EUR als gevolg van tijdelijk hogere belastingen.

4.2 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Moleskine bleef in 2016 innoveren, terwijl het bedrijf zijn productassortiment uitbreidde en versterkte. In de categorie Papier werden verschillende producten in beperkte oplage gelanceerd die onder andere toegespitst waren op Toy Story, Game of Thrones en The Beatles. In de categorie Niet-papier werd de eerste lijn premium lederen tassen en portefeuilles gelanceerd, evenals een collectie reistassen en bagageaccessoires ontwikkeld in partnerschap met Bric's.

Het bedrijf lanceerde ook de *Smart Writing Set*: een combinatie van een speciaal ontworpen papieren tablet, een intelligente pen en een app om notities en schetsen onmiddellijk te digitaliseren. Dit werd zeer enthousiast onthaald door de consumenten, en de verkoop overtrof de verwachtingen aanzienlijk.

Het eerste Moleskine Café in rechtstreeks beheer opende zijn deuren in Milaan, in de designwijk Brera. Dit is een eigentijdse interpretatie van het 'café littéraire' concept. De merkwwaarden en producten van Moleskine worden gecombineerd met een unieke café-ervaring. Het Café, dat zeer positieve reacties kreeg van consumenten en de media, illustreert de focus van het bedrijf op de aanbidding van innovatieve concepten en producten.

Op 24 januari 2017 voltooide D'Ieteren - via zijn dochteronderneming DM Invest - met succes een *squeeze-out* procedure op de resterende aandelen van Moleskine. D'Ieteren bezit nu, samen met Moleskine die eigen aandelen bezit, 100% van de aandelen. Bijgevolg werden de aandelen Moleskine geschrapt op de Beurs van Milaan.

4.3 ACTIVITEITSVOORUITZICHTEN VOOR 2017

Moleskine zal zijn strategie verder implementeren door tegelijkertijd de merkbekendheid te versterken, de nabijheid bij de klant te verbeteren en te innoveren.

Er wordt verwacht dat exclusief de financieringskosten in verband met de overname door D'Ieteren, het *aangepaste* geconsolideerde resultaat vóór belastingen, groepsaandeel¹, van Moleskine in 2017 zal stijgen met meer dan 10%. Moleskine zal in 2017 bijdragen aan de resultaten van de groep over het volledige jaar, in vergelijking met 3 maanden (vierde kwartaal) in 2016.

1 Om de onderliggende prestaties beter te weerspiegelen en beleggers een beter inzicht te geven in de financiële prestaties, maakt D'Ieteren gebruik van Alternative Performance Measures ("APM's"). Deze APM's zijn niet-GAAP-metingen. Dit wil zeggen dat hun definities niet opgenomen zijn in IFRS. D'Ieteren stelt de APM's niet voor als een alternatief voor de financiële metingen bepaald in overeenstemming met IFRS en hecht aan APM's geen groter belang dan aan de gedefinieerde IFRS-metingen. Zie pagina 10 voor de definitie van deze prestatie-indicatoren.

2 Om een preciezer beeld van de automarkt te krijgen, maakt Febiac inschrijvingscijfers bekend waar die voertuigen zijn uitgefilterd die binnen de 30 dagen na hun eerste inschrijving uitgeschreven werden. Het betreft meestal voertuigen waarvan verondersteld kan worden dat ze niet door de finale klant in België in het verkeer werden gebracht.

3 De netto financiële schuld is geen IFRS-indicator. D'Ieteren gebruikt deze APM (Alternative Performance Measure) om zijn schuldenlast te weerspiegelen. Deze niet-GAAP-indicator wordt gedefinieerd als de som van de leningen verminderd met de kasmiddelen, de kasequivalenten en de investeringen in vaste en vlottende financiële activa. Zie pagina 16.

4 EBITDA is geen IFRS-indicator. Deze APM (niet-GAAP-indicator) wordt gedefinieerd als de inkomsten vóór interesten, belastingen, waardeverminderingen en afschrijvingen.

5. Alternatieve Prestatiemaatstaven (APM's)

KADER EN DEFINITIES

De groep maakt gebruik van alternatieve prestatimaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestatie uit te drukken en om investeerders te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze APM's zijn niet binnen GAAP gedefinieerde prestatie-maatstaven die buiten IFRS vallen. De groep presenteert APM's niet als een alternatief voor financiële maatstaven bepaald in overeenstemming met IFRS en geeft niet meer nadruk aan APM's dan aan de gedefinieerde IFRS-maatstaven.

Elke post van de winst-en-verliesrekening en elk subtotaal van de winst-en-verliesrekening van de segmenten wordt onderverdeeld om informatie te geven inzake *aangepast* resultaat en *aanpassingen* (zie hieronder).

De *aanpassingen* worden geïdentificeerd door de groep om vergelijkbare cijfers te presenteren, inclusief maar niet beperkt tot:

- (a) opgenomen winsten en verliezen op de reële waarde op financiële instrumenten (i.e. de reële-waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode, zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode), waar hedge accounting niet zou worden toegepast volgens IAS 39 (in dit geval worden erkende reële-waardeopbrengsten of -verliezen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen);
- (b) koerswinsten en -verliezen bij de omzetting aan de slotkoers van de leningen en ontleningen in vreemde valuta;
- (c) waardeaanpassing van financiële passiva die resulteren uit de verkoopopties toegestaan aan aandeelhouders zonder zeggenschap vanaf 1 januari 2010;
- (d) bijzondere waardeverminderingen op goodwill en overige vaste activa;
- (e) afschrijving van de immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur erkend in het kader van de toerekening van de kostprijs van een bedrijfscombinatie, zoals gedefinieerd in IFRS 3;
- (f) andere *aanpassingen*. Het betreft materiële elementen voortvloeiend uit gebeurtenissen of transacties verbonden met de gebruikelijke activiteiten van de groep, en die individueel of samengenomen (indien ze van dezelfde aard zijn), door hun belang of hun weerslag, apart worden vermeld.

Het *aangepast* resultaat bestaat uit het IFRS-resultaat, exclusief de bovenvermelde *aanpassingen*.

De groep gebruikt als kernprestatie-indicator het *aangepaste* resultaat vóór belastingen, groepsaandeel ("*aangepast* PBT, groepsaandeel"). Deze APM bestaat uit het IFRS-resultaat vóór belastingen (PBT), exclusief aanpassingen en exclusief het aandeel van de minderheids-aandeelhouders.

Voorstelling van de APM's in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	2016			2015		
	Totaal	Bestaande uit Aangepast Resultaat	Aan- passingen	Totaal	Bestaande uit Aangepast Resultaat	Aan- passingen
Opbrengsten	6.471,7	6.471,7	-	6.035,4	6.035,4	-
Kosten van verkopen	-4.472,3	-4.471,0	-1,3	-4.169,5	-4.171,6	2,1
Bruto marge	1.999,4	2.000,7	-1,3	1.865,9	1.863,8	2,1
Commerciële en administratieve kosten	-1.751,5	-1.727,0	-24,5	-1.622,9	-1.611,7	-11,2
Overige bedrijfsopbrengsten	10,5	4,2	6,3	7,0	1,6	5,4
Overige bedrijfskosten	-124,7	3,2	-127,9	-15,2	-5,2	-10,0
Bedrijfsresultaat	133,7	281,1	-147,4	234,8	248,5	-13,7
Netto financieringskosten	-37,9	-35,6	-2,3	-38,9	-37,1	-1,8
Financiële opbrengsten	1,6	1,6	-	3,7	3,6	0,1
Financiële kosten	-39,5	-37,2	-2,3	-42,6	-40,7	-1,9
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	3,8	5,4	-1,6	0,5	5,2	-4,7
Resultaat vóór belastingen	99,6	250,9	-151,3	196,4	216,6	-20,2
Winstbelastingen	-23,0	-25,8	2,8	-21,6	-24,2	2,6
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	76,6	225,1	-148,5	174,8	192,4	-17,6
Beeïndigde bedrijfsactiviteiten	-24,9	-	-24,9	-40,4	-4,4	-36,0
RESULTAAT VAN DE PERIODE	51,7	225,1	-173,4	134,4	188,0	-53,6
Resultaat toerekenbaar aan:						
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	49,9	215,3	-165,4	130,7	182,2	-51,5
Minderheidsbelangen	1,8	9,8	-8,0	3,7	5,8	-2,1
Resultaat per aandeel voor het resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij						
Gewoon (EUR)	0,91	3,92	-3,01	2,38	3,32	-0,94
Verwaterd (EUR)	0,91	3,92	-3,01	2,38	3,31	-0,93

Voorstelling van de APM's in de winst-en-verliesrekening van de segmenten voor het boekjaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	2016					2015			
	Auto-distributie	Voertuig-begla-zing	Moleskine	Elimi-naties	Groep	Auto-distributie	Voertuig-begla-zing	Elimi-naties	Groep
Externe opbrengsten	3.114,2	3.305,4	52,1	-	6.471,7	2.874,2	3.161,2	-	6.035,4
Opbrengsten tussen segmenten	7,7	-	-	-7,7	-	5,1	-	-5,1	-
Opbrengsten per segment	3.121,9	3.305,4	52,1	-7,7	6.471,7	2.879,3	3.161,2	-5,1	6.035,4
Bedrijfsresultaat (per segment)	77,5	41,6	14,6	-	133,7	60,4	174,4	-	234,8
<i>Bestaande uit: Aangepast resultaat</i>	75,8	190,7	14,6	-	281,1	66,5	182,0	-	248,5
<i>Aanpassingen</i>	1,7	-149,1	-	-	-147,4	-6,1	-7,6	-	-13,7
Netto financieringskosten	-1,0	-35,5	-1,4	-	-37,9	-3,8	-35,1	-	-38,9
Financiële opbrengsten	1,1	0,4	0,1	-	1,6	1,3	2,4	-	3,7
Financiële kosten	-2,1	-35,9	-1,5	-	-39,5	-5,1	-37,5	-	-42,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	4,6	-0,8	-	-	3,8	0,5	-	-	0,5
Resultaat vóór belastingen	81,1	5,3	13,2	-	99,6	57,1	139,3	-	196,4
<i>Bestaande uit: Aangepast resultaat</i>	81,1	156,6	13,2	-	250,9	71,5	145,1	-	216,6
<i>Aanpassingen</i>	-	-151,3	-	-	-151,3	-14,4	-5,8	-	-20,2
Winstbelastingen	2,7	-21,6	-4,1	-	-23,0	2,6	-24,2	-	-21,6
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	83,8	-16,3	9,1	-	76,6	59,7	115,1	-	174,8
<i>Bestaande uit: Aangepast resultaat</i>	86,7	129,3	9,1	-	225,1	74,2	118,2	-	192,4
<i>Aanpassingen</i>	-2,9	-145,6	-	-	-148,5	-14,5	-3,1	-	-17,6
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-24,9	-	-	-24,9	-	-40,4	-	-40,4
RESULTAAT VAN DE PERIODE	83,8	-41,2	9,1	-	51,7	59,7	74,7	-	134,4

	Auto-distributie	Voertuig-begla-zing	Moleskine	Elimi-Naties	Groep	Auto-distributie	Voertuig-begla-zing	Elimi-naties	Groep
Toerekenbaar aan:									
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	83,8	-39,9	6,0	-	49,9	59,8	70,9	-	130,7
<i>Bestaande uit: Aangepast resultaat</i>	86,7	122,6	6,0	-	215,3	74,3	107,9	-	182,2
<i>Aanpassingen</i>	-2,9	-162,5	-	-	-165,4	-14,5	-37,0	-	-51,5
Minderheidsbelangen	-	-1,3	3,1	-	1,8	-0,1	3,8	-	3,7
RESULTAAT VAN DE PERIODE	83,8	-41,2	9,1	-	51,7	59,7	74,7	-	134,4

Uitleg en details van de aanpassingen

In 2016 en 2015 identificeerde de groep de volgende *aanpassingen*:

in miljoen EUR	2016				2015			
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep	
Aanpassingen								
Opgenomen in bedrijfsresultaat	1,7	-149,1	-	-147,4	-6,1	-7,6	-13,7	
Waardeaanpassingen financiële instrumenten	-	5,9 (g)	-	5,9	-	6,1 (g)	6,1	
Afschrijving van klantencontracten	-	-9,6 (h)	-	-9,6	-	-9,9 (h)	-9,9	
Afschrijving van merken met beperkte gebruiksduur	-	-1,0 (i)	-	-1,0	-	-1,6 (i)	-1,6	
Afschrijving van overige immateriële vaste activa met beperkte gebruiksduur	-	-	-	-	-0,6 (d)	-	-0,6	
Bijzonder waardevermindingsverlies op goodwill en op vaste activa	-	-133,2 (j)	-	-133,2	-4,1 (e)	-13,1 (j)	-17,2	
Overige aanpassingen	1,7 (a)	-11,2 (k)	-	-9,5	-1,4 (a)	10,9 (k)	9,5	
Opgenomen in netto financieringskosten	-0,9	-1,4	-	-2,3	-3,6	1,8	-1,8	
Waardevermindingsverlies financiële activa	-	-1,4 (l)	-	-1,4	-	-	-	
Waardeaanpassingen financiële instrumenten	-	-	-	-	-1,7 (f)	1,8 (g)	0,1	
Waardeaanpassingen van verkoopopties toegestaan aan minderheidsaandeelhouders	-0,9 (b)	-	-	-0,9	-1,9 (b)	-	-1,9	
Opgenomen in resultaat van entiteiten verwerkt volgens de	-0,8 (c)	-0,8 (m)	-	-1,6	-4,7 (c)	-	-4,7	

Autodistributie

- (a) In de periode omvatten de overige *aanpassingen* in het bedrijfsresultaat een opbrengst van EUR 6,3 miljoen op de verkoop van gebouwen die voordien werden gebruikt voor activiteiten (waarvan een deel op 31 december 2015 gepresenteerd werd als vaste activa aangehouden voor verkoop), een opbrengst van EUR 3,1 miljoen op de gedeeltelijke vrijgave van voorzieningen die vorig jaar werden opgenomen met betrekking tot "Emissiongate", en een kost van EUR 7,7 miljoen in het kader van het "Market Area" project (optimalisering van het netwerk van onafhankelijke dealers). In de voorgaande periode omvatten de overige *aanpassingen* in het bedrijfsresultaat een opbrengst van EUR 5,4 miljoen op de verkoop van gebouwen die op 31 december 2014 gepresenteerd werden als vaste activa aangehouden voor verkoop en een kost van EUR 6,8 miljoen met betrekking tot "Emissiongate". Deze kosten omvatten voorzieningen voor extra kosten die in 2016 moesten worden betaald (bv. logistieke en mailingkosten met betrekking tot de geplande terugroepingen).
- (b) De netto financieringskosten omvatten een waardeaanpassingskost van verkoopopties toegestaan aan sommige minderheidsaandeelhouders (de familieholding van de CEO van Belron) voor een bedrag van EUR -0,9 miljoen (EUR -1,9 miljoen in de voorgaande periode).
- (c) In de periode bedraagt het aandeel van de groep in de *aanpassingen* van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode EUR -0,8 miljoen (EUR -4,7 miljoen in de voorgaande periode). Dit betreft de afschrijving van immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur (klantencontracten erkend in het kader van de bijdrage van de activiteiten van operationele leasing van D'Ieteren Lease aan Volkswagen D'Ieteren Finance – per 31 december 2016 volledig afgeschreven - en immateriële informatica-activa erkend in het kader van de bijdrage aan OTA Keys n.v. van de ontwikkelingsactiviteiten rond de virtuele sleuteloplossingen) en, in 2016, ook bijkomende afschrijvingen met betrekking tot "Emissiongate" (Volkswagen D'Ieteren Finance).
- (d) In de voorgaande periode, de afschrijving van een immaterieel vast actief met een beperkte gebruiksduur (in 2013 opgenomen in het kader van een reële waarde-aanpassing van de waarderingen met betrekking tot de verwerving van de resterende 67% van S.M.A.R.T. & Clean Automotive Services n.v. – Wondercar – actief in 'smart repair' van voertuigen), volledig afgeschreven per 30 juni 2015.
- (e) In de voorgaande periode, een bijzonder waardevermindingsverlies van EUR 1,2 miljoen op gebouwen in het kader van de optimalisering van de voetafdruk van de concessies in eigen beheer (reorganisatieproject aangekondigd in 2014) en een bijzonder waardevermindingsverlies van EUR 2,6 miljoen op bepaalde immateriële IT-software als gevolg van een strategieverandering in de uitvoering van nieuwe technologieën.
- (f) In de voorgaande periode omvatten de netto financieringskosten waardeaanpassingen op financiële instrumenten voor een bedrag van EUR -1,7 miljoen als gevolg van schommelingen in de netto reële waarde van derivaten. Wijzigingen in de netto reële waarde van derivaten stemt overeen met de verandering in de bruto reële waarde (i.e. de waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode) zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode.

Voertuigbeglazing

- (g) De reële waarde van brandstofafdekkingsinstrumenten en waardeaanpassingen van financiële instrumenten voor een bedrag van respectievelijk EUR 5,9 miljoen (EUR 6,1 miljoen in de voorgaande periode) en nil (EUR 1,8 miljoen in de voorgaande periode met betrekking tot cross currency interest rate swaps) als gevolg van schommelingen in de netto reële waarde van derivaten. Wijzigingen in de netto reële waarde van derivaten stemt overeen met de verandering in de bruto reële waarde (i.e. de waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode) zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode.
- (h) In het kader van recente overnames werden bepaalde klantencontracten als immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur erkend. In de periode bedraagt de afschrijving EUR 9,6 miljoen (EUR 9,9 miljoen in de voorgaande periode). EUR 7,7 miljoen heeft betrekking op de VS, waarvan de grootste component betrekking heeft op de oorspronkelijke verwerving van Safelite die in 2017 volledig afgeschreven zal zijn.
- (i) De afschrijving van merken met een beperkte gebruiksduur (bepaalde merken worden niet langer beschouwd als immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur aangezien er nu een limiet geldt voor de periode gedurende dewelke deze activa verwacht worden een instroom van kasmiddelen te genereren) voor een bedrag van EUR 1,0 miljoen (EUR 1,6 miljoen in de voorgaande periode).
- (j) In de periode werd, na de jaarlijkse test op bijzondere waardeverminderingen van elke kasstroomgenererende eenheid, een bijzonder waardeverminderingsverlies van EUR 133,2 miljoen erkend op de goodwill (EUR 114,1 miljoen) en op overige immateriële (EUR 16,5 miljoen) en materiële activa (EUR 2,6 miljoen). Deze bijzondere waardeverminderingen hebben betrekking op Italië (EUR 61 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (EUR 31,7 miljoen), Nederland (EUR 32,8 miljoen), Rusland (EUR 4,9 miljoen), Griekenland (EUR 2,2 miljoen) en Ierland (EUR 0,6 miljoen).

In de voorgaande periode, werd er een bijzonder waardeverminderingsverlies van EUR 4,2 miljoen geboekt op de Turkse kasstroom-genererende eenheid, een bijzonder waardeverminderingsverlies op IT-activa van het Corporate Center (EUR 5,4 miljoen) als gevolg van de beslissing om websitedesign, -productie en -beheer over te dragen aan individuele landen, en een bijzonder waardeverminderingsverlies op IT-activa in Australië en Nieuw-Zeeland (EUR 3,5 miljoen) na een stopgezette frontoffice-implementatie en een strategieherziening.

- (k) In de periode omvatten overige *aanpassingen* ten bedrage van EUR -11,2 miljoen EUR -11,8 miljoen met betrekking tot de sluiting van de fabriek in Enfield in de Verenigde Staten, gecompenseerd door de overvoorziening van het voorgaande jaar (EUR 0,6 miljoen, waarvan EUR 0,5 miljoen als gevolg van de verkoop van de Autorestore® ADR-activiteit in het Verenigd Koninkrijk).

In de voorgaande periode hadden overige *aanpassingen* (EUR 10,9 miljoen) betrekking op een krediet voor de nakoming van toegezegd-pensioenverplichtingen in Nederland (EUR 21,5 miljoen), de bijkomende kosten voor de sluiting van de Britse toegezegd-pensioenregeling (EUR -0,6 miljoen), de kosten die gepaard gaan met het ontslag van personeel (EUR -0,7 miljoen) na de beslissing om websitedesign, -productie en -beheer over te dragen aan individuele landen, de herstructurering van callcenters en de sluiting van de activiteit voor de distributie van glas voor bussen in Frankrijk (EUR -3,9 miljoen), het verlies op de verkoop (EUR -2,7 miljoen) van de Autorestore® ADR-activiteit in het Verenigd Koninkrijk na de beslissing om de activiteiten voortaan alleen te concentreren op mobiele service-units, de personeelsafvloeiingen in Italië (EUR -2,2 miljoen) en de afronding van de overname van Guardian Glass in Spanje (EUR -0,5 miljoen).

- (l) In de periode, als gevolg van aanhoudende ondermaatse prestaties, werd een lening toegekend aan zijn participatie in Brazilië volledig afgeschreven.

- (m) In de periode, EUR -0,8 miljoen met betrekking tot de volledige afschrijving van het belang van 40% in Carglass Brazilië.

Afstemming tussen APM's en IFRS-cijfers

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
Van het resultaat vóór belastingen (PBT) tot het <i>aangepaste</i> PBT, groepsaandeel:							
Resultaat vóór belastingen (PBT)	81,1	5,3	13,2	99,6	57,1	139,3	196,4
Min: <i>aanpassingen</i> in het PBT	-	151,3	-	151,3	14,4	5,8	20,2
<i>Aangepast</i> PBT	81,1	156,6	13,2	250,9	71,5	145,1	216,6
Min: aandeel van de groep in de belastingen op het <i>aangepast</i> resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	3,1	-	-	3,1	2,9	-	2,9
Minderheidsbelangen in het <i>aangepaste</i> PBT	-	-8,2	-4,2	-12,4	0,1	-7,5	-7,4
<i>Aangepast</i> PBT, groepsaandeel	84,2	148,4	9,0	241,6	74,5	137,6	212,1
Van het <i>aangepaste</i> PBT, groepsaandeel, tot het <i>aangepast</i> resultaat na belastingen (PAT), groepsaandeel:							
<i>Aangepast</i> PBT, groepsaandeel	84,2	148,4	9,0	241,6	74,5	137,6	212,1
Aandeel van de groep in de belastingen op het <i>aangepast</i> resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	-3,1	-	-	-3,1	-2,9	-	-2,9
<i>Aangepaste</i> belastingen, groepsaandeel	5,6	-25,8	-3,0	-23,2	2,7	-25,4	-22,7
<i>Aangepast</i> PAT, groepsaandeel	86,7	122,6	6,0	215,3	74,3	112,2	186,5
Van <i>aangepast</i> PAT, groepsaandeel, tot <i>aangepast</i> resultaat toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij:							
<i>Aangepast</i> PAT, groepsaandeel	86,7	122,6	6,0	215,3	74,3	112,2	186,5
Aandeel van de groep in de <i>aangepaste</i> resultaten van de beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-	-	-	-	-4,3	-4,3
<i>Aangepast</i> resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	86,7	122,6	6,0	215,3	74,3	107,9	182,2

De kernprestatie-indicator

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
<i>Aangepast</i> PBT, groepsaandeel	84,2	148,4	9,0	241,6	74,5	137,6	212,1
Exclusief:							
Bijdrage van Moleskine	-0,6	-	-9,0	-9,6	-	-	-
Kosten gerelateerd aan de overname	5,7	-	-	5,7	-	-	-
<i>Aangepast</i> PBT, groepsaandeel (constante perimeter)	89,3	148,4	-	237,7	74,5	137,6	212,1

De EUR -0,6 miljoen in het segment Autodistributie heeft betrekking op inkomsten tussen segmenten op de lening aan Moleskine in het kader van de overname.

Nettoschuld

Om zijn schuldenlast beter te weerspiegelen, maakt de groep gebruik van het begrip nettoschuld. Deze indicator die niet gedefinieerd wordt door de IFRS-normen, is een alternatieve prestatie maatstaf (APM) en wordt niet voorgesteld als een alternatief voor de financiële indicatoren bepaald door de IFRS-normen. De nettoschuld is gelijk aan het totaal van de leningen en ontleningen verminderd met geldmiddelen, kasequivalenten en investeringen in vaste en vlottende activa. De nettoschuld houdt geen rekening met de reële waarde van de aan de schuld verbonden derivaten. De afgedekte leningen en ontleningen (d.w.z. waarop hedge accounting volgens IAS 39 wordt toegepast) worden omgerekend tegen de contractuele wisselkoersen van de verbonden cross currency swaps. De andere leningen en ontleningen worden omgerekend tegen de wisselkoersen geldend op balansdatum.

in miljoen EUR	31 december 2016				31 december 2015		
	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
Langlopende leningen en ontleningen	27,5	606,2	126,9	760,6	4,6	704,8	709,4
Kortlopende leningen en ontleningen	119,8	191,3	47,2	358,3	5,9	49,0	54,9
Intragroep financiering	-192,8	41,5	151,3	-	-20,0	20,0	-
Aanpassing voor ingedekte leningen	-	-	-	-	-	-	-
Brutoschuld	-45,5	839,0	325,4	1.118,9	-9,5	773,8	764,3
Min: geldmiddelen en kasequivalenten	-4,0	-45,9	-48,3	-98,2	-88,1	-22,0	-110,1
Min: ten einde looptijd aangehouden financiële activa	-	-	-	-5,0	-59,8	-	-59,8
Min: overige vorderingen (vaste activa)	-20,0	-	-	-20,0	-20,0	-	-20,0
Min: overige vorderingen (vlottende activa)	-2,2	-	-5,0	-2,2	-0,8	-	-0,8
Nettoschuld uit voortgezette bedrijfsactiviteiten met uitzondering van activa en passiva geassocieerd als aangehouden voor verkoop	-71,7	793,1	272,1	993,5	-178,2	751,8	573,6
Nettoschuld in activa en passiva geassocieerd als aangehouden voor verkoop	-	-	-	-	-	-0,4	-0,4
Nettoschuld van beëindigde activiteiten	-	-	-	-	-	-	-
Totale nettoschuld	-71,7	793,1	272,1	993,5	-178,2	751,4	573,2

s.a. D'leteren n.v.

Geconsolideerde jaarrekening 2016

INHOUD

18	GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING
19	GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN
20	GECONSOLIDEERDE BALANS
21	GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN
22	GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT
23	TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING
23	Toelichting 1: Algemene informatie
24	Toelichting 2: Grondslagen voor financiële verslaggeving
33	Toelichting 3: Gesegmenteerde informatie
38	Toelichting 4: Opbrengsten
38	Toelichting 5: Bedrijfsresultaat
39	Toelichting 6: Netto financieringskosten
39	Toelichting 7: Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode
41	Toelichting 8: Winstbelastingen
42	Toelichting 9: Resultaat per aandeel
43	Toelichting 10: Goodwill
46	Toelichting 11: Bedrijfscombinaties
50	Toelichting 12: Immateriële vaste activa
51	Toelichting 13: Tot einde looptijd aangehouden financiële activa
52	Toelichting 14: Materiële vaste activa
53	Toelichting 15: Vastgoedbeleggingen
53	Toelichting 16: Voor verkoop beschikbare financiële activa
53	Toelichting 17: Voor afdekking aangehouden derivaten
54	Toelichting 18: Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten
55	Toelichting 19: Personeelsbeloningen
61	Toelichting 20: Uitgestelde belastingen

62	Toelichting 21: Overige vorderingen (vaste activa)
62	Toelichting 22: Vaste activa (en groep activa die worden afgestoten) aangehouden voor verkoop
63	Toelichting 23: Voorraden
63	Toelichting 24: Andere financiële activa
63	Toelichting 25: Actuele belastingvorderingen en -verplichtingen
63	Toelichting 26: Handelsvorderingen en overige vorderingen
64	Toelichting 27: Geldmiddelen en kasequivalenten
64	Toelichting 28: Eigen vermogen
67	Toelichting 29: Voorzieningen
68	Toelichting 30: Leningen en ontleningen
70	Toelichting 31: Relaties met minderheidsbelangen
71	Toelichting 32: Overige langlopende schulden
71	Toelichting 33: Handelsschulden en overige te betalen posten
71	Toelichting 34: Personeelskosten
72	Toelichting 35: Op aandelen gebaseerde betalingen
73	Toelichting 36: Financieel risicobeheer
76	Toelichting 37: Voorwaardelijke elementen en verplichtingen
77	Toelichting 38: Transacties met verbonden partijen
79	Toelichting 39: Beëindigde bedrijfsactiviteiten
80	Toelichting 40: Lijst van dochterondernemingen geassocieerde ondernemingen en joint ventures
80	Toelichting 41: Wisselkoersen
81	Toelichting 42: Diensten verleend door de statutaire Commissaris
81	Toelichting 43: Gebeurtenissen na balansdatum
82	VERSLAG VAN DE COMMISSARIS
83	SAMENGEVATTE STATUTAIRE JAARREKENING 2016

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2016	2015
Opbrengsten	4	6.471,7	6.035,4
Kosten van verkopen		-4.472,3	-4.169,5
Bruto marge		1.999,4	1.865,9
Commerciële- en administratieve kosten		-1.751,5	-1.622,9
Overige bedrijfsopbrengsten		10,5	7,0
Overige bedrijfskosten	5	-124,7	-15,2
Bedrijfsresultaat	5	133,7	234,8
Netto financieringskosten	6	-37,9	-38,9
Financiële opbrengsten		1,6	3,7
Financiële kosten		-39,5	-42,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	7	3,8	0,5
Resultaat vóór belastingen		99,6	196,4
Winstbelastingen	8	-23,0	-21,6
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		76,6	174,8
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	39	-24,9	-40,4
RESULTAAT VAN DE PERIODE		51,7	134,4
Resultaat toerekenbaar aan:			
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij		49,9	130,7
Minderheidsbelangen		1,8	3,7
Resultaat per aandeel			
Gewoon (in EUR)	9	0,91	2,38
Verwaterd (in EUR)	9	0,91	2,38
Resultaat per aandeel - voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Gewoon (in EUR)	9	1,36	3,08
Verwaterd (in EUR)	9	1,36	3,08

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

De groep maakt gebruik van alternatieve prestatie maatstaven (APM) om zijn financiële prestaties uit te drukken – Zie het geconsolideerde beheersverslag en de persmededeling.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2016	2015
Resultaat van de periode		51,7	134,4
Niet-gerealiseerde resultaten			
Elementen die niet naar de winst- en verliesrekening zullen gereclassificeerd worden:		-70,4	12,6
<i>Herwaarderings van verplichtingen/activa betreffende toegezegde pensioenrechten</i>	19	-88,6	14,5
<i>Gerelateerde belastingen</i>		18,2	-1,9
Elementen die vervolgens naar de winst-en-verliesrekening kunnen gereclassificeerd worden:		15,7	-7,6
<i>Omrekeningsverschillen</i>		-5,7	-9,9
<i>Herclassificatie van koersverschillen omwille van verlies van zeggenschap</i>	28/39	24,9	-
<i>Kasstroomafdekkingen: winsten (verliezen) voortvloeiend uit een verandering in de reële waarde opgenomen in eigen vermogen</i>	17	-4,0	2,7
<i>Belastingen met betrekking tot kasstroomafdekkingen</i>		0,5	-0,4
Niet-gerealiseerde resultaten, netto van belastingen		-54,7	5,0
Totaal van de gerealiseerde- en niet-gerealiseerde resultaten van de periode		-3,0	139,4
<i>zijnde: toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij</i>		-2,4	135,5
<i>toerekenbaar aan minderheidsbelangen</i>		-0,6	3,9

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

Op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2016	2015
Goodwill	10	1.091,2	990,6
Overige immateriële vaste activa	12	876,8	470,7
Materiële vaste activa	14	574,4	521,0
Vastgoedbeleggingen	15	3,8	4,3
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	7	63,8	59,5
Voor verkoop beschikbare financiële activa	16	0,5	0,5
Personeelsbeloningen	19	0,5	47,6
Uitgestelde belastingvorderingen	20	86,3	46,5
Overige vorderingen	21	27,9	25,1
Vaste activa		2.725,2	2.165,8
Vaste activa aangehouden voor verkoop	22	5,5	15,2
Voorraden	23	679,0	614,7
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	13	-	59,8
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	1,0	4,3
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	18	1,2	0,9
Andere financiële activa	24	5,0	-
Actuele belastingvorderingen	25	7,5	3,8
Handelsvorderingen en overige vorderingen	26	309,0	360,4
Geldmiddelen en kasequivalenten	27	98,2	110,1
Vlottende activa		1.106,4	1.169,2
TOTAAL ACTIVA		3.831,6	3.335,0
Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn		1.683,0	1.733,3
Minderheidsbelangen		0,5	1,8
Eigen vermogen		1.683,5	1.735,1
Personeelsbeloningen	19	53,7	26,5
Voorzieningen	29	50,5	28,8
Leningen en ontleningen	30	760,6	709,4
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	31	90,0	85,2
Andere schulden	32	3,0	21,6
Uitgestelde belastingverplichtingen	20	145,1	31,1
Langlopende verplichtingen		1.102,9	902,6
Passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop	22	-	6,7
Voorzieningen	29	36,2	10,9
Leningen en ontleningen	30	358,3	54,9
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	0,9	0,2
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	18	-	5,5
Uitgestelde betaling ivm de acquisitie van Moleskine	11	15,9	-
Kortlopende belastingverplichtingen	25	25,0	17,0
Handelsschulden en overige te betalen posten	33	608,9	602,1
Kortlopende verplichtingen		1.045,2	697,3
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		3.831,6	3.335,0

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

Op 31 december

in miljoen EUR	Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn									Totaal groeps- aandeel	Belangen zonder zeggen- schap	Eigen ver- mogen
	Gewoon aandelen- kapitaal	Uitgifte- premies	Eigen aan- delen	Reserve voor op aandelen gebaseerde betalingen	Hedging reserve	Over- gedragen resultaat	Actuariële winsten en verliezen	Belas- tingen	Cumu- latieve omreke- nings- verschillen			
Op 1 januari 2015	160,0	24,4	-27,8	12,1	1,0	1.584,6	-93,0	16,3	-33,3	1.644,3	0,6	1.644,9
Eigen aandelen	-	-	-3,1	-	-	-	-	-	-	-3,1	-	-3,1
Dividend 2014 betaald in 2015	-	-	-	-	-	-43,9	-	-	-	-43,9	-1,7	-45,6
Verkoopopties - wijziging van de periode	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1,9	-1,9
Verwerving van minderheidsbelangen	-	-	-	-	-	-0,9	-	-	-	-0,9	0,9	-
Transfer toegezegd-pensioenregeling	-	-	-	-	-	-23,7	24,9	-1,2	-	-	-	-
Transfer binnen reserves	-	-	-0,1	-2,4	0,3	4,5	-1,9	-0,1	-0,3	-	-	-
Overige wijzigingen	-	-	-	1,2	-	0,2	-	-	-	1,4	-	1,4
Totaal van de transacties met de houders van de moedermaatschappij	-	-	-3,2	-1,2	0,3	-63,8	23,0	-1,3	-0,3	-46,5	-2,7	-49,2
Totaal van de gerealiseerde- en niet- gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	2,6	130,7	13,8	-2,2	-9,4	135,5	3,9	139,4
Op 31 december 2015	160,0	24,4	-31,0	10,9	3,9	1.651,5	-56,2	12,8	-43,0	1.733,3	1,8	1.735,1
Op 1 januari 2016	160,0	24,4	-31,0	10,9	3,9	1.651,5	-56,2	12,8	-43,0	1.733,3	1,8	1.735,1
Eigen aandelen	-	-	-3,2	-	-	-	-	-	-	-3,2	-	-3,2
Dividend 2015 betaald in 2016	-	-	-	-	-	-49,2	-	-	-	-49,2	-2,4	-51,6
Verkoopopties - wijziging van de periode	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,8	4,8
Verwerving van minderheidsbelangen (zie toelichting 11)	-	-	-	-	-	3,1	-	-	-	3,1	-3,1	-
Transfer binnen reserves	-	-	-0,1	-	-	0,7	-1,9	-	1,3	-	-	-
Transfer toegezegd-pensioenregeling (zie toelichting 28)	-	-	-	-	-	-17,3	28,5	-11,2	-	-	-	-
Overige wijzigingen (zie toelichting 35)	-	-	-	1,5	-	-0,1	-	-	-	1,4	-	1,4
Totaal van de transacties met de houders van de moedermaatschappij	-	-	-3,3	1,5	-	-62,8	26,6	-11,2	1,3	-47,9	-0,7	-48,6
Totaal van de gerealiseerde- en niet- gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	-3,8	49,9	-84,9	18,2	18,2	-2,4	-0,6	-3,0
Op 31 december 2016	160,0	24,4	-34,3	12,4	0,1	1.638,6	-114,5	19,8	-23,5	1.683,0	0,5	1.683,5

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR	Toelichting	2016	2015
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Resultaat van de periode		76,6	174,8
Winstbelastingen	8	23,0	21,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	7	-3,8	-0,5
Netto financieringskosten	6	37,9	38,9
Bedrijfsresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		133,7	234,8
Afschrijvingen	5/14	99,7	100,6
Afschrijvingen van immateriële vaste activa	5/12	41,7	39,7
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op goodwill en overige vaste activa	5/10/12/14	133,3	19,3
Overige niet-kaskosten		-1,5	8,3
Personeelsbeloningen		-22,7	-24,3
Overige kaskosten		-16,3	-25,2
Wijziging in netto werkkapitaal		51,5	-4,0
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		419,4	349,2
Betaalde winstbelastingen		-31,9	-18,0
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		387,5	331,2
Kasstroom uit de voortgezette investeringsactiviteiten			
Aanschaffing van vaste materiële en immateriële activa		-153,2	-121,9
Verkopen van vaste materiële en immateriële activa		20,4	11,8
Netto investering in materiële en immateriële vaste activa		-132,8	-110,1
Verwerving van dochterondernemingen (netto van verworven geldmiddelen)	11	-495,2	-22,6
Inbreng van geldmiddelen in joint venture		-1,4	-
Investering in tot einde looptijd aangehouden financiële activa	13	59,8	116,4
Ontvangen interesten		0,9	14,0
Dividenden ontvangen van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	7	0,3	3,9
Netto investering in overige financiële activa		0,1	-1,1
Netto kasstroom uit de investeringsactiviteiten		-568,3	0,5
Kasstroom uit de voortgezette financieringsactiviteiten			
Uitoefening van aandelenopties		9,8	-
Netto vervreemding/(aanschaffing) van eigen aandelen		-3,2	-3,1
Aflossingsdeel van financiële-leasebetalingen		-32,1	-27,2
Netto wijziging in andere leningen en ontleningen		290,8	-186,7
Betaalde interesten		-36,2	-43,9
Door de moedermaatschappij betaalde dividenden	28	-49,3	-43,9
Dividenden ontvangen van / (betaald door) dochterondernemingen		-2,4	-1,7
Netto kasstroom uit de financieringsactiviteiten		177,4	-306,5
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		-3,4	25,2
Kasstroom uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten	39	-	-10,1
TOTALE KASSTROOM VAN DE PERIODE		-3,4	15,1
Reconciliatie met de balans			
Geldmiddelen aan het begin van het boekjaar	27	110,1	84,8
Geldmiddelen inbegrepen in vaste activa aangehouden voor verkoop	22	0,6	-
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar		110,7	84,8
Totale kasstroom van de periode		-3,4	15,1
Omrekeningsverschillen		-9,1	10,8
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar		98,2	110,7
Inbegrepen in "Geldmiddelen en kasequivalenten"	27	98,2	110,1
Inbegrepen in "Vaste activa aangehouden voor verkoop"	22	-	0,6

De toelichtingen van pagina 23 tot 81 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

TOELICHTING 1: ALGEMENE INFORMATIE

s.a. D'Ieteren n.v. (in het jaarverslag de 'Vennootschap' of de 'moedermaatschappij' genoemd) is in België als naamloze vennootschap erkend, waarvan de meerderheidsaandeelhouders worden opgesomd in toelichting 28 van dit jaarverslag.

Het adres van de zetel van de Vennootschap is:
Maliestraat 50
B-1050 Brussel

De Vennootschap, haar dochterondernemingen en haar belangen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures (samen 'de groep') vormen een internationale groep, die momenteel actief is in drie activiteiten die opgebouwd werden rond sterke merken:

- D'Ieteren Auto (autodistributie) verdeelt in België de voertuigen van de merken Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti, Porsche en Yamaha. Het is de grootste autoverdelers in België, een marktaandeel van ongeveer 22% en 1,2 miljoen voertuigen in omloop in 2016;
- Belron (herstelling en vervanging van voertuigbeglazing) is de wereldleider op het vlak van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing. Ongeveer 2.400 servicepunten en 10.000 mobiele service-units, die actief zijn onder meer dan 10 hoofdmerken waaronder Carglass®, Safelite® AutoGlass en Autoglass®, staan ten dienste van klanten in 34 landen;
- Moleskine is een premium en inspirerend lifestyle merk. Het bedrijf ontwikkelt en verkoopt notebooks en schrijf-, reis- en leesaccessoires onder een iconisch merk in 102 landen via een multichannel distributiestrategie (groothandel, B2B, e-commerce en retail).

De Groep, opgericht in 1805 en verder uitgebouwd over verschillende familiegeneraties heen, streeft groei en waardecreatie na dankzij een langetermijnstrategie voor zijn ondernemingen op internationaal niveau, alsook een actieve stimulering en ondersteuning zodat deze ondernemingen zich kunnen ontwikkelen als marktleider in hun sector of in hun regio's.

De Vennootschap noteert op Euronext Brussel.

Deze geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie door de Raad van bestuur op 6 maart 2017.

Significante transactie

Op 22 september 2016 kondigde de moedermaatschappij aan dat ze een overeenkomst had bereikt met twee referentie-aandeelhouders om een participatie van 41% te verwerven in Moleskine, een beursgenoteerde Italiaanse onderneming, tegen 2,40 EUR per aandeel. Deze overeenkomst werd afgesloten op 6 oktober 2016 na de verkrijging van de nodige goedkeuring van de regelgevende autoriteiten. Overeenkomstig de Italiaanse wet lanceerde de moedermaatschappij een onvoorwaardelijk verplicht overnamebod op de resterende aandelen van Moleskine tegen dezelfde prijs. Na de verkrijging van de goedkeuring van de Italiaanse toezichthouder op 9 november 2016, ging de biedingsperiode op 14 november 2016 van start tot 2 december 2016, gevolgd door een sell-out procedure in overeenstemming met de Italiaanse wetgeving. Op 13 december 2016 kondigde de moedermaatschappij het succes van haar overname aan, met 95,5% van de aandelen in handen. Aangezien de drempel van 95% werd overschreden, werd een squeeze-out procedure gelanceerd om 100% van de Moleskine aandelen te verwerven. Op 24 januari 2017 kondigde de moedermaatschappij de afronding van deze squeeze-out procedure aan, met 100% van de aandelen in handen. De aandelen Moleskine werden geschrapt op de Beurs van Milaan.

Moleskine is een inspirerend lifestyle merk met een wereldwijde reikwijdte. Het bedrijf ontwikkelt en verkoopt notebooks en schrijf-, reis- en leesaccessoires onder een iconisch merk via een multichannel distributiestrategie.

Zie toelichting 11 van deze geconsolideerde jaarrekening voor meer informatie en de desbetreffende mededelingen.

Alternatieve prestatiemaatstaven (APM's)

De groep maakt gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestaties uit te drukken en om investeerders te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze APM's zijn door de IFRS-normen niet gedefinieerde prestatie-indicatoren. De groep stelt de APM's niet voor als een alternatief voor de financiële metingen bepaald in overeenstemming met IFRS en hecht aan APM's geen groter belang dan aan de gedefinieerde IFRS-metingen.

Rekening houdend met de ESMA-richtlijnen inzake APM's die in oktober 2015 gepubliceerd werden, besliste de Raad van bestuur dat de APM's vanaf 31 december 2016 voorgesteld worden in de geconsolideerde beheersverslagen en persmededelingen.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Toelichting 2.1: Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening voor 2016 dekt de periode van 12 maanden afgesloten op 31 december 2016. Ze wordt voorgesteld in euro, de functionele munteenheid van de groep. Alle bedragen werden naar het dichtste miljoen afgerond, tenzij anders weergegeven. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de 'International Financial Reporting Standards' ('IFRS') en de bijbehorende gepubliceerde interpretaties van het 'International Financial Reporting Interpretations Committee' ('IFRIC') die werden goedgekeurd door de Europese Unie ('EU') per 31 december 2016 en gelden voor de periode eindigend op 31 december 2016. Ze komen overeen met de normen en interpretaties uitgegeven door de International Accounting Standards Board ('IASB') en gelden op 31 december 2016.

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld overeenkomstig het principe van de historische kost, behalve voor de voor verkoop beschikbare financiële activa, geldmarktactiva (kortlopende effecten van monetaire instrumenten) weergegeven als geldmiddelen en kasequivalenten, personeelsbeloningen, vaste activa en passiva aangehouden voor verkoop, bedrijfscombinatie en financiële activa en passiva (inclusief derivaten) die tegen reële waarde werden gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening wordt voorbereid op basis van het toerekeningsbeginsel, en op basis van de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten op een voorzienbare horizon.

De voorbereiding van de geconsolideerde jaarrekening vergt, van de directie, de opstelling van ramingen en het gebruik van hypothesen die het bedrag van de opbrengsten, de uitgaven, de activa en de passiva, alsook de latente activa en passiva, op de afsluitingsdatum beïnvloeden. Werkelijke resultaten zouden kunnen verschillen van die ramingen. Indien in de toekomst dergelijke ramingen of hypothesen die gebaseerd zijn op het beste oordeel van het management op datum van financiële jaarrekening, afwijken van de werkelijke omstandigheden, zullen de oorspronkelijke ramingen en hypothesen op passende wijze aangepast worden in de periode waarin de omstandigheden veranderen. De domeinen die een hoger beoordelingsniveau van de directie vergen of die bijzonder ingewikkeld zijn, alsook de domeinen waarvoor de ramingen en hypothesen belangrijke gevolgen zouden kunnen hebben voor de geconsolideerde jaarrekening, zijn voornamelijk de waardering van de pensioenverplichtingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding (belangrijkste actuariële assumpties), de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen (verwachte toekomstige winsten die het gebruik van overgedragen fiscale verliezen rechtvaardigen), goodwill en merken met onbeperkte gebruiksduur, het onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen (belangrijkste assumpties onderliggende realiseerbare bedragen), de erkenning en waardering van voorzieningen en voorwaardelijke elementen (belangrijkste assumpties met betrekking tot de kans en omvang van een uitstroom van middelen), de voorziening voor dubieuze handelsvorderingen (beste raming van het management van de verliezen op handelsvorderingen), de voorziening voor verouderde voorraad en de verwerving van een dochteronderneming (reële waarde van de overgedragen vergoeding en van de verworven activa en overgenomen passiva berekend op voorlopige basis). Deze domeinen worden ook in de desbetreffende toelichtingen vermeld.

Een aantal grondslagen voor de financiële verslaggeving en toelichtingen vereist de berekening van reële waarden, zowel voor financiële als voor niet-financiële activa en passiva. De voornaamste domeinen zijn op aandelen gebaseerde betalingen, vastgoedbeleggingen, financiële instrumenten en bedrijfscombinaties. Voor de berekening van de reële waarde van een actief of een passief gebruikte de Groep in de mate van het mogelijke waarneembare marktgegevens. Reële waarden worden onderverdeeld in verschillende niveaus in een reële-waardehiërarchie gebaseerd op de inputs gebruikt bij de waarderingstechnieken. Bijkomende informatie wordt vermeld in de relevante toelichtingen, meer bepaald in toelichting 36.

Toelichting 2.2: Samenvatting van de specifieke grondslagen voor de financiële verslaggeving

De belangrijkste grondslagen voor de financiële verslaggeving toegepast bij de voorbereiding van deze geconsolideerde jaarrekening worden hieronder beschreven. Die grondslagen werden op constante wijze toegepast op alle voorgestelde periodes, tenzij anders aangegeven.

De nieuwe normen en wijzigingen van normen die voor de eerste keer verplicht toepasbaar zijn op het boekjaar dat op 1 januari 2016 begonnen is, worden hieronder beschreven en hebben geen belangrijke invloed op de geconsolideerde financiële staten van de groep.

- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2012-2014. Deze verbeteringen bevatten een paar kleine verbeteringen van bestaande normen;
- Aanpassing van IFRS 11 "Gezamenlijke overeenkomsten – Verwerking van overnames van deelnemingen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten". Volgens die aanpassing, wanneer een entiteit een belang verwerft in een gezamenlijke overeenkomst die als een bedrijf volgens IFRS 3 wordt beschouwd, zal die entiteit alle principes van de boekhouding van bedrijfscombinaties volgens IFRS 3 en volgens andere normen die niet in conflict staan met de richtlijnen in die IFRS-norm moeten toepassen;
- Aanpassing van IAS 16 en IAS 38 "Materiële en immateriële vaste activa – Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethodes". Deze aanpassingen benadrukken dat een afschrijvingsmethode gebaseerd op de opbrengsten voortvloeiend uit de activiteit die een actief gebruikt, niet toepasbaar is voor materiële vaste activa;
- Equity-methode in de enkelvoudige jaarrekening – Aanpassing van IAS 27;
- Aanpassing van IAS 1 "Initiatief op het gebied van de informatievervalsing". Deze aanpassing heeft als doel de presentatie van en publicaties in financiële rapporteringen te verbeteren. De nadruk ligt op de materialiteit. Specifieke afzonderlijke toelichtingen die niet materieel zijn, moeten niet gepresenteerd worden – zelfs als ze een minimumvereiste van een norm zijn.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

De normen, wijzigingen en interpretaties van bestaande normen die door de IASB gepubliceerd werden maar nog niet van kracht zijn in 2016, werden niet vervroegd toegepast door de groep. Ze worden hierna opgesomd.

- Openbaarmakingsinitiatief – Aanpassing van IAS 7 (toepasbaar vanaf 1 januari 2017 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen – Aanpassing van IAS 12 (toepasbaar vanaf 1 januari 2017 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Aanpassing van IFRS 2 “Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde transacties” (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Aanpassing van IAS 40 “Vastgoedbeleggingen” (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2014-2016 (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- IFRIC 22 “Transacties in vreemde valuta en voorafbetalingen (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU);
- IFRS 9 “Financiële instrumenten: classificatie en waardering” (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU). Deze nieuwe norm zal de bestaande IAS 39 norm “Financiële instrumenten: opname en waardering” vervangen;
- IFRS 15 “Opbrengsten uit contracten met klanten” (toepasbaar vanaf 1 januari 2018 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU). Deze nieuwe norm zal de bestaande IAS norm 18 “Opbrengsten” vervangen en zal een kader opstellen om te bepalen of, hoeveel en wanneer een opbrengst wordt opgenomen.
- IFRS 16 “Leasing” (toepasbaar vanaf 1 januari 2019 – afhankelijk van de goedkeuring door de EU). Volgens deze nieuwe norm zal de groep als hij handelt als lessee de meeste leasings moeten opnemen binnen de balans. IFRS 16 elimineert het huidige dubbele boekhoudmodel voor lessees, dat een onderscheid maakt tussen financiële leasings binnen de balans en operationele leasings buiten de balans. In plaats daarvan is er een enkelvoudig ‘binnen balans’ boekhoudmodel dat vergelijkbaar is met de huidige boekhouding voor financiële leasing.

De groep voert momenteel een gedetailleerde herziening en analyse uit van deze twee nieuwe normen (IFRS 15 en IFRS 16) om de zakelijke implicaties en de impact op de jaarrekening van de groep te kunnen evalueren (opname, waardering en presentatie van activa, passiva, inkomsten, uitgaven en kasstromen).

In deze fase, en op basis van de analyse die al werd verricht voor IFRS 15, verwacht de groep geen significante impact op de structuur voor de opname van inkomsten voor zowel de autodistributie (meer bepaald verkopen van nieuwe voertuigen) als de voertuigbeglazing. Hetzelfde type van gedetailleerde analyse zal gestart worden op het niveau van het recent overgenomen Moleskine.

Op basis van de eerste analyse die beschikbaar is, wordt verwacht dat de impact van IFRS 16 materieel zal zijn als deze norm ingevoerd wordt door de groep, vooral in de segmenten van de voertuigbeglazing en Moleskine.

De groep zal de effecten van deze twee nieuwe normen gedetailleerder evalueren (kwalitatieve en kwantitatieve informatie) over de volgende zes en twaalf maanden. De groep verwacht niet dat deze twee nieuwe normen toegepast zullen worden vóór 1 januari 2018.

Voor de overige normen wordt geen significante impact verwacht op de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

Consolidatieprincipes

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen, met name bedrijfseenheden waarin de groep rechtstreeks of onrechtstreeks een belang van meer dan de helft van de stemrechten heeft of anderszins de macht heeft om zeggenschap over zijn deelneming uit te oefenen, worden geconsolideerd. De groep oefent zeggenschap uit als hij blootgesteld is aan of rechten heeft op variabele opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt om zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten te beïnvloeden. De dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle wordt overgedragen aan de groep en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle ophoudt. Alle intragroep transacties en saldi, inclusief niet-gerealiseerde winsten op intragroep transacties, worden geëlimineerd in de consolidatie.

Transacties met minderheidsbelangen die niet tot een verlies van zeggenschap leiden, worden verwerkt als eigen-vermogenstransacties. Het verschil tussen de reële waarde van de betaalde vergoeding en het verworven aandeel in de boekwaarde van de nettoactiva van de dochteronderneming wordt in het eigen vermogen verwerkt. Winsten en verliezen uit de verkoop aan minderheidsbelangen (die niet tot een verlies van zeggenschap leiden) worden ook in het eigen vermogen geboekt.

Wanneer de zeggenschap van de groep over de dochteronderneming eindigt, wordt elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering tegen reële waarde gewaardeerd op de datum waarop de zeggenschap eindigt, met erkenning van de verandering in de boekwaarde opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Die reële waarde is de aanvangsboekwaarde voor de boeking van de behouden investering als geassocieerde deelneming, joint venture of financiële activa. Bovendien worden alle op voorhand erkende bedragen in de niet-gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Geassocieerde ondernemingen

Geassocieerde ondernemingen zijn entiteiten waarop de groep een invloed van betekenis heeft maar geen zeggenschap, of gezamenlijke zeggenschap, over het financiële en operationele beleid. Voor investeringen in geassocieerde ondernemingen wordt de vermogensmutatiemethode toegepast. Ze worden aanvankelijk tegen kostprijs opgenomen en de boekwaarde wordt vermeerderd of verminderd om na de verwervingsdatum het aandeel van de investeerder in de winst-en-verliesrekening van de geassocieerde onderneming te erkennen, tot de datum waarop de invloed van betekenis of de gezamenlijke zeggenschap stopt. De deelneming van de groep in geassocieerde ondernemingen omvat ook de goodwill erkend bij de overname.

Het groepsaandeel in het resultaat van de geassocieerde onderneming is gelijk aan het groepsaandeel in het resultaat na belastingen van die onderneming. Winsten en verliezen voortvloeiend uit de transacties tussen de groep en zijn geassocieerde onderneming worden geëlimineerd a rato van het belang van de groep in die geassocieerde onderneming. Niet-gerealiseerde winsten op transacties tussen de groep en haar geassocieerde ondernemingen worden volgens hetzelfde principe geëlimineerd; niet-gerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd tenzij de transactie op een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief wijst.

De vermogensmutatiemethode wordt niet meer toegepast wanneer de boekwaarde van de deelneming in een geassocieerde onderneming nul wordt, tenzij de groep verplichtingen is aangegaan of gegarandeerd heeft met betrekking tot de geassocieerde onderneming.

Belangen in joint ventures

Een joint venture is een overeenkomst waarover de groep gezamenlijke zeggenschap heeft en waarin de groep rechten heeft op de nettoactiva van de overeenkomst, in plaats van rechten op de activa en verplichtingen op de passiva. Op belangen in joint ventures wordt de vermogensmutatiemethode toegepast. De bovenvermelde principes in verband met geassocieerde ondernemingen zijn eveneens van toepassing op joint ventures.

Bijzondere waardevermindering van geassocieerde ondernemingen en joint ventures

De groep bepaalt op elke rapporteringsdatum of er een objectieve indicatie is dat de waarde van de investering in de entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode verminderd is. In dit geval berekent de groep het waardeverminderingsverlies als het verschil tussen de realiseerbare waarde van de geassocieerde onderneming of joint venture en de boekwaarde en wordt dit bedrag geboekt als 'Aandeel in de winst/het verlies van een geassocieerde onderneming/joint venture' in de winst-en-verliesrekening.

Gevolgen van wisselkoerswijzigingen

De consolidatie van de groep wordt opgemaakt in euro. De winst-en-verliesrekeningen van buitenlandse entiteiten worden omgerekend naar euro tegen de gewogen gemiddelde wisselkoersen voor de periode en de balansen worden omgerekend in euro tegen de wisselkoersen op de datum van rapportering (behalve elk eigen-vermogensbestanddeel, eenmalig omgerekend tegen de wisselkoersen op de data van de relevante transacties). De goodwill en de aanpassingen aan de reële waarde bij overname van een buitenlandse entiteit worden behandeld als activa en passiva uitgedrukt in de valuta van de buitenlandse entiteit en worden omgerekend tegen de slotwisselkoers. De omrekeningsreserve, die geboekt wordt in niet-gerealiseerde resultaten, omvat zowel het verschil dat voortvloeit uit de omrekening van elementen van de winst-en-verliesrekening tegen een andere wisselkoers dan de wisselkoers op het einde van de periode als de verschillen die voortvloeien uit de omzetting van openingseigen-vermogenbedragen tegen een andere wisselkoers dan de wisselkoers op het einde van de periode.

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Winsten en verliezen die resulteren uit de vereffening van dergelijke transacties en uit de omrekening van in vreemde valuta uitgedrukte monetaire activa en passiva worden geboekt in de winst-en-verliesrekening. Wisselkoersverschillen voortvloeiend uit de omrekening tegen de slotkoersen van de netto-investering van de groep in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen, worden opgenomen in omrekeningsverschillen in de niet-gerealiseerde resultaten. De netto-investering van de groep bevat het aandeel van de groep in de nettoactiva van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen, en bepaalde intragroep leningen. De definitie van de netto-investering houdt rekening met de leningen tussen dochterondernemingen en bepaalde in vreemde valuta uitgedrukte intragroep elementen. Overige wisselkoersverschillen worden geboekt in de winst-en-verliesrekening.

Waar de groep netto-investeringen in buitenlandse entiteiten afdekt, worden de winsten en verliezen i.v.m. het effectieve deel van het afdekkingsinstrument opgenomen in omrekeningsverschillen in de niet-gerealiseerde resultaten. De winst of het verlies i.v.m. ineffectieve delen wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Cumulatieve winsten en verliezen in de niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening wanneer de buitenlandse entiteit wordt verkocht.

Goodwill

Bedrijfscombinaties worden verwerkt door de overnamemethode ('acquisition method') toe te passen op de overnamedatum, zijnde de datum waarop de zeggenschap aan de groep wordt overgedragen. De groep oefent zeggenschap uit over een entiteit als hij blootgesteld is aan of rechten heeft op variabele opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten te beïnvloeden.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

De overnamekost wordt gewaardeerd als het totaal van de overgedragen vergoeding, die tegen de reële waarde op de overnamedatum wordt gewaardeerd, en het bedrag van enig minderheidsbelang en het eerdere belang in de overgenomen partij. Voor elke bedrijfscombinatie waardeert de groep enig minderheidsbelang in de overgenomen partij tegen reële waarde of tegen het evenredige deel in de identificeerbare nettoactiva van de overgenomen partij. De overgedragen vergoeding houdt geen rekening met de bedragen die deel uitmaken van de vereffening van voorbestaande relaties. Dergelijke bedragen worden meestal in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Het overschot van het totaal van de overgedragen vergoedingen en het bedrag dat als minderheidsbelang wordt opgenomen in het netto erkende bedrag (meestal tegen reële waarde) van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen, vormt goodwill en wordt als een actief opgenomen. Indien het overschot negatief is, wordt het onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Na de eerste opname wordt goodwill gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Elke voorwaardelijke vergoeding wordt tegen reële waarde geboekt op de overnamedatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt beschouwd, wordt ze niet geherwaardeerd en wordt de afwijking ervan verwerkt in het eigen vermogen. Indien dat niet het geval is, worden latere wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De overnamekosten, buiten de door de groep opgelopen kosten voor de uitgave van leningen of aandelen in het kader van een bedrijfscombinatie, worden als lasten verwerkt.

Voor de test op bijzondere waardeverminderingen wordt de goodwill uit een bedrijfscombinatie verdeeld over elke kasstroomgenererende eenheid of groep eenheden waarvan verwacht wordt dat ze voordeel zal halen uit de synergieën voortvloeiend uit die combinatie. Elke eenheid of groep eenheden waarover de goodwill wordt verdeeld, vertegenwoordigt het laagste niveau binnen de entiteit waarop toezicht wordt gehouden over de goodwill voor interne beheerdoeleinden. Goodwill wordt bekeken op het niveau van het operationele segment voor bedrijfscombinaties en transacties verricht door de moedermaatschappij, en op het niveau van het land voor bedrijfscombinaties doorgevoerd door Belron s.a. en zijn dochterondernemingen.

Onderzoeken naar bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden jaarlijks uitgevoerd, of vaker indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden wijzen op een potentieel waardeverminderingverlies. De boekwaarde van de goodwill wordt vergeleken met de realiseerbare waarde, zijnde de hoogste waarde van de bedrijfswaarde en de reële waarde verminderd met de verkoopkosten. Elke bijzondere waardevermindering wordt onmiddellijk als kost geboekt en wordt vervolgens niet meer teruggenomen.

Immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief wordt geboekt tegen kostprijs verminderd met de eventuele gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Klantencontracten en merken uit een bedrijfscombinatie worden tegen reële waarde geboekt op de overnamedatum. De kosten voor de ontwikkeling of de instandhouding van computersoftware worden gewoonlijk in resultaat genomen in de periode waarin ze worden gemaakt. De kosten die rechtstreeks verband houden met bepaalde en unieke computerprogramma's die door de groep gecontroleerd worden en waarvan de waarschijnlijke toekomstige economische opbrengsten hoger zijn dan de kosten over een periode van meer dan één jaar, worden echter geboekt als immateriële vaste activa.

De gebruikte afschrijvingsmethode moet het patroon weergeven volgens hetwelk de toekomstige economische voordelen van het actief naar verwachting zullen worden verbruikt. De immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden meestal lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De geraamde gebruiksduur ligt tussen 2 en 10 jaar.

Merken waarvoor een limiet bestaat op het vlak van de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen generen, worden lineair afgeschreven over hun resterende gebruiksduur, die geschat wordt op maximum 5 jaar. Afschrijvingsperiodes worden jaarlijks herzien.

Merken met een onbepaalde gebruiksduur zijn die waarvoor geen voorzienbare limiet bestaat op het vlak van de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen genereren voor de groep dankzij marketinguitgaven, reclame en de afwezigheid van factoren die hun veroudering zouden kunnen veroorzaken. Ze worden derhalve niet afgeschreven maar worden jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

Voor eender welk immaterieel actief met een beperkte of onbepaalde gebruiksduur waarvoor een indicatie van waardevermindering bestaat, wordt de boekwaarde geëvalueerd en, desnoods, onmiddellijk teruggebracht tot de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Uitgaven voor intern ontwikkelde immateriële activa worden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening als kost opgenomen wanneer ze ontstaan. Latere uitgaven op gekapitaliseerde immateriële activa worden alleen gekapitaliseerd indien ze de toekomstige economische waarde van dat specifieke actief vermeerderen. Alle andere uitgaven worden als kost opgenomen wanneer ze ontstaan.

Waardeverminderingverliezen opgenomen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst toegewezen om de boekwaarde te verminderen van goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden, en om vervolgens de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheid, verhoudingsgewijs.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Onderzoek en ontwikkeling

Uitgaven voor onderzoek (of voor de onderzoeksfase van een intern project) worden als last opgenomen op het moment dat ze ontstaan.

Een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) wordt alleen opgenomen als en slechts als alle punten hierna aangetoond kunnen worden:

- (a) de technische uitvoerbaarheid om het immateriële actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop;
- (b) de intentie om het immateriële actief te voltooien en te gebruiken of te verkopen;
- (c) het vermogen om het immateriële actief te gebruiken of te verkopen;
- (d) de manier waarop het immateriële actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
- (e) de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immateriële actief te gebruiken of te verkopen;
- (f) het vermogen om de uitgaven die aan de ontwikkeling van het immateriële actief kunnen worden toegerekend, betrouwbaar te waarderen.

Materiële vaste activa

Een materieel vast actief wordt bij opname tegen kostprijs gewaardeerd. De kostprijs van een materieel vast actief omvat de aankoopprijs (met inbegrip van invoerrechten en niet-restitueerbare aankoopbelasting, na aftrek van handels- en andere kortingen), alsook alle rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren. De eerste schatting van de kosten voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, en voor het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt, wordt - indien toepasbaar - ook opgenomen in de kost van het actief. Na de opname als actief wordt een materieel vast actief gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met eventuele cumulatieve afschrijvingen en eventuele cumulatieve bijzondere waardevermindervingsverliezen. De kost van zelf-opgebouwde activa bevat de kost van de benodigdheden, directe arbeidskosten, de schatting, indien relevant, van de kosten voor de ontmanteling en verwijdering van de elementen en voor het herstel van het terrein waar ze zich bevinden, en een toepasselijk deel van de algemene productiekosten. Winst of verlies op de verkoop van een materieel vast actief wordt geboekt in winst of verlies.

Het af te schrijven bedrag van een actief wordt lineair verdeeld over de gebruiksduur. Grond wordt niet afgeschreven. De voornaamste afschrijvingsperiodes zijn de volgende:

- Gebouwen: 40 tot 50 jaar;
- Installaties en uitrusting: 3 tot 15 jaar;
- Informatica-uitrusting: 2 tot 7 jaar;
- Activa in leasing: afhankelijk van de leasingduur.

De restwaarden en gebruiksduur van de activa worden herzien, en desnoods aangepast, op het einde van elke periode.

Als de boekwaarde van een materieel vast actief hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde van het actief, wordt die onmiddellijk teruggebracht tot de realiseerbare waarde.

Latere kosten worden enkel in de boekwaarde van het actief inbegrepen of worden als een apart actief erkend, zoals vereist, als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot die elementen naar de groep zullen vloeien en hun kost op betrouwbare wijze wordt gewaardeerd. De boekwaarde van het vervangen deel wordt teruggeboekt. Alle andere herstellings- en onderhoudskosten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening als ze zich voordoen.

Leaseovereenkomsten

Operationele leases waarvoor de groep de lessor is

Activa die worden verhuurd krachtens een operationele lease en waarvan de meeste wezenlijke risico's en voordelen van eigendom door de lessor worden behouden (met uitzondering van de voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst), worden in de balans opgenomen onder materiële vaste activa. Ze worden afgeschreven over hun verwachte gebruiksduur. De huurinkomsten worden lineair geboekt over de leasetermijn.

Operationele leases waarvoor de groep de lessee is

Leasebetalingen onder een operationele lease worden lineair als lasten opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen leasekortingen worden erkend als integraal onderdeel van de totale leasekosten, over de leaseperiode.

Financiële leases waarvoor de groep de lessee is

Leaseovereenkomsten betreffende materiële vaste activa waarvan alle wezenlijke risico's en voordelen van de eigendom aan de groep werden overgedragen, worden als 'financiële leases' beschouwd. Financiële leases worden in de balans opgenomen tegen bedragen die op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst gelijk zijn aan de reële waarde van de geleasede eigendom of, indien ze lager zijn, aan de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Leasebetalingen moeten worden verdeeld tussen de financieringskosten en de uitstaande verplichting, zodat ze resulteren in een vaste periodieke rentevoet op het resterende saldo van de verplichting voor elke periode.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

De uitstaande verplichtingen, exclusief financieringskosten, worden opgenomen onder de leningen. Het interestdeel van de financiële kosten wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode.

De geleasede activa worden afgeschreven over hun verwachte gebruiksduur volgens afschrijvingsgrondslagen die ook worden gebruikt voor andere activa in eigendom. Indien het niet redelijk zeker is dat de groep tegen het einde van de leaseperiode de eigendom zal verkrijgen, wordt het actief volledig afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur, indien deze korter is.

Voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst

Voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst worden geboekt als operationele leases (met de groep als lessor) en worden in de balans opgenomen onder de voorraden. Het verschil tussen de verkoopprijs en de terugkoopwaarde ('buy-back' verbintenis) wordt geboekt als uitgestelde opbrengst, terwijl de terugkoopwaarde onder de leveranciers wordt geboekt. De uitgestelde opbrengst wordt lineair over de bezitperiode opgenomen in opbrengsten.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Ze worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De geraamde gebruiksduur bedraagt 40 tot 50 jaar.

Voorraden

Voorraden moeten worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs van voorraden omvat alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten die voortvloeien uit het transport van de voorraden naar hun huidige locatie en de verwerking van de voorraden tot hun huidige toestand. De kostprijs van voorraadbestanddelen die niet onderling uitwisselbaar zijn, zoals nieuwe voertuigen of tweedehandsvoertuigen, wordt toegerekend door de afzonderlijke kostprijzen specifiek te bepalen. De kostprijs van de andere voorraadbestanddelen wordt toegerekend via de FIFO-formule (eerst in, eerst uit) of de formule van de gewogen gemiddelde kostprijs.

Als voorraden worden gebruikt, wordt de boekwaarde van deze voorraden opgenomen als last in de periode waarin de daarmee verband houdende opbrengsten worden opgenomen. Verliezen en waardeverminderingen op voorraden worden opgenomen in de periode waarin ze plaatsvinden. De terugboeking van waardeverminderingen wordt opgenomen als een daling van de kosten van verkopen in de periode waarin de terugboeking plaatsvindt.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen omvatten contanten en direct opvraagbare deposito's, met uitsluiting van geblokkeerde of niet-beschikbare contanten in handen van de groep. Kasequivalenten zijn kortlopende (maximum 3 maanden), uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen, waarvan het bedrag gekend is en die geen materieel risico op waardeverandering inhouden.

Eigen vermogen

Gewone aandelen worden als eigen vermogen geclassificeerd. Bijkomende kosten rechtstreeks toegeschreven aan de uitgifte van gewone aandelen en aandelenopties worden in mindering van het eigen vermogen gebracht, netto van eender welke belasting(en).

Wanneer de groep (of zijn dochterondernemingen) zijn eigen-vermogensinstrumenten terugkoopt, worden die instrumenten van het eigen vermogen afgetrokken als eigen aandelen. Wanneer zulke eigen-vermogensinstrumenten vervolgens verkocht worden, wordt elke vergoeding in eigen vermogen erkend.

De dividenden die na balansdatum voorgesteld of aangekondigd zijn aan de houders van eigen-vermogensinstrumenten, worden niet als schuld erkend op de balansdatum; ze worden opgenomen in het eigen vermogen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen indien:

- de groep een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen vertegenwoordigen, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien deze voorwaarden niet vervuld zijn, wordt er geen voorziening opgenomen. Voorzieningen worden bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te disconteren tegen een disconteringsvoet vóór belastingen die de huidige marktramingen van de tijdwaarde van geld weerspiegelt.

Er wordt een voorziening voor garanties opgenomen als de onderliggende producten of diensten verkocht zijn, op basis van historische garantiegegevens en een weging van mogelijke uitkomsten ten opzichte van hun aanverwante waarschijnlijkheden.

Er wordt een voorziening voor herstructurering opgenomen als de groep een gedetailleerd en formeel herstructureringsplan heeft goedgekeurd, en de herstructurering hetzij van start ging, hetzij openbaar werd gemaakt. Er worden geen voorzieningen opgenomen voor toekomstige bedrijfsverliezen.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding

Binnen de groep bestaan verscheidene pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste vergoedingen. Deze pensioenplannen worden meestal gedekt door pensioenfondsen of -verzekeringen. Het minimale actief waarover deze pensioenfondsen of -verzekeringen moeten beschikken, wordt bepaald door nationale wetgevingen.

Verplichtingen voor bijdragen aan *toegezegd-pensioenregelingen inzake bijdragen na uitdiensttreding* worden als last opgenomen naarmate de verwante dienst wordt verleend. Vooruitbetaalde bijdragen worden opgenomen als actief in de mate dat een contante terugbetaling of een vermindering van toekomstige betalingen beschikbaar is.

De verplichtingen van de groep betreffende *toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding*, alsook de kosten die eruit voortvloeien, worden gewaardeerd overeenkomstig de 'projected unit credit'-methode, met minstens op jaarbasis de uitvoering van de waarderingen door onafhankelijke actuarissen. De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding wordt bepaald door de geschatte toekomstige kasstromen te verdisconteren tegen interestvoeten van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit in dezelfde valuta als die van de toekomstige uitbetalingen en met een vergelijkbare termijn als de onderliggende pensioenverplichting. De actuariële winsten en verliezen worden volledig geboekt in de periode waarin ze worden vastgesteld. Ze worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten. De kost van de geleverde diensten wordt onmiddellijk geboekt op voorwaarde dat die voordelen al verworven zijn of wordt lineair afgeschreven totdat de voordelen wel verworven zijn.

De verplichtingen betreffende de langetermijnpersoneelsbeloningen opgenomen in de balans vertegenwoordigen de contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding, na aftrek van de reële waarde van de activa van die regelingen. De waarde van activa voorvloeiend uit deze berekening is beperkt tot de contante waarde van vergoedingen en verminderingen van de toekomstige bijdragen aan het plan.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die verschuldigd zijn als gevolg van de beslissing van een entiteit om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum of als gevolg van de beslissing van een werknemer om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. Een entiteit moet ontslagvergoedingen opnemen als de entiteit zich aantoonbaar heeft verbonden tot de beëindiging van een dienstverband wanneer zij beschikt over een gedetailleerd formeel plan voor de beëindiging en er geen realistische mogelijkheid bestaat voor de intrekking van het plan. Als niet verwacht wordt dat de beloningen binnen de 12 maanden na de rapporteringdatum volledig vereffend zullen worden, dan worden ze verdisconteerd.

Overige langetermijnstimulansen

De groep boekt een voorziening voor het incentive-programma op lange termijn indien er een contractuele verplichting bestaat of als er een feitelijke verplichting bestaat die voortvloeit uit een vroegere praktijk. Die voorziening wordt verdisconteerd om de actuele waarde ervan te bepalen. Waardeaanpassingen worden in resultaat genomen als ze ontstaan.

Financiële instrumenten exclusief derivaten

De groep neemt leningen en vorderingen en uitgegeven schuldeffecten voor het eerst op op de datum dat ze ontstaan. Alle andere financiële activa en passiva worden voor het eerst opgenomen op de transactiedatum als de entiteit een partij wordt van de contractuele bepalingen van het instrument.

De groep neemt een financieel actief niet meer op als de contractuele rechten op kasstromen uit het actief vervallen, of als de groep de rechten overdraagt om de contractuele kasstromen te ontvangen in een transactie waarin nagenoeg alle risico's en beloningen van de eigendom van het financiële actief worden overgedragen, of als de groep noch overgaat tot de overdracht, noch tot het behoud van nagenoeg alle risico's en beloningen van de eigendom en niet de controle behoudt over het overgedragen actief. De groep neemt een financieel passief niet meer op als zijn contractuele verplichtingen kwijtgescholden of geannuleerd worden, of vervallen.

Financiële activa en passiva worden gecompenseerd en het netto bedrag wordt enkel en alleen voorgesteld in de balans als de groep een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de bedragen te compenseren en van plan is om deze op netto basis te vereffenen of het actief te realiseren en het passief tegelijkertijd te vereffenen.

De groep brengt zijn financiële activa onder in de volgende categorieën: in financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, tot einde looptijd aangehouden financiële activa, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbare financiële activa. De classificatie hangt af van het doel bij de aanschaf van die financiële activa. Het management bepaalt de classificatie bij de eerste opname.

- (a) Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening zijn voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa. Een financieel actief wordt in deze categorie geclassificeerd indien het aangeschaft wordt voor verkoop op korte termijn. Activa in deze categorie worden voorgesteld als vlottende activa indien verwacht wordt dat ze binnen de 12 maanden afgewikkeld zullen worden; zoniet worden ze als vaste activa geclassificeerd.
- (b) Tot einde looptijd aangehouden financiële activa
Die activa worden eerst tegen reële waarde geboekt. Na de eerste boeking worden ze tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd met behulp van de effectieve-rentemethode.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

- (c) Leningen en vorderingen
Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met specifieke of vast te leggen betalingen die niet noteren op een actieve markt. Ze worden opgenomen in vlottende activa, behalve voor looptijden van meer dan twaalf maanden na het einde van de rapporteringsperiode. Die worden onder de vaste activa geïnclassificeerd. De leningen en vorderingen van de groep omvatten de 'handelsvorderingen en overige vorderingen', 'geldmiddelen en kasequivalenten' en 'andere financiële activa' in de balans.
- (d) Voor verkoop beschikbare financiële activa
Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn activa exclusief derivaten die ofwel onder categorie vallen ofwel die in geen andere categorie worden geïnclassificeerd. Ze worden opgenomen in vaste activa tenzij de investering vervalt of het management van plan is die te verkopen binnen de twaalf maanden na het einde van de rapporteringsperiode.

Waardering van financiële instrumenten:

- (a) Voor verkoop beschikbare financiële activa worden tegen hun reële waarde geboekt via de niet-gerealiseerde resultaten. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in het resultaat.
- (b) De nettoboekwaarde van de eigen aandelen wordt in mindering gebracht van het eigen vermogen.
- (c) Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode, na aftrek van voorzieningen voor oninbare bedragen.
- (d) Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa worden gewaardeerd tegen reële waarde.
- (e) Handelsschulden, overige te betalen posten en leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode.

Financiële instrumenten – Derivaten

Derivaten worden gebruikt ter afdekking van de financiering en van de financiële risico's van de groep.

Door zijn activiteiten is de groep blootgesteld aan financiële risico's verbonden met wisselkoersverschillen en wijzigingen in de rentevoeten. De groep gebruikt termijncontracten in vreemde valuta ('FX-contracten'), rentevoetswaps ('IRS'), 'cross currency interestswaps' ('CCIRS') en opties om die risico's af te dekken. De groep gebruikt geen derivaten voor speculatieve doeleinden. Bepaalde transacties op derivaten, die in economische zin nochtans afdekkingen zijn, voldoen echter niet aan de specifieke criteria van IAS 39 om hedge accounting te kunnen toepassen.

Derivaten worden initieel geboekt tegen reële waarde. Alle rechtstreeks toewijsbare transactiekosten worden geboekt als winst of verlies op het ogenblik dat ze zich voordoen. Indien ze niet voldoen aan de voorwaarden van hedge accounting, worden deze derivaten geboekt als activa of passiva aangehouden voor handelsdoeleinden en vervolgens tegen hun reële waarde opgenomen. Derivaten geïnclassificeerd als aangehouden voor verkoop zijn die welke niet voldoen aan de strikte voorwaarden voor de toepassing van hedge accounting in de betekenis van IAS 39.

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die niet voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening wanneer ze ontstaan.

Kasstroomafdekking

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die beschouwd worden als een afdekking van toekomstige kasstromen, en die effectief zijn, worden onmiddellijk opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en elk niet-effectief afgedekt deel wordt direct opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Indien de kasstroomafdekking een vaststaande toezegging is of indien een verwachte onderliggende transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting leidt, dan moeten op het moment dat het actief of passief erkend wordt, de verbonden winsten of verliezen die direct in de niet-gerealiseerde resultaten werden opgenomen, erkend worden samen met het actief of passief dat ze afdekken. Voor afdekkingen waarvan het onderliggende element niet resulteert in de opname van een financieel actief of een financiële verplichting, worden de bedragen, voorheen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode waarin het onderliggende element een invloed heeft op de winst of het verlies.

Afdekking van de reële waarde

Voor de effectieve afdekking van een risico dat tot een verandering van de reële waarde leidt, wordt het afgedekte element aangepast voor wijzigingen in de reële waarde toegekend aan het risico dat afgedekt wordt, met een overeenkomstige boeking in de winst-en-verliesrekening. Winsten en verliezen voortvloeiend uit de herwaardering van het derivaat worden geboekt in de winst-en-verliesrekening. Dezelfde behandeling is van toepassing op de afdekkingen die niet gebaseerd zijn op derivaten (zoals afdekkingen van netto-investeringen door schulden).

Hedge accounting wordt stopgezet als het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, of als het niet meer aan de voorwaarden voor hedge accounting voldoet. Voor een kasstroomafdekking wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening wanneer het afgedekte element een invloed heeft op de winst-en-verliesrekening. Indien verwacht wordt dat de vooropgestelde transactie niet plaatsvindt, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies direct overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Derivaten die deel uitmaken van andere financiële instrumenten of andere basiscontracten worden afzonderlijk behandeld wanneer er geen nauw verband bestaat tussen hun risico's en eigenschappen en de basiscontracten, en als de basiscontracten niet tegen reële waarde worden geboekt met niet-gerealiseerde winsten en verliezen opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen

De groep is verplicht de minderheidsbelangen in Belron die in handen zijn van derden, over te nemen indien deze derden hun verkoopopties wensen uit te oefenen. De uitoefenprijs van dergelijke opties toegestaan aan minderheidsbelangen wordt in de geconsolideerde balans opgenomen als financiële passiva. Voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen vóór 1 januari 2010 wordt de goodwill aangepast aan het einde van de periode om de wijzigingen in de uitoefenprijs van de opties en de boekwaarde van de desbetreffende minderheidsbelangen weer te geven.

Door de invoering van de herziene versie van IFRS 3 (toepasbaar vanaf 1 januari 2010), voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen vanaf 1 januari 2010, wordt bij de eerste boeking het verschil tussen de vergoeding en de uitoefenprijs van de toegestane opties opgenomen in het eigen vermogen, groepsaandeel. Op het einde van elke periode zal de waardeaanpassing van de financiële passiva die resulteert uit deze opties opgenomen worden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening (nettofinancieringskosten).

Vaste activa (of groepen die worden afgestoten) aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Vaste activa (of groepen die worden afgestoten en die activa en passiva omvatten) worden geclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk in een verkooptransactie zal worden gerealiseerd en de verkoop hoogst waarschijnlijk is. Ze worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde min de verkoopkosten. Eens ze geclassificeerd zijn als aangehouden voor verkoop, worden immateriële activa en vaste activa niet langer afgeschreven of verminderd in waarde.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een component van de activiteit van de groep die een afzonderlijke belangrijke lijn van de business of geografische activiteitenzone vertegenwoordigt en die ofwel afgestoten is, ofwel geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop en apart op een specifieke lijn wordt gepresenteerd in de winst-en-verliesrekening. Als een activiteit geclassificeerd wordt als een beëindigde activiteit, worden de comparatieve winst-en-verliesrekening en het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voorgesteld alsof de activiteit beëindigd werd vanaf de start van het vergelijkende jaar.

Opbrengsten

Opbrengsten uit de *verkoop van goederen* worden opgenomen indien alle volgende voorwaarden vervuld zijn:

- (a) de groep heeft de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen overgedragen aan de koper;
- (b) de groep behoudt over de verkochte goederen niet de feitelijke zeggenschap of betrokkenheid die gewoonlijk toekomt aan de eigenaar;
- (c) het bedrag van de opbrengst kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd;
- (d) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de groep zullen vloeien; en
- (e) de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

Indien het resultaat van een *transactie waarbij diensten worden geleverd* betrouwbaar kan worden geschat, worden de opbrengsten met betrekking tot die diensten opgenomen a rato van de verrichte prestaties op de balansdatum.

Het resultaat van een transactie kan betrouwbaar worden geschat indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

- (a) het bedrag van de opbrengst kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd;
- (b) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de groep zullen vloeien;
- (c) de mate waarin de diensten op de balansdatum zijn verricht kan op betrouwbare wijze worden gewaardeerd; en
- (d) de reeds gemaakte kosten voor de transactie en de kosten om de transactie te voltooien kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

Opbrengsten worden berekend verminderd met retourneringen, handelskortingen en volumekortingen.

Renteopbrengsten worden op basis van tijdsevenredigheid opgenomen, rekening houdend met het effectieve rendement van het actief. *Royalty's* worden volgens het toerekeningsbeginsel opgenomen in overeenstemming met de economische realiteit van de desbetreffende overeenkomst. *Dividenden* worden opgenomen op het moment dat de aandeelhouder het recht heeft verkregen om de betaling te ontvangen.

In de winst-en-verliesrekening worden de verkoop van goederen, de verlening van diensten en de royalty's opgenomen onder 'Opbrengsten'. Interestopbrengsten worden voorgesteld onder 'Nettofinancieringskosten'.

TOELICHTING 2: GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING (vervolg)

Op aandelen gebaseerde betalingen

Op aandelen gebaseerde betalingen worden uitsluitend gerealiseerd in verband met aandelenoptieplannen ten voordele van het personeel.

Aandelenoptieplannen afgewikkeld in eigen-vermogensinstrumenten toegekend aan het personeel na 7 november 2002 worden overeenkomstig IFRS 2 geboekt, zodat hun kost in het resultaat wordt opgenomen, met een overeenkomstige stijging van het eigen vermogen, over de wachtperiode voordat de toekenningen uitvoerbaar zijn.

Financieringskosten

Financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief, worden geactiveerd als deel van de kostprijs van dat actief.

Overheidssteun

Overheidssubsidies voor de aankoop van vaste activa worden opgenomen als over te dragen ontvangsten en worden afgeschreven over de levensduur van de desbetreffende activa.

Belastingen

Winstbelastingen omvatten actuele belastingen en uitgestelde belastingen. Ze worden opgenomen in de winst of het verlies behalve in de mate dat ze verband houden met een bedrijfscombinatie, of elementen die rechtstreeks opgenomen worden in het eigen vermogen of onder niet-gerealiseerde resultaten.

Actuele belastingen betreffende lopende en voorgaande perioden worden, in zoverre ze nog niet zijn betaald, opgenomen als een verplichting. Als het bedrag dat al is betaald met betrekking tot lopende en voorgaande perioden hoger is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, wordt het saldo opgenomen als actief. Het voordeel met betrekking tot een fiscaal verlies dat kan worden gecompenseerd met in een voorgaande periode verschuldigde actuele belasting, wordt opgenomen als actief. Het management onderzoekt regelmatig de standpunten ingenomen in belastingaangiften met betrekking tot situaties waarbij toepasbare fiscale verordeningen tot interpretatie kunnen leiden. Het legt voorzieningen aan op basis van bedragen waarvan wordt verwacht dat ze aan de fiscale autoriteiten zullen worden betaald. Actuele belastingactiva en -passiva worden enkel gecompenseerd als voldaan is aan bepaalde criteria.

De *uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen* worden volledig vastgesteld volgens de balansmethode, rekening houdend met tijdelijke verschillen tussen de boekwaarden van activa en passiva in de financiële verslaggeving en de bedragen die worden gebruikt voor fiscale doeleinden. Bij de berekening van de belastinglatenties wordt met de volgende tijdelijke verschillen geen rekening gehouden: (i) de eerste opname van de goodwill en (ii) de eerste opname van een actief of verplichting die geen invloed heeft op de winst vóór belastingen of op de fiscale winst (het fiscale verlies). Het bedrag van de uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen is gebaseerd op de verwachtingen met betrekking tot de realisatie of vereffening van de boekwaarde van de activa en passiva, waarbij gebruik wordt gemaakt van de belastingtarieven die zijn vastgesteld of in wezen zijn vastgesteld op de balansdatum. Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts geboekt in de mate dat het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten zullen zijn tegenover dewelke de niet-aangewende fiscale verliezen en belastingkredieten zullen kunnen worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd naarmate het niet langer waarschijnlijk is dat het desbetreffende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een in rechte afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen met actuele belastingverplichtingen te salderen en als de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen verband houden met winstbelastingen die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven, ofwel op dezelfde belastbare entiteit, ofwel op verschillende belastbare entiteiten met de bedoeling de balans op nettobasis te regelen.

TOELICHTING 3: GESEGMENTEERDE INFORMATIE

Toelichting 3.1: Segmentatiecriteria

De operationele segmenten van de groep voor de verslaggeving zijn autodistributie, voertuigbeglazing en Moleskine (vanaf 2016).

Het segment autodistributie omvat de autodistributieactiviteiten (D'Ieteren Auto - zie toelichting 1) en de corporate activiteiten. Het segment voertuigbeglazing betreft Belron s.a. en dochterondernemingen (zie toelichting 1). Het segment Moleskine omvat Moleskine S.p.a. en dochterondernemingen (zie toelichting 1).

Deze operationele segmenten zijn consistent met de organisatorische en interne rapporteringsstructuur van de groep.

De groep maakt ook gebruik van alternatieve prestatiemaatstaven (APM's) om zijn onderliggende prestaties uit te drukken en om investeerders te helpen zijn resultaten beter te begrijpen. Deze APM's zijn door de IFRS-normen niet gedefinieerde prestatie-indicatoren. Deze APM's en de informatie die erop betrekking heeft, worden meegedeeld in het geconsolideerde beheerverslag en de persmededeling (resultaten van het volledige boekjaar 2016).

TOELICHTING 3: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 3.2: Gesegmenteerde winst-en-verliesrekening – Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	Toel.	2016					2015			
		Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Elimi- naties	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Elimi- naties	Groep
Externe opbrengsten	4	3.114,2	3.305,4	52,1	-	6.471,7	2.874,2	3.161,2	-	6.035,4
Opbrengsten tussen segmenten		7,7	-	-	-7,7	-	5,1	-	-5,1	-
Opbrengsten per segment		3.121,9	3.305,4	52,1	-7,7	6.471,7	2.879,3	3.161,2	-5,1	6.035,4
Bedrijfsresultaat (per segment)	5	77,5	41,6	14,6	-	133,7	60,4	174,4	-	234,8
Netto financieringskosten	6	-1,0	-35,5	-1,4	-	-37,9	-3,8	-35,1	-	-38,9
Financiële opbrengsten		1,1	0,4	0,1	-	1,6	1,3	2,4	-	3,7
Financiële kosten		-2,1	-35,9	-1,5	-	-39,5	-5,1	-37,5	-	-42,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	7	4,6	-0,8	-	-	3,8	0,5	-	-	0,5
Resultaat vóór belastingen		81,1	5,3	13,2	-	99,6	57,1	139,3	-	196,4
Winstbelastingen	8	2,7	-21,6	-4,1	-	-23,0	2,6	-24,2	-	-21,6
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		83,8	-16,3	9,1	-	76,6	59,7	115,1	-	174,8
Beëindigde bedrijfsactiviteiten	39	-	-24,9	-	-	-24,9	-	-40,4	-	-40,4
RESULTAAT VAN DE PERIODE		83,8	-41,2	9,1	-	51,7	59,7	74,7	-	134,4

Toerekenbaar aan:	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Elimi- naties	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Elimi- naties	Groep
Houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	83,8	-39,9	6,0	-	49,9	59,8	70,9	-	130,7
Minderheidsbelangen	-	-1,3	3,1	-	1,8	-0,1	3,8	-	3,7
RESULTAAT VAN DE PERIODE	83,8	-41,2	9,1	-	51,7	59,7	74,7	-	134,4

TOELICHTING 3: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 3.3: Gesegmenteerde balans – Operationele segmenten (Op 31 december)

in miljoen EUR	Toelichting	2016				2015		
		Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
Goodwill	10	12,3	907,0	171,9	1.091,2	9,9	980,7	990,6
Overige immateriële vaste activa	12	10,6	457,0	409,2	876,8	9,2	461,5	470,7
Materiële vaste activa	14	197,8	367,1	9,5	574,4	184,1	336,9	521,0
Vastgoedbeleggingen	15	3,8	-	-	3,8	4,3	-	4,3
Entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	7	63,8	-	-	63,8	59,5	-	59,5
Voor verkoop beschikbare financiële activa	16	0,5	-	-	0,5	0,5	-	0,5
Personeelsbeloningen	19	-	0,5	-	0,5	-	47,6	47,6
Uitgestelde belastingvorderingen	20	29,6	48,1	8,6	86,3	2,0	44,5	46,5
Overige vorderingen	21	22,6	2,4	2,9	27,9	22,5	2,6	25,1
Vaste activa		341,0	1.782,1	602,1	2.725,2	292,0	1.873,8	2.165,8
Vaste activa aangehouden voor verkoop	22	5,5	-	-	5,5	7,0	8,2	15,2
Voorraden	23	341,8	313,2	24,0	679,0	329,1	285,6	614,7
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	13	-	-	-	-	59,8	-	59,8
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	1,0	-	1,0	-	4,3	4,3
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	18	-	1,2	-	1,2	-	0,9	0,9
Andere financiële activa	24	-	-	5,0	5,0	-	-	-
Actuele belastingvorderingen	25	0,7	5,0	1,8	7,5	-	3,8	3,8
Handelsvorderingen en overige vorderingen	26	20,8	261,4	26,8	309,0	117,5	242,9	360,4
Geldmiddelen en kasequivalenten	27	4,0	45,9	48,3	98,2	88,1	22,0	110,1
Vlottende activa		372,8	627,7	105,9	1.106,4	601,5	567,7	1.169,2
TOTAAL ACTIVA		713,8	2.409,8	708,0	3.831,6	893,5	2.441,5	3.335,0
Geplaatst kapitaal en reserves die aan houders van eigen-vermogensinstrumenten toerekenbaar zijn		1.683,0	-	-	1.683,0	1.733,3	-	1.733,3
Minderheidsbelangen		-	0,5	-	0,5	-	1,8	1,8
Eigen vermogen		1.683,0	0,5	-	1.683,5	1.733,3	1,8	1.735,1
Personeelsbeloningen	19	24,4	27,5	1,8	53,7	7,6	18,9	26,5
Voorzieningen	29	18,7	31,7	0,1	50,5	21,9	6,9	28,8
Leningen en ontleningen	30	27,5	606,2	126,9	760,6	4,6	704,8	709,4
Intragroep financiering	30	-151,3	-	151,3	-	-	-	-
Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen	31	90,0	-	-	90,0	85,2	-	85,2
Andere schulden	32	-	1,9	1,1	3,0	-	21,6	21,6
Uitgestelde belastingverplichtingen	20	28,1	5,2	111,8	145,1	14,1	17,0	31,1
Langlopende verplichtingen		37,4	672,5	393,0	1.102,9	133,4	769,2	902,6
Passiva ivm vaste activa aangehouden voor verkoop	22	-	-	-	-	-	6,7	6,7
Voorzieningen	29	-	34,7	1,5	36,2	-	10,9	10,9
Leningen en ontleningen	30	119,8	191,3	47,2	358,3	5,9	49,0	54,9
Intragroep financiering	30	-41,5	41,5	-	-	-20,0	20,0	-
Voor afdekking aangehouden derivaten	17	-	0,9	-	0,9	-	0,2	0,2
Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten	18	-	-	-	-	-	5,5	5,5
Uitgestelde betaling ivm de acquisitie van Moleskine	11	-	-	15,9	15,9	-	-	-
Actuele belastingverplichtingen	25	2,0	23,0	-	25,0	1,1	15,9	17,0
Handelsschulden en overige te betalen posten	33	88,3	489,0	31,6	608,9	117,8	484,3	602,1
Kortlopende verplichtingen		168,6	780,4	96,2	1.045,2	104,8	592,5	697,3
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		1.889,0	1.453,4	489,2	3.831,6	1.971,5	1.363,5	3.335,0

TOELICHTING 3: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 3.4: Gesegmenteerd kasstroomoverzicht – Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	Toelichting	2016				2015		
		Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten								
Resultaat van de periode		83,8	-16,3	9,1	76,6	59,7	115,1	174,8
Winstbelastingen	8	-2,7	21,6	4,1	23,0	-2,6	24,2	21,6
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, netto van belastingen	7	-4,6	0,8	-	-3,8	-0,5	-	-0,5
Netto financieringskosten	6	1,0	35,5	1,4	37,9	3,8	35,1	38,9
Bedrijfsresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		77,5	41,6	14,6	133,7	60,4	174,4	234,8
Afschrijvingen van overige vaste elementen	5/14	13,6	84,7	1,4	99,7	12,9	87,7	100,6
Afschrijvingen van overige immateriële vaste activa	5/12	1,7	39,7	0,3	41,7	1,9	37,8	39,7
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op goodwill en overige vaste activa	5/10/12/14	0,1	133,2	-	133,3	4,1	15,2	19,3
Overige niet-kaskosten		-12,7	9,9	1,3	-1,5	-3,2	11,5	8,3
Personeelsbeloningen		-	-22,6	-0,1	-22,7	-0,4	-23,9	-24,3
Overige kaskosten		-	-15,8	-0,5	-16,3	-	-25,2	-25,2
Wijziging in netto werkkapitaal		61,4	-16,6	6,7	51,5	-10,1	6,1	-4,0
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		141,6	254,1	23,7	419,4	65,6	283,6	349,2
Betaalde winstbelastingen		-4,8	-15,7	-11,4	-31,9	-0,7	-17,3	-18,0
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten		136,8	238,4	12,3	387,5	64,9	266,3	331,2
Kasstroom uit de voortgezette investeringsactiviteiten								
Aanschaffingen van vaste activa		-29,2	-121,6	-2,4	-153,2	-27,1	-94,8	-121,9
Verkopen van vaste activa		11,9	8,4	0,1	20,4	9,9	1,9	11,8
Netto investering in immateriële en materiële vaste activa		-17,3	-113,2	-2,3	-132,8	-17,2	-92,9	-110,1
Verwerving van dochterondernemingen (netto van verworven geldmiddelen)	11	-212,5	-22,7	-260,0	-495,2	-	-22,6	-22,6
Inbreng van geldmiddelen in joint venture		-1,4	-	-	-1,4	-	-	-
Investering in tot einde looptijd aangehouden financiële activa	13	59,8	-	-	59,8	116,4	-	116,4
Ontvangen interesten		0,5	0,4	-	0,9	12,3	1,7	14,0
Dividenden ontvangen van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	7	0,3	-	-	0,3	3,9	-	3,9
Netto investering in overige financiële activa		-0,2	0,3	-	0,1	-0,9	-0,2	-1,1
Netto kasstroom uit de investeringsactiviteiten		-170,8	-135,2	-262,3	-568,3	114,5	-114,0	0,5
Kasstroom uit de voortgezette financieringsactiviteiten								
Uitoefening van aandelenopties		-	-	9,8	9,8	-	-	-
Netto vervreemding/(aanschaffing) van eigen aandelen		-3,2	-	-	-3,2	-3,1	-	-3,1
Terugbetaling van financiële leaseverplichtingen		-0,1	-32,0	-	-32,1	-	-27,2	-27,2
Netto wijziging in andere leningen en ontleningen		132,7	20,7	137,4	290,8	-102,5	-84,2	-186,7
Intragroep financiering	30	-172,8	21,5	151,3	-	-20,0	20,0	-
Betaalde interesten		-0,8	-35,2	-0,2	-36,2	-8,8	-35,1	-43,9
Door de moedermaatschappij betaalde dividenden	28	-49,3	-	-	-49,3	-43,9	-	-43,9
Dividenden ontvangen van / (betaald door) dochterondernemingen		43,4	-45,8	-	-2,4	32,1	-33,8	-1,7
Netto kasstroom uit de financieringsactiviteiten		-50,1	-70,8	298,3	177,4	-146,2	-160,3	-306,5
Kasstroom uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		-84,1	32,4	48,3	-3,4	33,2	-8,0	25,2
Kasstroom uit de beëindigde bedrijfsactiviteiten	39	-	-	-	-	-	-10,1	-10,1
TOTALE KASSTROOM VAN DE PERIODE		-84,1	32,4	48,3	-3,4	33,2	-18,1	15,1

TOELICHTING 3: GESEGMENTEERDE INFORMATIE (vervolg)

Toelichting 3.4: Gesegmenteerd kasstroomoverzicht – Operationele segmenten (Jaar afgesloten op 31 december)

in miljoen EUR	Toelichting	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Moleskine	Groep	Auto- distributie	Voertuig- beglazing	Groep
Reconciliatie met de balans								
Geldmiddelen aan het begin van het boekjaar	27	88,1	22,0	-	110,1	54,9	29,9	84,8
Geldmiddelen inbegrepen in vaste activa aangehouden voor verkoop	22	-	0,6	-	0,6	-	-	-
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar	27	88,1	22,6	-	110,7	54,9	29,9	84,8
Totale kasstroom van de periode		-84,1	32,4	48,3	-3,4	33,2	-18,1	15,1
Omrekeningsverschillen		-	-9,1	-	-9,1	-	10,8	10,8
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar		4,0	45,9	48,3	98,2	88,1	22,6	110,7
Inbegrepen in "Geldmiddelen en kasequivalenten"	27	4,0	45,9	48,3	98,2	88,1	22,0	110,1
Inbegrepen in "vaste activa aangehouden voor verkoop"	22	-	-	-	-	-	0,6	0,6

De lijn "Verwerving van dochterondernemingen" voor het jaar eindigend op 31 december 2016 bevat, naast andere transacties, de bedrijfscombinaties weergegeven in toelichting 11.

In 2016 en 2015, in het segment voertuigbeglazing, bevatte de lijn "Overige kaskosten", naast andere bedragen, de kasuitstroom met betrekking tot de aangekondigde herstructurerings.

In 2016, in het segment voertuigbeglazing, bevat de lijn "Personeelsbeloningen", naast andere bedragen, de contante werkgeversbijdrage met betrekking tot de beëindiging van de toegezegd-pensioenregeling in de Verenigde Staten (zie toelichting 19). In 2015, in het segment voertuigbeglazing, bevatte deze lijn, naast andere bedragen, de niet-contante winst met betrekking tot de vereffening van toegezegd-pensioenverplichtingen in Nederland.

In 2016 en 2015 bevatte de lijn "Dividenden ontvangen van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode" het aandeel van de groep in de dividenden betaald door D'Ieteren Vehicle Trading s.a., een geassocieerde onderneming voor 49% (zie toelichting 7).

In 2016, in het segment Moleskine, bevat de lijn "Uitoefening van aandelenoptieplannen" de instroom van kasmiddelen met betrekking tot de uitoefening van aandelenopties door werknemers (Aandelenoptieplan 2016-2020 gelanceerd in 2016, dat vroeger uitgeoefend kon worden als gevolg van de wijziging van zeggenschap met betrekking tot de overname door de moedermaatschappij).

In 2016 vertegenwoordigden de intragroep leningen bedragen geleend door het segment autodistributie aan de segmenten voertuigbeglazing en Moleskine, aan marktvoorwaarden.

In 2016, in het segment voertuigbeglazing, bevat de lijn "Netto investering in immateriële en materiële activa" niet de nieuwe financiële leases ten bedrage van EUR 43,7 miljoen. Deze zijn opgenomen in de lijn "Toevoegingen" in toelichting 12 en 14.

Toelichting 3.5: Geografische gesegmenteerde informatie (Jaar afgesloten op 31 december)

De drie operationele segmenten van de groep opereren in drie belangrijke geografische gebieden, zijnde België (voornaamste markt voor het segment autodistributie), de rest van Europa en de rest van de wereld.

in miljoen EUR	2016				2015			
	België	Rest van Europa	Rest van de wereld	Groep	België	Rest van Europa	Rest van de wereld	Groep
Opbrengsten per segment (externe klanten) ⁽¹⁾	3.139,7	1.462,9	1.869,1	6.471,7	2.777,2	1.479,8	1.778,4	6.035,4
Vaste activa ⁽²⁾	349,0	1.770,7	605,5	2.725,2	244,1	1.099,3	668,3	2.011,7

(1) Gebaseerd op de geografische locatie van de klanten.

(2) Vaste activa zoals gedefinieerd door IFRS 8 omvatten goodwill, immateriële vaste activa, materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en overige vaste vorderingen.

TOELICHTING 4: OPBRENGSTEN

in miljoen EUR	2016	2015
Nieuwe voertuigen	2.731,8	2.512,8
Tweedehandse voertuigen	53,9	46,1
Onderdelen en accessoires	185,4	180,4
Naverkoopactiviteiten door D'leteren Car Centers	83,3	83,9
D'leteren Sport	28,0	25,5
Huuropbrengsten uit "buy-back" overeenkomsten	5,0	4,8
Andere opbrengsten	26,8	20,7
Subtotaal autodistributie	3.114,2	2.874,2
Voertuigbeglazing	3.305,4	3.161,2
Moleskine	52,1	-
OPBRENGSTEN (EXTERNE)	6.471,7	6.035,4
<i>bestaande uit: verkoop van goederen</i>	<i>3.217,1</i>	<i>2.950,8</i>
<i>verrichten van diensten</i>	<i>3.253,5</i>	<i>3.083,8</i>
<i>royalty's</i>	<i>1,1</i>	<i>0,8</i>

Interestopbrengsten en dividenden (indien toepasbaar) worden opgenomen onder de nettofinancieringskosten (zie toelichting 6).

TOELICHTING 5: BEDRIJFSRESULTAAT

Bedrijfsresultaat wordt verkregen na aftrek van:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Group
Inkopen en voorraadwijzigingen	-2.655,8	-762,6	-12,5	-3.430,9	-2.452,4	-728,6	-3.181,0
Afschrijvingen van materiële vaste activa	-13,6	-84,7	-1,4	-99,7	-12,9	-87,7	-100,6
Afschrijvingen van immateriële vaste activa	-1,7	-39,7	-0,3	-41,7	-1,8	-37,6	-39,4
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op goodwill en immateriële vaste activa	-	-130,6	-	-130,6	-2,6	-12,6	-15,2
Waardevermindervingsverliezen op materiële vaste activa	-0,1	-2,6	-	-2,7	-1,5	-2,6	-4,1
Overige operationele leasebetalingen ⁽¹⁾	-	-161,9	-	-161,9	-4,3	-160,8	-165,1
Waardevermindering op voorraden	1,3	5,6	-0,5	6,4	1,3	-3,1	-1,8
Personeelskosten (zie toelichting 34)	-163,7	-1.312,4	-6,2	-1.482,3	-165,1	-1.230,3	-1.395,4
Onderzoek- en ontwikkelingskosten	-	-2,1	-	-2,1	-	-2,1	-2,1
Waardeverminderingen op vorderingen	3,6	1,7	-0,2	5,1	-0,2	-2,7	-2,9
Winst op verkoop van materiële vaste activa	4,6	-	-	4,6	5,5	-	5,5
Verlies op verkoop van materiële vaste activa	-0,2	-	-	-0,2	-0,8	-0,6	-1,4
Huurinkomen uit vastgoedbeleggingen ⁽²⁾	1,4	-	-	1,4	1,0	-	1,0
Overige ⁽³⁾	-212,5	-774,5	-16,4	-1.003,4	-180,0	-718,1	-898,1
NETTO BEDRIJFSKOSTEN	-3.036,7	-3.263,8	-37,5	-6.338,0	-2.813,8	-2.986,8	-5.800,6

(1) Voornamelijk de huur van voertuigen en overige installaties en uitrusting met betrekking tot de activiteit.

(2) Het bedrag in zijn geheel betreft vastgoedbeleggingen die huurinkomsten hebben opgeleverd.

(3) Betreft vooral marketing- en informaticakosten, juridische- en consultancyhonoraria.

Autodistributie

In 2016 en 2015 heeft de winst op de verkoop van materiële vaste activa voornamelijk betrekking op gebouwen die voordien werden gebruikt voor autodistributieactiviteiten.

In de voorgaande periode omvatten de bedrijfskosten een bijzonder waardevermindervingsverlies van EUR 2,6 miljoen op bepaalde immateriële IT-software na een strategiewijziging voor de implementatie van een nieuwe technologie en een bijzonder waardevermindervingsverlies van EUR 1,5 miljoen op gebouwen in het kader van de optimalisering van de voetafdruk van de autoconcessies in eigen beheer.

TOELICHTING 5: BEDRIJFSRESULTAAT (vervolg)

Voertuigbeglazing

In de periode werd, na het jaarlijkse onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen dat wordt gevoerd voor elk kasstroomgenererende eenheid, een bijzonder waardeverminderingsverlies van EUR 133,2 miljoen geboekt op goodwill (EUR 114,1 miljoen in overige bedrijfskosten – zie toelichting 10) en op immateriële (EUR 16,5 miljoen in commerciële en administratieve kosten – zie toelichting 12) en materiële activa. Deze bijzondere waardeverminderingen hebben betrekking op Italië (EUR 61,0 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (EUR 31,7 miljoen), Nederland (EUR 32,8 miljoen), Rusland (EUR 4,9 miljoen), Griekenland (EUR 2,2 miljoen) en Ierland (EUR 0,6 miljoen).

TOELICHTING 6: NETTO FINANCIERINGSKOSTEN

Netto financieringskosten bestaan uit de volgende elementen:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Financiële kosten:							
Interestkosten	-1,6	-35,1	-0,2	-36,9	-1,0	-37,6	-38,6
Netto pensioenfinancieringskost	-0,1	1,0	-	0,9	-0,1	0,4	0,3
Afschrijving van een lening aan een entiteit verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	-	-1,4	-	-1,4	-	-	-
Overige financiële kosten	-0,5	-	-0,7	-1,2	-2,1	-	-2,1
Subtotaal financiële kosten	-2,2	-35,5	-0,9	-38,6	-3,2	-37,2	-40,4
Waardeaanpassingen op verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (zie toelichting 31)	-0,9	-	-	-0,9	-1,9	-	-1,9
Waardeaanpassingen op financiële instrumenten ⁽¹⁾ :							
Aangewezen tegen reële waarde bij eerste erkenning	-	-	-	-	-1,7	1,8	0,1
Financiële opbrengsten	1,1	0,4	0,1	1,6	2,7	0,6	3,3
Intersegment financiële interest	1,0	-0,4	-0,6	-	0,3	-0,3	-
NETTO FINANCIERINGSKOSTEN	-1,0	-35,5	-1,4	-37,9	-3,8	-35,1	-38,9

(1) De wijzigingen in de netto reële waarde van derivaten stemmen overeen met de verandering in de bruto reële waarde (i.e. de waardeverandering tussen het begin en het einde van de periode) zonder rekening te houden met de verworven kasstromen van de derivaten gedurende de periode.

In het segment voertuigbeglazing werd als gevolg van de aanhoudende ondermaatse prestaties van zijn investering in Brazilië een lening van 1,4 miljoen EUR volledig afgewaardeerd tijdens de periode.

TOELICHTING 7: ENTITEITEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

In 2016 worden vier entiteiten van de groep (in 2015 drie) verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

in miljoen EUR	2016			2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Aandeel in joint ventures	62,7	-	62,7	58,1	-	58,1
Aandeel in geassocieerde onderneming	1,1	-	1,1	1,4	-	1,4
Totale investering in entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	63,8	-	63,8	59,5	-	59,5
Aandeel in het resultaat van joint ventures	4,6	-0,8	3,8	0,4	-	0,4
Aandeel in het resultaat van geassocieerde onderneming	0,0	-	0,0	0,1	-	0,1
Totaal aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	4,6	-0,8	3,8	0,5	-	0,5

Joint ventures

In 2016 worden drie joint ventures (in 2015 twee) van de groep verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

De grootste joint venture is Volkswagen D'leteren Finance (VDFin), voor 50% (min één aandeel) in handen van de groep en voor 50% (plus één aandeel) in handen van Volkswagen Financial Services (een dochteronderneming van de Volkswagen Groep), die een volledige waaier van financiële diensten aanbiedt die verband houden met de verkoop van voertuigen van de groep Volkswagen op de Belgische markt.

TOELICHTING 7: ENTITEITEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE (vervolg)

De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de financiële informatie van VDFin zoals in zijn eigen financiële staten voorgesteld, met aanpassing voor verschillen in boekhoudnormen, en geeft de aansluiting weer van deze samengevatte informatie met de boekwaarde van het belang van de groep in VDFin.

in miljoen EUR	2016	2015
Vaste activa	982,0	815,0
Vlottende activa (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	602,8	406,1
Geldmiddelen en kasequivalenten	52,9	20,2
Langlopende verplichtingen (met uitzondering van financiële verplichtingen)	-6,2	-5,8
Langlopende financiële verplichtingen	-643,0	-441,0
Kortlopende verplichtingen (met uitzondering van financiële verplichtingen)	-99,7	-72,5
Kortlopende financiële verplichtingen	-762,9	-607,3
Netto activa (100%)	125,9	114,7
Groepsaandeel in netto activa (49,99%) en boekwaarde van aandeel in joint venture	62,9	57,3
Opbrengsten	318,8	294,3
Resultaat vóór belastingen	16,9	3,9
Resultaat van de periode (100%)	11,4	2,9
Niet-gerealiseerde resultaten (100%)	-	-
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (100%)	11,4	2,9
Groepsaandeel in totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (49,99%)	5,7	1,4

Het aandeel in de nettoactiva vertegenwoordigt het aandeel van de groep in het eigen vermogen van VDFin op 31 december 2016. In het kader van de overname van DIL door VDFin begin 2012 en in overeenstemming met IFRS 3 'Bedrijfscombinaties' werden klantencontracten erkend als een immaterieel vast actief met een beperkte gebruiksduur (EUR 38,9 miljoen aanvangsbrutowaarde, netto van uitgestelde belastingen; nihil boekwaarde op 31 december 2016). Het aandeel van de groep in de afschrijving na belasting bedroeg EUR 0,2 miljoen (2015: EUR 3,1 miljoen). De gebruikte afschrijvingsmethode was gebaseerd op het verwachte opbrengstpatroon van deze klantencontracten. In het kader van "Emissiongate", werden in 2015 en 2016 bijkomende afschrijvingen op voertuigen geboekt. Het aandeel van de groep in deze kosten na belastingen bedroeg EUR 0,4 miljoen (2015: EUR 1,5 miljoen).

In september 2014 hebben de moedermaatschappij en Continental AG OTA Keys nv opgericht, een joint venture voor 50% in handen van de groep en voor 50% in handen van Continental AG, die hun activiteiten rond de virtuele-sleuteloplossingen samenbrengt. De volgende tabel geeft een samenvatting van de financiële informatie van OTA Keys nv zoals opgenomen in haar eigen financiële staten, aangepast aan verschillen op het vlak van boekhoudprincipes, en een overeenstemming van deze beknopte financiële informatie met de boekwaarde van het belang van de groep in OTA Keys nv.

in miljoen EUR	2016	2015
Vaste activa	2,6	2,9
Vlottende activa	1,7	0,6
Kortlopende verplichtingen	-4,8	-1,9
Netto activa (100%)	-0,5	1,6
Groepsaandeel in netto activa (50%) en boekwaarde van aandeel in joint venture	-0,2	0,8
Resultaat van de periode (100%)	-2,2	-2,1
Groepsaandeel in totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (50%)	-1,1	-1,0

Op 7 januari 2016 kondigde de moedermaatschappij aan dat het segment voertuigbeglazing een overeenkomst had gesloten met Advisia Investimentos ("Advisia") om een joint venture op te richten in Brazilië. In het kader van de overeenkomst verkocht het segment voertuigbeglazing 60% van zijn participatie in Carglass Brazilië aan Advisia. De Raad van bestuur van de moedermaatschappij heeft beslist dat deze verkoop van Carglass Brazilië gepaard ging met het verlies van zeggenschap over de dochteronderneming, en in overeenstemming met de boekhoudstandaarden werd het resterende belang van 40% vanaf januari 2016 verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode. Op het einde van het jaar werd de investering als gevolg van de aanhoudend ondermaatse prestaties volledig afgeschreven (verlies van EUR 0,8 miljoen).

Geassocieerde onderneming

Vanaf juni 2012 worden door de joint venture VDFin nieuwe diensten inzake financiële leasing aangeboden aan de klanten van het segment autodistributie. Diensten met betrekking tot vroegere financiële leasingcontracten worden nog steeds voorzien door D'leteren Vehicle Trading nv (DVT), een geassocieerde onderneming voor 49%.

TOELICHTING 7: ENTITEITEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE (vervolg)

De volgende tabel geeft een samenvatting van de financiële informatie van DVT zoals voorgesteld in zijn eigen financiële staten en brengt ook die informatie in overeenstemming met de boekwaarde van het belang van de groep in DVT.

in miljoen EUR	2016	2015
Vaste activa	2,4	9,4
Vlottende activa	3,4	6,7
Langlopende verplichtingen	-2,9	-11,3
Kortlopende verplichtingen	-0,6	-2,0
Netto activa (100%)	2,3	2,8
Groepsaandeel in netto activa (49%) en boekwaarde van investering in geassocieerde onderneming	1,1	1,4
Opbrengsten	2,8	7,4
Resultaat vóór belastingen	0,3	0,3
Resultaat van de periode (100%)	0,1	0,2
Groepsaandeel in totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (49%)	-	0,1

De daling van de netto activa valt voornamelijk te verklaren door de dividenden (EUR 0,3 miljoen voor het aandeel van de groep) betaald tijdens de periode.

TOELICHTING 8: WINSTBELASTINGEN

Winstbelastingen bestaan uit de volgende elementen:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Winstbelastingen van het huidig boekjaar	-5,0	-22,7	-3,4	-31,1	-1,8	-20,6	-22,4
Winstbelastingen van de vorige boekjaren	-	1,1	-	1,1	-	0,6	0,6
Verandering in de uitgestelde belastingen	7,7	-	-0,7	7,0	4,4	-4,2	0,2
Winstbelastingen	2,7	-21,6	-4,1	-23,0	2,6	-24,2	-21,6

Het verband tussen de winstbelastingen en het boekhoudkundige resultaat wordt hieronder toegelicht:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Resultaat vóór belastingen	81,1	5,3	13,2	99,6	57,1	139,3	196,4
Belasting tegen het Belgische vennootschapsbelastingpercentage (33,99%)	-27,6	-1,8	-4,5	-33,9	-19,4	-47,3	-66,7
Reconciliatie-elementen (zie hieronder)	30,3	-19,8	0,4	10,9	22,0	23,1	45,1
Effectieve winstbelastingen op resultaat vóór belastingen	2,7	-21,6	-4,1	-23,0	2,6	-24,2	-21,6

TOELICHTING 8: WINSTBELASTINGEN (vervolg)

De reconciliatie-elementen worden hieronder opgesomd:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Resultaat vóór belastingen	81,1	5,3	13,2	99,6	57,1	139,3	196,4
Belasting tegen het Belgische vennootschapsbelastingpercentage (33,99%)	-27,6	-1,8	-4,5	-33,9	-19,4	-47,3	-66,7
Vershil in belastingpercentage	-	0,9	0,7	1,6	-	-3,2	-3,2
Permanente verschillen	7,4	-27,7	0,6	-19,7	18,7	3,6	22,3
Gebruik van fiscale verliezen	10,0	-	-	10,0	2,8	-	2,8
Overige tijdelijke verschillen	-0,6	1,4	-	0,8	-	-	-
Aanpassingen m.b.t. vorige boekjaren	-	-0,2	-	-0,2	-	0,8	0,8
Niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-2,3	-0,5	-0,2	-3,0	-4,1	20,0	15,9
Herkenning van aanvankelijk niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	14,4	6,3	-0,7	20,0	4,3	1,9	6,2
Joint ventures en geassocieerde onderneming	1,6	-	-	1,6	0,2	-	0,2
Overige	-0,2	-	-	-0,2	0,1	-	0,1
Effectieve winstbelastingen op resultaat vóór belastingen	2,7	-21,6	-4,1	-23,0	2,6	-24,2	-21,6

Het geconsolideerde reële belastingpercentage van de groep voor de periode van twaalf maanden afgesloten op 31 december 2016 bedroeg 23% (periode van twaalf maanden afgesloten op 31 december 2015: 11%). Deze stijging van het reële belastingpercentage is voornamelijk het resultaat van de bijzondere waardevermindervingsverliezen (EUR 133,2 miljoen) waarvoor geen belastingaftrek beschikbaar is, gedeeltelijk gecompenseerd door de boeking van uitgestelde belastingvorderingen op niet-gebruikte belastingverliezen en -kredieten, als gevolg van toekomstige winststromen.

De groep is onderhevig aan verschillende factoren die een invloed kunnen hebben op toekomstige belastingkosten, voornamelijk de niveaus en mix van rentabiliteit in verschillende rechtsgebieden en van de opgelegde belastingpercentages.

TOELICHTING 9: RESULTAAT PER AANDEEL

Het resultaat per aandeel ('EPS') en het resultaat per aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten ('Continuing EPS') worden hierboven vermeld in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. Het gewone resultaat en het verwaterde resultaat per aandeel zijn gebaseerd op het resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij (op basis van het resultaat uit voortgezette activiteiten toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij voor de Continuing EPS), na aanpassing m.b.t. de winstaandelen (elk winstaandeel heeft een stemrecht en geeft recht op een dividend dat gelijk is aan één achtste van het dividend van een gewoon aandeel).

Het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen in omloop voor de periode wordt in de volgende tabel weergegeven.

De groep heeft opties op gewone aandelen van de moedermaatschappij toegekend aan werknemers. Dergelijke opties vormen de enige bron van potentiële verwatering van de gewone aandelen.

De opties op de gewone aandelen van de moedermaatschappij verhoogden het gewogen gemiddeld aantal aandelen van de moedermaatschappij in 2015 en 2016 aangezien sommige uitoefenprijzen van opties lager waren dan de gemiddelde marktprijs van de aandelen. Die opties zijn verwaterend voor de berekening van het verwaterde resultaat per aandeel.

TOELICHTING 9: RESULTAAT PER AANDEEL (vervolg)

De berekening van het gewone en het verwaterde resultaat per aandeel ziet er als volgt uit:

		2016	2015
Resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten		49,9	130,7
Aanpassing m.b.t. de winstaandelen		-0,6	-1,6
Teller voor EPS (in miljoen EUR)	(a)	49,3	129,1
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten		76,6	174,8
Aandeel van minderheidsbelangen in het resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten		-1,8	-5,9
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten		74,8	168,9
Aanpassing m.b.t. de winstaandelen		-0,8	-1,6
Teller voor EPS van voortgezette bedrijfsactiviteiten (in miljoen EUR)	(b)	74,0	167,3
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen voor de periode	(c)	54.223.534	54.245.790
Aanpassing m.b.t. de aandelenoptieplannen		120.853	93.697
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen in rekening genomen voor het verwaterde EPS	(d)	54.344.387	54.339.487
Resultaat van de periode toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten			
Gewoon per aandeel (in EUR)	(a)/(c)	0,91	2,38
Verwaterd per aandeel (in EUR)	(a)/(d)	0,91	2,38
Resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten			
Gewoon voortgezet per aandeel (in EUR)	(b)/(c)	1,36	3,08
Verwaterd voortgezet per aandeel (in EUR)	(b)/(d)	1,36	3,08

TOELICHTING 10: GOODWILL

in miljoen EUR	2016	2015
Bruto bedrag op 1 januari	1.112,4	1.068,2
Gecumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen op 1 januari	-121,8	-102,5
Boekwaarde op 1 januari	990,6	965,7
Toevoegingen (zie toelichting 11)	189,2	26,8
Vermeerdering/(vermindering) voortvloeiend uit de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (zie toelichting 31)	8,7	6,2
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-114,1	-19,3
Aanpassingen	-0,4	-
Omrekeningsverschillen	17,2	11,2
Boekwaarde op 31 december	1.091,2	990,6
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>1.327,1</i>	<i>1.112,4</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen</i>	<i>-235,9</i>	<i>-121,8</i>

In de periode omvatten de toevoegingen de goodwill (EUR 166,8 miljoen) voortvloeiend uit bedrijfscombinaties verricht door de groep en de goodwill (EUR 22,3 miljoen) die eerder werd geboekt door een overgenomen partij (goodwill met betrekking tot de overname in oktober 2006 van het vroegere Modo & Modo SpA – zie overname Moleskine in toelichting 11).

De vermeerdering voortvloeiend uit de verkoopopties bevat de wijziging van de goodwill geboekt op het einde van het jaar om de wijzigingen in de uitoefenprijs van de overblijvende opties toegestaan aan minderheidsbelangen en de boekwaarde van de desbetreffende minderheidsbelangen weer te geven (zie toelichting 31).

In de periode werden, na het jaarlijkse onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen gevoerd door het segment voertuigbeglazing, waardevermindervingsverliezen geboekt in Italië (EUR 61,0 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (EUR 15,2 miljoen), Nederland (EUR 32,8 miljoen), Rusland (EUR 4,5 miljoen), Griekenland (EUR 0,5 miljoen) en Ierland (EUR 0,1 miljoen). In de voorgaande periode hadden, in het segment voertuigbeglazing, waardevermindervingsverliezen betrekking op Brazilië (EUR 15,9 miljoen) en Turkije (EUR 3,4 miljoen).

TOELICHTING 10: GOODWILL (vervolg)

In de periode vloeiden de aanpassingen voort uit de verdere wijzigingen in de reële waarde van de nettoactiva met betrekking tot de overnames in 2015 door het segment voertuigbeglazing.

in miljoen EUR	2016	2015
Autodistributie	12,3	9,9
Moleskine	171,9	-
Voertuigbeglazing		
Verenigd Koninkrijk	-	15,5
Frankrijk	143,6	143,6
Italië	24,7	85,4
Duitsland	138,4	138,4
Canada	93,7	83,1
Nederland	13,3	47,7
België	33,1	33,1
Australië	31,0	30,9
Verenigde Staten	289,9	274,6
Spanje	40,2	34,4
Noorwegen	11,7	11,6
Nieuw-Zeeland	6,4	6,4
Finland	2,2	-
Zweden	12,4	12,6
Zwitserland	11,3	11,4
Portugal	1,5	1,5
Denemarken	5,2	5,2
Rusland	-	5,3
Griekenland	-	0,2
Oostenrijk	0,3	0,3
Ierland	-	0,1
Hongarije	0,4	0,4
Totaal kasstroomgenererende eenheden	859,3	941,7
Toegerekend aan het segment Voertuigbeglazing in zijn geheel	47,7	39,0
Subtotaal voertuigbeglazing	907,0	980,7
GROEP	1.091,2	990,6

Goodwill wordt bekeken op het niveau van het land voor bedrijfscombinaties doorgevoerd door Belron s.a. en zijn dochterondernemingen en op het niveau van het operationele segment en het land voor bedrijfscombinaties en transacties gemaakt door de moedermaatschappij.

De goodwill toegerekend aan het segment voertuigbeglazing in zijn geheel vloeit voort uit de erkenning van de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen van Belron als gevolg van de invoering van IAS 32 vanaf 1 januari 2005 (zie toelichting 31).

Overeenkomstig de vereisten van IAS 36 'Bijzondere waardevermindering van activa' heeft de groep een herziening van de boekwaarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur (zie toelichting 12) uitgevoerd op ieder jaareinde. Het onderzoek i.v.m. bijzondere waardeverminderingen, gebaseerd op de berekening van de bedrijfswaarde, werd uitgevoerd om te verzekeren dat de boekwaarde van de activa van de groep opgenomen is tegen een bedrag dat niet hoger is dan de realiseerbare waarde, zijnde de hoogste waarde van de reële waarde min de verkoopkosten en de bedrijfswaarde.

Het segment voertuigbeglazing heeft dat onderzoek gevoerd voor alle kasstroomgenererende eenheden (zijnde de verschillende landen waar Belron actief is). In 2016 leidde dit onderzoek tot een totaal bijzonder waardeverminderverslies van EUR 133,2 miljoen, waarvan EUR 114,1 miljoen betrekking heeft op goodwill (Italië: EUR 61,0 miljoen, Verenigd Koninkrijk: EUR 15,2 miljoen, Nederland: EUR 32,8 miljoen, Rusland: EUR 4,5 miljoen, Griekenland: EUR 0,5 miljoen en Ierland: EUR 0,1 miljoen), EUR 16,5 miljoen op merken met een onbeperkte gebruiksduur (Verenigd Koninkrijk) en EUR 2,6 miljoen op materiële activa (Griekenland, Rusland en Ierland).

De bijzondere waardeverminderversliezen waren voornamelijk het gevolg van lagere kasstromen die de uitdagende marktomstandigheden in deze landen weerspiegelen, in combinatie met de wijzigingen van de assumpties, en voor het Verenigd Koninkrijk de verwachte impact van de Brexit en de verzwakking van het Britse pond ten opzichte van de euro op toekomstige inkomstenstromen. De bedrijfswaarde van de activa van beide landen (na bijzondere waardevermindering) werd geacht gelijk te zijn aan het realiseerbare bedrag. In 2015 leidde dat onderzoek tot een bijzondere waardevermindering van EUR 19,3 miljoen in verband met de Braziliaanse (EUR 15,9 miljoen) en Turkse (EUR 3,4 miljoen) kasstroomgenererende eenheden.

TOELICHTING 10: GOODWILL (vervolg)

Bij de bepaling van de bedrijfswaarde van elke kasstroomgenererende eenheid heeft de groep de contante waarde berekend van de geraamde toekomstige kasstromen die zouden kunnen voortvloeien uit het constante gebruik van de activa. De groep gebruikte daarvoor een specifieke disconteringsvoet vóór belastingen die het risicoprofiel van de onderliggende kasstroomgenererende eenheid weerspiegelt. Die disconteringsvoet vóór belastingen is gebaseerd op de gewogen gemiddelde kapitaalkost van elke kasstroomgenererende eenheid met bijbehorende aanpassing voor de relevante risico's verbonden aan de activiteit en aan het onderliggend land ('country risk premium'). Geraamde toekomstige kasstromen zijn gebaseerd op vooropgestelde langetermijnplannen goedgekeurd door de management voor elke kasstroomgenererende eenheid, met extrapolatie (termijnwaarde) voor de komende jaren op basis van een gemiddeld groeipercentage op lange termijn. Dit groeipercentage wordt vastgelegd op 2% (2015: 2%) voor alle kasstroomgenererende eenheden. De vooropgestelde langetermijnplannen dekken een periode van 5 jaar.

De disconteringsvoeten vóór belastingen gebruikt voor de kasstroomprojecties van de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden zijn de volgende:

Disconteringsvoet vóór belastingen	2016	2015
Verenigd Koninkrijk	9,0%	7,1%
Frankrijk	10,5%	6,5%
Italië	10,8%	8,0%
Duitsland	11,1%	5,8%
Canada	9,6%	6,6%
Nederland	9,2%	5,2%
België	10,5%	6,6%
Australië	10,1%	8,3%
Verenigde Staten	11,4%	8,3%
Spanje	10,2%	7,8%
Brazilië	-	28,8%
Turkije	16,3%	18,4%
Griekenland	17,0%	15,6%
Overige	van 9,0% tot 22,2%	van 4,0% tot 18,1%

De Raad van bestuur van de moedermaatschappij herzag ook de boekwaarde van zijn investering in Belron. Bij de bepaling van de bedrijfswaarde heeft de moedermaatschappij de contante waarde van de geraamde toekomstige kasstromen, gebaseerd op Belron's laatste vijfjarenplan nagekeken door de Raad van bestuur, met extrapolatie daarna (terminale groeipercentage van 2% in 2016 en 1% in 2015) berekend. De gebruikte disconteringsvoet (disconteringsvoet vóór belastingen van 9,6% in 2016 en 9,2% in 2015) is gebaseerd op de gewogen gemiddelde kapitaalkost van het segment voertuigbeglazing. De Raad van bestuur van de moedermaatschappij is tevreden dat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid voertuigbeglazing niet hoger ligt dan de bedrijfswaarde.

De voornaamste assumpties voor de financiële projecties ter ondersteuning van de waarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur omvatten groeipercentages van verkopen, operationele marges, groeipercentages op lange termijn en segmentaandeel. Er werden enkele financiële projecties voorbereid voor elke kasstroomgenererende eenheid, beginnend met het budget 2017. Voor 2018 en de daaropvolgende jaren werd een veronderstelling gemaakt van geen markttoename of -afname in ontwikkelde markten en van voortgezette groei in opkomende markten. Een veronderstelling van constante of toenemende marges werd gemaakt in lijn met de groeiassumpties van de opbrengsten. De assumpties voor de groei van de opbrengsten zijn coherent met de historische langetermijntendens.

Toekomstige kasstromen zijn ramingen die herzien kunnen worden in toekomstige perioden als de onderliggende assumpties veranderen. Indien die assumpties in de toekomst ongunstig variëren, zou de bedrijfswaarde van de goodwill en de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur kunnen verminderen en lager kunnen uitkomen dan de boekwaarde. Op basis van huidige waarderingen blijkt er voldoende ruimte te bestaan in de meeste kasstroomgenererende eenheden om een normale variatie van de onderliggende assumpties comfortabel te kunnen absorberen. De uitzonderingen worden hierna uiteengezet.

Een daling van het groeipercentage op lange termijn met 1% zou resulteren in een bijkomend bijzonder waardeverminderverslies van EUR 15,5 miljoen (Italië: EUR 3,3 miljoen; Verenigd Koninkrijk: EUR 7,8 miljoen en Nederland: EUR 4,4 miljoen). Een daling van de marges met 0,5% zou resulteren in een verder bijzonder waardeverminderverslies van EUR 33,5 miljoen (Italië: EUR 7,6 miljoen; Verenigd Koninkrijk: EUR 19,9 miljoen en Nederland: EUR 6,0 miljoen). Een stijging van de disconteringsvoet met 1% zou resulteren in een verder bijzonder waardeverminderverslies van EUR 26,8 miljoen (Italië: EUR 6,0 miljoen; Verenigd Koninkrijk: EUR 13,1 miljoen en Nederland: EUR 7,7 miljoen).

TOELICHTING 11: BEDRIJFSCOMBINATIES

Overname van Moleskine

De groep streeft groei en waardecreatie na door de managementteams actief te stimuleren en te ondersteunen om hun positie in hun sector en in hun regio's te ontwikkelen. De groep wil de uitgelezen partner zijn voor uitbouwers van inspirerende ondernemingen.

Op 22 september 2016 kondigde de moedermaatschappij aan dat ze een overeenkomst had bereikt met twee referentie-aandeelhouders om een participatie van 41% te verwerven in Moleskine, een beursgenoteerde Italiaanse onderneming, tegen 2,40 EUR per aandeel. Deze overeenkomst werd afgesloten op 6 oktober 2016 na de verkrijging van de nodige goedkeuring van de regelgevende autoriteiten. Overeenkomstig de Italiaanse wet lanceerde de moedermaatschappij een onvoorwaardelijk verplicht overnamebod op de resterende aandelen van Moleskine tegen dezelfde prijs. Na de verkrijging van de goedkeuring van de Italiaanse toezichthouder op 9 november 2016, ging de biedingsperiode op 14 november 2016 van start tot 2 december 2016, gevolgd door een sell-out procedure in overeenstemming met de Italiaanse wetgeving. Op 13 december 2016 kondigde de moedermaatschappij het succes van haar overname aan, met 95,5% van de aandelen in handen (96,9% rekening houdend met de eigen aandelen in handen van Moleskine). Aangezien de drempel van 95% werd overschreden, werd een squeeze-out procedure gelanceerd om 100% van de Moleskine aandelen te verwerven. Op 24 januari 2017 kondigde de moedermaatschappij de afronding van deze squeeze-out procedure aan, met 100% van de aandelen in handen. De aandelen Moleskine werden geschrapt op de Beurs van Milaan.

Moleskine is een inspirerend lifestyle merk met een wereldwijde reikwijdte. Het bedrijf ontwikkelt en verkoopt notebooks en schrijf-, reis- en leesaccessoires onder een iconisch merk via een multichannel distributiestrategie (groothandel, B2B, e-commerce en retail). Vandaag kan het merk Moleskine bogen op een sterke bekendheid en is het merk synoniem met cultuur, reizen, herinneringen, verbeelding en persoonlijke identiteit. Als symbool van hedendaags nomadisme begeleidt Moleskine de creativiteit en verbeelding van onze tijd, in symbiose met de digitale wereld, via een netwerk van websites, blogs, online groepen en virtuele archieven.

Moleskine is een zeer rendabele groeipijler. De verkopen van Moleskine stegen van EUR 53 miljoen in 2010 tot EUR 128 miljoen in 2015. Dit vertegenwoordigt een samengestelde jaarlijkse groei van 19% over de periode. Deze opmerkelijke groei werd bevorderd door de dynamische expansie in alle distributiekanaalen en op alle markten, en door de ontwikkeling van nieuwe productassortimenten en innovatieve initiatieven 'rechtstreeks naar de consument'. Moleskine is uitstekend geplaatst om te genieten van veelbelovende trends op het vlak van demografie, opleidingsniveaus, reizen/mobiliteit, complementariteit tussen analoog/digitaal en de papierwarenmarkt. De drijfveren achter de groeistrategie van het bedrijf zijn de uitbreiding van het productassortiment en de versterking van de merkbekendheid en van de nabijheid bij de klant via e-commerce en retail-activiteiten. Moleskine is niet alleen een snel groeiend bedrijf, maar ook een uiterst rendabel bedrijf dankzij zijn vooraanstaande merkpositionering, de outsourcing van zijn productie en een gedisciplineerd kostenbeheer.

De groep wijst erop dat IFRS 3 geen specifieke bepalingen bevat voor de boeking van een reeks van transacties die begint met het verkrijgen van de controle over de entiteit en kort nadien gevolgd wordt door de verwerving van bijkomende belangen als resultaat van een regelgevende vereiste die de overnemer verplicht om een bod uit te brengen op de aandelen van minderheidsaandeelhouders.

Na analyse, gebaseerd op de besprekingen gevoerd op het niveau van de International Accounting Standards Board ("IASB") en het International Financial Reporting Interpretations Committee ("IFRIC"), besloot de groep dat de initiële verwerving van de controleparticipatie (41,00%) en het latere verplichte overnamebod behandeld moeten worden als één overname, en niet als afzonderlijke transacties.

De afsluiting van de overeenkomst met betrekking tot de verwerving van een controleparticipatie van 41,00% vond plaats op 6 oktober 2016, de datum waarop de groep controle over Moleskine verwierf. De groep consolideerde de dochteronderneming Moleskine dan ook vanaf 1 oktober 2016.

De squeeze-out procedure ging in december 2016 van start en eindigde in januari 2017. De groep beschouwde deze procedure als een gebeurtenis die plaatsvond tussen het einde van de rapporteringsperiode en de datum waarop deze geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie, en die dus beschouwd moet worden als een gebeurtenis na de rapporteringsperiode die leidt tot aanpassing. Op het einde van het jaar werd een schuld van EUR 15,9 miljoen opgenomen in het segment Moleskine voor de nog te verwerven minderheidsbelangen (3,1%; EUR 2,40 per aandeel).

Het op het einde van het jaar gebruikte percentage voor de consolidatie van de activa en passiva van Moleskine bedroeg dan ook 100%, terwijl het gewogen gemiddelde percentage gebruikt voor de consolidatie van de resultatenrekening van Moleskine (periode van drie maanden eindigend op 31 december 2016) 71,52% bedroeg. Een verwerving van minderheidsbelangen (EUR 3,1 miljoen) werd opgenomen in het eigen vermogen (zie Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen) om dit te weerspiegelen.

Voor de drie maanden eindigend op 31 december 2016 droeg Moleskine EUR 52,1 miljoen aan opbrengsten en een nettoresultaat van EUR 9,1 miljoen bij. Mocht de overname plaatsgevonden hebben op de eerste dag van de periode, dan zouden de opbrengsten EUR 145 miljoen en het nettoresultaat EUR 23 miljoen hebben bedragen. Bij de bepaling van deze bedragen is de groep ervan uitgegaan dat de - voorlopig bepaalde -

TOELICHTING 11: BEDRIJFSCOMBINATIES (vervolg)

aanpassingen aan de reële waarde die ontstonden op de datum van overname, identiek zouden zijn geweest mocht de overname hebben plaatsgevonden op 1 januari 2016.

De groep betaalde in het kader van de overname EUR 6,2 miljoen kosten. Het ging voornamelijk om juridische en due diligence kosten. Deze kosten werden opgenomen in commerciële en administratieve kosten (EUR 5,7 miljoen in het segment autodistributie en EUR 0,5 miljoen in het segment Moleskine).

De details van de netto verworven activa, goodwill en vergoeding van de overname wordt hieronder beschreven:

in miljoen EUR	Totaal voorlopige reële waarde ⁽¹⁾
Goodwill (gerelateerd aan de acquisitie van Modo & Modo SpA in oktober 2006)	22,3
Immateriële vaste activa	408,8
Materiële vaste activa	9,2
Uitgestelde belastingvorderingen	8,9
Overige vorderingen	7,9
Voorraden	28,8
Andere vlottende financiële activa	5,0
Handelsvorderingen en overige vorderingen	34,4
Geldmiddelen en kasequivalenten	31,2
Personeelsbeloningen	-2,0
Langlopende voorzieningen	-0,1
Langlopende leningen en ontleningen	-26,5
Overige langlopende verplichtingen	-0,7
Uitgestelde belastingverplichtingen	-111,7
Kortlopende voorzieningen	-1,0
Kortlopende leningen en ontleningen	-10,1
Actuele belastingverplichtingen	-6,0
Handelsschulden en andere verplichtingen	-31,9
Netto verworven activa	366,5
Goodwill (zie toelichting 11)	149,6
TOTAAL VERWORVEN IDENTIFICEERBARE ACTIVA EN OVERGENOMEN VERPLICHTINGEN	516,1
<i>Uitsplitsing van de vergoeding:</i>	
Contante betaling	500,2
Niet-rentedragende uitgestelde betaling (over te nemen minderheidsbelangen)	15,9
	516,1

(1) De reële waarden werden voorlopig berekend. Als er binnen het jaar na de overnamedatum nieuwe informatie wordt verkregen over feiten en omstandigheden die bestonden op de overnamedatum, dan zal de boeking van de overname herzien worden.

Het belangrijkste wezenlijke actief dat werd verworven was een immaterieel actief, zijnde het Moleskine-handelsmerk. De waarderingstechniek die werd gebruikt om de reële waarde van dit handelsmerk te waarderen, was de RfR-methode (Relief-from-Royalty). Bij deze methode wordt rekening gehouden met de verdisonteerde geraamde royaltybetalingen die naar verwachting vermeden zullen worden als gevolg van het bezit van het handelsmerk. De voorlopige waardering van het handelsmerk Moleskine op basis van de RfR-methode bedroeg EUR 403 miljoen, waarvan EUR 54 miljoen al erkend werd in de rekeningen van Moleskine op de overnamedatum. Dit merk is het belangrijkste actief waarvoor de initiële boeking onvolledig is, aangezien het integratieproces van de verworven entiteit nog aan de gang is.

Het handelsmerk Moleskine is een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur, aangezien er geen voorzienbare limiet geldt voor de periode waarover dit actief verwacht wordt netto kasinstromen te genereren voor de groep. Het is onmogelijk om een beperkte gebruiksduur toe te wijzen aan dit handelsmerk gezien de afwezigheid van factoren die zijn veroudering zouden kunnen veroorzaken en in het licht van de levenscycli van de producten waarop het handelsmerk betrekking heeft. De belangrijkste beschouwingen worden hierna uiteengezet:

- In het verleden werd het merk Moleskine intensief en steeds meer toegepast op een reeks producten, i.e. agenda's, notitieboeken en adresboeken. De resterende levensduur van deze producten is redelijk lang en kan niet gemakkelijk geraamd worden, en er zijn geen processen van productmarginalisering gekend of te voorzien;
- Vanaf het jaar 2010 maakte het handelsmerk Moleskine steeds meer uitgebreid naar andere productcategorieën dan 'papier'. Als resultaat hiervan werd het handelsmerk uitgebreid tot producten met een individuele levenscyclus, zoals schrijfinstrumenten (pennen, potloden enz.), leesinstrumenten (leesbrillen en leeslampjes) en accessoires (rugzakken, tassen, laptop- en smartphone-hoesjes);

TOELICHTING 11: BEDRIJFSCOMBINATIES (vervolg)

- Er zijn geen contractuele regelingen, voorschriften of wettelijke bepalingen die de levensduur kunnen beperken of die het moeilijk maken om de registratie van het handelsmerk uit te verlengen. Dergelijke regelingen, voorschriften of bepalingen kunnen integendeel gemakkelijk en tegen een beperkte kost tot stand worden gebracht;
- De onderhoudskosten van het handelsmerk Moleskine blijken beperkt. Met betrekking tot de historische producten (agenda's en notitieboeken) is de merkbekendheid algemeen verspreid geraakt met beperkte promotie- en reclame-uitgaven. Het beleid om het merk uit te breiden tot andere productcategorieën dan die waarin Moleskine actief is sinds zijn oprichting (de 'Paper Collection'), vereist meer - zij het nog altijd matige - uitgaven, aangezien de capaciteit van het merk om zichzelf autonoom te positioneren, ook in niet-traditionele productcategorieën, wat op zijn beurt voortvloeit uit zijn grote naamsbekendheid.

Er werd een uitgestelde belastingverplichting van EUR 111,7 miljoen opgenomen op het handelsmerk Moleskine (waarvan EUR 14,4 miljoen al werd geboekt op de overnamedatum).

De goodwill erkend hierboven, weerspiegelt de verwachte synergieën en andere baten resulterend uit de combinatie van de overgenomen activiteiten en die van de groep. Zoals toegestaan door IFRS 3 "Bedrijfscombinaties" (maximum 12 maanden om de boeking van de overname af te ronden) zal de bovenstaande voorlopige toewijzing herzien worden en, indien nodig, aan merken en immateriële vaste activa toegewezen worden.

Overige transacties

Gedurende de periode heeft de groep de volgende overige overnames verricht:

- Op 1 februari 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Haglöfs Glas in Zweden.
- Op 1 februari 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Iberluna Aranjuez Y Glassaran Juez SL in Spanje, bestaande uit drie filialen.
- In maart 2016 heeft het segment autodistributie 100% verworven van de aandelen van Automobile Center Mechelen, en zijn vastgoed, dat concessies runt die de modellen van de groep Volkswagen verdelen in België.
- Op 8 april 2016 heeft Belron de activa overgenomen van AAA Mid-Atlantic Auto Glass LLC in de Verenigde Staten.
- Op 15 april 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Lunia Cristalauto SL in Spanje, bestaande uit twee filialen.
- Op 30 juni 2016 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Cabot Auto Glass & Upholstery in Canada.
- Op 1 juli 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Vetri Auto Lecco in Italië.
- Op 18 juli 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Lunia Altiplano in Spanje, bestaande uit twee filialen.
- Op 1 augustus 2016 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van Tuulilasivarikko Oy in Finland.
- Op 1 september 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Byhlins Glas in Zweden, bestaande uit één filiaal.
- Op 30 september 2016 heeft Belron de activa overgenomen van vijf vroegere franchisenemers van Glass Drive in Spanje. Het betreft Vitrocar SA, Autovidrio Santiago, Parabrisas Ourense, Parabrisas Lugo SL en Comercial Rodriguez De Vigo. Goed voor in totaal vierentwintig filialen.
- Op 30 september 2016 heeft Belron de activa overgenomen van AAA Carolina in de Verenigde Staten.
- Op 28 oktober 2016 heeft Belron 100% verworven van de aandelen van A&L Industries Limited in Canada.
- Op 4 november 2016 heeft Belron de activa overgenomen van AAA NebraskaLand in de Verenigde Staten.
- Op 4 november 2016 heeft Belron de activa overgenomen van 3000122 Nova Scotia Limited in Canada.
- Op 22 november 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Pappas Vasilios LP in Griekenland.
- Op 22 december 2016 heeft Belron de activa overgenomen van Speedy Bumpers Inc, een franchisegever gespecialiseerd in de herstelling van autoschade in Canada.
- Op 22 december 2016 heeft Belron de activa overgenomen van 1581240 Alberta Inc in Canada.

De bijkomende opbrengsten voortvloeiend uit deze overnames bedragen circa EUR 4 miljoen (circa EUR 17 miljoen als deze op de eerste dag van de periode hadden plaatsgevonden). De resultaten voortvloeiend uit deze overnames (zelfs als ze op de eerste dag van de periode hadden plaatsgevonden) worden niet als materieel beschouwd voor de groep en worden bijgevolg niet apart bekendgemaakt.

TOELICHTING 11: BEDRIJFSCOMBINATIES (vervolg)

De details van de netto verworven activa, goodwill en vergoeding van de overnames worden hieronder beschreven:

in miljoen EUR	Totaal voorlopige reële waarde ⁽¹⁾
Immateriële vaste activa	1,5
Materiële vaste activa	5,4
Voorraden	6,5
Handelsvorderingen en overige vorderingen	2,3
Geldmiddelen en kasequivalenten	1,5
Langlopende leningen en ontleningen	-1,4
Uitgestelde belastingverplichtingen	-0,4
Kortlopende leningen en ontleningen	-2,7
Actuele belastingverplichtingen	-0,2
Handelsschulden en andere verplichtingen	-5,6
Netto verworven activa	6,9
Goodwill (zie toelichting 10)	17,2
TOTAAL VERWORVEN IDENTIFICEERBARE ACTIVA EN OVERGENOMEN VERPLICHTINGEN	24,1
<i>Uitsplitsing van de vergoeding:</i>	
Contante betaling	19,7
Niet-rentedragende uitgestelde betaling	4,4
	24,1

(1) De reële waarden werden voorlopig gewaardeerd. Als er binnen het jaar na de overnamedatum nieuwe informatie wordt verkregen over feiten en omstandigheden die bestonden op de overnamedatum, dan zal de boeking van de overname herzien worden.

De hierboven erkende goodwill weerspiegelt de voorziene synergieën en andere beloningen voortvloeiend uit de combinatie van de overgenomen activiteiten en die van de segmenten autodistributie en voertuigbeglazing. Zoals toegelaten volgens IFRS 3 “Bedrijfscombinaties” (maximumperiode van 12 maanden om de overname op te nemen in de boeken) zal de voorlopige toewijzing hierboven herzien worden en indien nodig opnieuw worden toegewezen aan merken en immateriële activa.

Het bruto contractuele bedrag van de handelsvorderingen en overige vorderingen bedraagt EUR 2,3 miljoen. Er wordt verwacht dat het volledige bedrag geïnd kan worden.

TOELICHTING 12: IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De goodwill wordt geanalyseerd in toelichting 10. Alle immateriële vaste activa hebben een beperkte gebruiksduur, tenzij anders vermeld.

in miljoen EUR	Andere licenties en gelijk- aardige rechten	Merken (met beperkte en onbepaalde gebruiksduur)	Klanten- contracten	Computer software	Immateriële vaste activa in ontwikkeling	Overige	Totaal
Bruto bedrag op 1 januari 2016	0,4	376,6	94,8	269,3	-	4,0	745,1
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen op 1 januari 2016	-0,4	-28,6	-75,7	-165,7	-	-4,0	-274,4
Boekwaarde op 1 januari 2016	-	348,0	19,1	103,6	-	-	470,7
Toevoegingen:							
Apart aangeworven elementen	-	-	-	50,6	0,7	-	51,3
Vervreemdingen	-	-	-	-4,6	-	-	-4,6
Afschrijvingen	-	-1,0	-9,6	-31,1	-	-	-41,7
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-	-16,5	-	-	-	-	-16,5
Transfer van (naar) een andere categorie	-	0,4	-	-	-	-	0,4
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties (zie toelichting 11)	-	405,0	1,5	0,3	2,2	1,3	410,3
Omrekeningsverschillen	-	4,8	0,3	1,8	-	-	6,9
Boekwaarde op 31 december 2016	-	740,7	11,3	120,6	2,9	1,3	876,8
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>0,4</i>	<i>786,8</i>	<i>100,1</i>	<i>317,4</i>	<i>2,9</i>	<i>5,3</i>	<i>1.212,9</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen</i>	<i>-0,4</i>	<i>-46,1</i>	<i>-88,8</i>	<i>-196,8</i>	<i>-</i>	<i>-4,0</i>	<i>-336,1</i>
Bruto bedrag op 1 januari 2015	0,4	361,9	81,1	234,1	-	4,0	681,5
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen op 1 januari 2015	-0,4	-25,9	-59,7	-134,2	-	-3,4	-223,6
Boekwaarde op 1 januari 2015	-	336,0	21,4	99,9	-	0,6	457,9
Toevoegingen:							
Apart aangeworven elementen	-	-	-	44,6	-	-	44,6
Afschrijvingen	-	-1,6	-9,9	-27,3	-	-0,6	-39,4
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-	-	-	-14,5	-	-	-14,5
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties	-	1,4	5,5	-	-	-	6,9
Omrekeningsverschillen	-	12,2	2,1	0,9	-	-	15,2
Boekwaarde op 31 december 2015	-	348,0	19,1	103,6	-	-	470,7
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>0,4</i>	<i>376,6</i>	<i>94,8</i>	<i>269,3</i>	<i>-</i>	<i>4,0</i>	<i>745,1</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen</i>	<i>-0,4</i>	<i>-28,6</i>	<i>-75,7</i>	<i>-165,7</i>	<i>-</i>	<i>-4,0</i>	<i>-274,4</i>

In 2016 heeft het bijzondere waardevermindervingsverlies van EUR 16,5 miljoen betrekking op het merk in het Verenigd Koninkrijk, na het jaarlijkse onderzoek naar bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd door het segment voertuigbeglazing (zie toelichting 10).

In het segment voertuigbeglazing hebben de merken CARGLASS® en AUTOGLASS®, verworven in 1999, alsook SAFELITE® AUTO GLASS, verworven in 2007, een onbeperkte gebruiksduur omdat er geen voorzienbare limiet bestaat met betrekking tot de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen genereren voor de groep dankzij de marketinguitgaven en de reclame.

Het recent overgenomen merk Moleskine (zie toelichting 11) heeft een onbeperkte gebruiksduur omdat er, gezien de afwezigheid van factoren die zijn veroudering zouden kunnen veroorzaken en in het licht van de levenscycli van de producten waarop het handelsmerk betrekking heeft, geen te voorziene limiet geldt voor de periode waarover dit actief verwacht wordt netto kasinstromen te genereren voor de groep.

De volgende merken hebben geen onbeperkte gebruiksduur aangezien er een limiet bestaat met betrekking tot de periode waarin die activa verondersteld worden positieve kasstromen te zullen genereren. Ze worden derhalve lineair afgeschreven over hun resterende gebruiksduur.

- Giant Glass, gekocht in 2012 – volledig afgeschreven tegen 2017;
- Doctor Glass, gekocht in 2013 – volledig afgeschreven tegen 2016;
- Royal Glass en Michigan Mobile, gekocht in 2013 – volledig afgeschreven tegen 2016;
- Autotaalglass Glass, gekocht in 2015 – volledig afgeschreven tegen 2020.
- GlasGarage, gekocht in 2015 – volledig afgeschreven tegen 2020.

TOELICHTING 12: IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (vervolg)

De boekwaarde van de merken met een beperkte gebruiksduur bedroeg op 31 december 2016 EUR 1,5 miljoen (2015: EUR 2,1 miljoen), terwijl de boekwaarde van de merken met onbeperkte gebruiksduur EUR 739,2 miljoen bedroeg (2015: EUR 345,9 miljoen). De vermeerdering van de merken met onbeperkte gebruiksduur weerspiegelt de opname van het recent verworven merk Moleskine, gedeeltelijk gecompenseerd door het bijzondere waardevermindingsverlies geboekt op het Britse merk in het segment voertuigbeglazing.

De toerekening van de merken (met een onbepaalde gebruiksduur) aan kasstroomgenererende eenheden wordt hieronder beschreven:

in miljoen EUR	2016	2015
Vehicle glass		
Verenigd Koninkrijk	51,4	67,9
Frankrijk	61,9	61,9
Duitsland	34,8	34,8
Nederland	24,2	24,2
België	18,1	18,1
Canada	15,3	15,3
Verenigde Staten	116,2	111,4
Spanje	9,1	9,1
Portugal	2,9	2,9
Italië	0,3	0,3
Subtotaal Voertuigbeglazing	334,2	345,9
Moleskine	405,0	-
Boekwaarde van de merken	739,2	345,9

De andere elementen die bekendgemaakt moeten worden volgens IAS 36 voor de immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur zijn opgenomen in toelichting 10.

TOELICHTING 13: TOT EINDE LOOPTIJD AANGEHOUDEN FINANCIËLE ACTIVA

In de voorgaande periode bestonden in het segment autodistributie de vlottende tot einde looptijd aangehouden financiële activa voor een totaalbedrag van EUR 59,8 miljoen uit vlottende investeringen in corporate commercial paper en in staatsleningen met hoge creditratings. De vermindering van de periode valt te verklaren door de financiering van de overname van Moleskine.

TOELICHTING 14: MATERIËLE VASTE ACTIVA

in miljoen EUR	Onroerend goed	Installaties en uitrusting	Activa in aanbouw	Totaal
Bruto bedrag op 1 januari 2016	478,1	833,9	13,8	1.325,8
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindingsverliezen op 1 januari 2016	-235,4	-569,4	-	-804,8
Boekwaarde op 1 januari 2016	242,7	264,5	13,8	521,0
Toevoegingen	27,5	105,6	12,3	145,4
Vervreemdingen	-4,1	-4,1	-	-8,2
Afschrijvingen	-23,0	-76,7	-	-99,7
Bijzondere waardevermindingsverlies (zie toelichting 10)	-0,5	-2,2	-	-2,7
Transfer van (naar) een andere categorie	16,2	1,0	-16,8	0,4
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties (zie toelichting 11)	4,3	10,0	0,3	14,6
Omrekeningsverschillen	-0,3	4,2	-0,3	3,6
Boekwaarde op 31 december 2016	262,8	302,3	9,3	574,4
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>518,9</i>	<i>875,0</i>	<i>9,3</i>	<i>1.403,2</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindingsverliezen</i>	<i>-256,1</i>	<i>-572,7</i>	<i>-</i>	<i>-828,8</i>
Bruto bedrag op 1 januari 2015	462,0	764,1	13,5	1.239,6
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindingsverliezen op 1 januari 2015	-224,3	-509,5	-	-733,8
Boekwaarde op 1 januari 2015	237,7	254,6	13,5	505,8
Toevoegingen	19,0	80,9	10,5	110,4
Vervreemdingen	-2,1	-3,8	-0,3	-6,2
Afschrijvingen	-21,7	-77,7	-0,8	-100,2
Bijzondere waardevermindingsverlies	-1,2	-4,0	-	-5,3
Transfer van (naar) een andere categorie	5,3	-	-9,1	-3,8
Elementen aangeworven door bedrijfscombinaties	0,1	0,5	-	0,6
Omrekeningsverschillen	5,6	14,1	-	19,7
Boekwaarde op 31 december 2015	242,7	264,5	13,8	521,0
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>478,1</i>	<i>833,9</i>	<i>13,8</i>	<i>1.325,8</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindingsverliezen</i>	<i>-235,4</i>	<i>-569,4</i>	<i>-</i>	<i>-804,8</i>

In 2015 betroffen de transfers van (naar) een andere categorie de voorstelling als vaste activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 22) van gebouwen die vroeger werden gebruikt voor autodistributieactiviteiten.

Op 31 december 2016 en 2015 bevatten de activa in aanbouw hoofdzakelijk onroerende goederen in aanbouw in het segment autodistributie.

Activa waarvoor een financiële leaseovereenkomst (voornamelijk voertuigen) werd afgesloten, zijn hierboven opgenomen voor de volgende bedragen:

in miljoen EUR	Onroerend goed	Installaties en uitrusting	Activa in aanbouw	Totaal
31 December 2016	-	78,4	-	78,4
31 December 2015	-	60,1	-	60,1

TOELICHTING 15: VASTGOEDBELEGGINGEN

in miljoen EUR	2016	2015
Bruto bedrag op 1 januari	12,6	14,7
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari	-8,3	-8,0
Boekwaarde op 1 januari	4,3	6,7
Afschrijvingen	-0,1	-0,4
Transfer van (naar) een andere categorie	-0,4	-2,0
Boekwaarde op 31 december	3,8	4,3
<i>bestaande uit: bruto bedrag</i>	<i>10,8</i>	<i>12,6</i>
<i>gecumuleerde afschrijvingen</i>	<i>-7,0</i>	<i>-8,3</i>
Reële waarde	5,9	6,8

De reële waarde wordt ondersteund door marktgegevens en is gebaseerd op een waardering uitgevoerd door een onafhankelijke expert die kan bogen op een relevante en erkende beroepskwalificatie en beschikt over recente ervaring met de ligging en categorie van de vastgoedbeleggingen in het bezit van de groep. De laatste beschikbare waarderingen dateren van maart 2014.

Alle vastgoedbeleggingen situeren zich in België en behoren tot het segment autodistributie.

Zie ook toelichting 36 voor andere informatie over vastgoedbeleggingen.

TOELICHTING 16: VOOR VERKOOP BESCHIKBARE FINANCIËLE ACTIVA

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn financiële activa met uitsluiting van derivaten die worden aangeduid als voor verkoop beschikbaar of die niet worden weergegeven als (i) leningen en vorderingen, (ii) tot einde looptijd aangehouden beleggingen of (iii) voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa.

in miljoen EUR	2016		2015	
	Boek-waarde	Reële waarde	Boek-waarde	Reële waarde
Overige	0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	0,5	0,5	0,5	0,5

In 2016 en 2015 bevatten de voor verkoop beschikbare financiële activa minderheidsbelangen in niet genoteerde ondernemingen (gemeten tegen aanschaffingswaarde, zijnde een benadering van hun reële waarde) aangehouden door het segment autodistributie. Ze worden beschouwd als vaste activa en zullen waarschijnlijk niet verkocht worden binnen de 12 maanden. Ze kunnen echter gedeeltelijk of geheel verkocht worden in de nabije toekomst, afhankelijk van de opportuniteiten die zich voordoen.

TOELICHTING 17: VOOR AFDEKKING AANGEHOUDEN DERIVATEN

Voor afdekking aangehouden derivaten zijn derivaten die aan de strikte criteria van IAS 39 voor de toepassing van hedge accounting beantwoorden. Ze vertegenwoordigen economische afdekkingen tegen risico's waaraan de groep blootgesteld wordt (zie toelichting 36).

Voor afdekking aangehouden derivaten worden als volgt in de balans voorgesteld:

in miljoen EUR	2016	2015
Vlottende activa	1,0	4,3
Kortlopende verplichtingen	-0,9	-0,2
Netto voor afdekking aangehouden derivaten	0,1	4,1

Voor afdekking aangehouden derivaten worden als volgt geanalyseerd:

in miljoen EUR	2016	2015
Termijncontracten in vreemde valuta (niet met schulden verbonden derivaten)	0,1	4,1
Netto voor afdekking aangehouden derivaten	0,1	4,1

TOELICHTING 17: VOOR AFDEKKING AANGEHOUDEN DERIVATEN (vervolg)

In 2016 en 2015 worden alle voor afdekking aangehouden derivaten erkend in het segment voertuigbeglazing.

- Termijncontracten in vreemde valuta werden gebruikt om de kosten van de toekomstige handelsschulden af te dekken wanneer die handelsschulden in een andere valuta dan de functionele valuta van de aankopende entiteit uitgedrukt worden. De afdekkingsinstrumenten worden meestal gebruikt om aankopen in Australische en Amerikaanse dollar af te dekken. Deze contracten, die de voorwaarden voor hedge accounting vervullen, worden als kasstroomafdekkingen voorgesteld. Ze zullen zich binnen de 12 maanden na de datum van de geconsolideerde balans voordoen, net als hun impact op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. Het totale referentiebedrag van deze contracten bedraagt EUR 95,0 miljoen (2015: EUR 82,1 miljoen) en de totale reële waarde aangewezen als effectieve thesauriestroomafdekking is een actief van EUR 40,1 miljoen (2015: een actief van EUR 4,1 miljoen). Het uit het eigen vermogen vrijgegeven bedrag (2016: winst van EUR 8,6 miljoen; 2015: winst van EUR 3,9 miljoen) gedurende de periode is inbegrepen in de kost van voorraden.
- Als onderdeel van zijn afdeckingsbeleid inzake netto-investeringen maakte het segment voertuigbeglazing ook gebruik van in valuta uitgedrukte leningen om een deel van zijn niet in euro uitgedrukte nettoactiva te beschermen tegen waardeveranderingen voortvloeiend uit wisselkoersschommelingen. De boekwaarde van die leningen bedraagt EUR 617,8 miljoen (2015: EUR 598,2 miljoen).

Er wordt verwacht dat het langlopende gedeelte van de voor afdekking aangehouden derivaten na meer dan 12 maanden afgewikkeld zal worden; het kortlopende gedeelte binnen de 12 maanden.

De reële waarden worden berekend op basis van waarderingstechnieken. De groep gebruikt verschillende methodes gebaseerd op assumpties die de marktvoorwaarden op de balansdatum weerspiegelen. De reële waarde van de termijncontracten in vreemde valuta wordt opgesteld op basis van de termijnwisselkoersen op balansdatum.

De referentiebedragen van de openstaande voor afdekking aangehouden derivaten bedragen:

in miljoen EUR	2016	2015
Termijncontracten in vreemde valuta (niet met schulden verbonden derivaten)	95,0	82,1

TOELICHTING 18: VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN DERIVATEN

Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten zijn derivaten die niet voldoen aan de strikte criteria van IAS 39 voor de toepassing van hedge accounting. Ze vertegenwoordigen echter economische afdekkingen tegen risico's waaraan de groep wordt blootgesteld (zie toelichting 36).

Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten worden als volgt in de balans voorgesteld:

in miljoen EUR	2016	2015
Vlottende activa		
Derivaten i.v.m. schulden		
Valutatermijncontracten	0,1	0,9
Niet aan schulden verbonden derivaten		
Brandstofafdekkingsinstrumenten	1,1	-
Subtotaal	1,2	0,9
Kortlopende verplichtingen		
Derivaten i.v.m. schulden		
Valutatermijncontracten	-	-0,1
Niet aan schulden verbonden derivaten		
Brandstofafdekkingsinstrumenten	-	-5,4
Subtotaal	-	-5,5
NETTO VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN DERIVATEN	1,2	-4,6

In het segment voertuigbeglazing werd een combinatie van opties, caps en collars (gezamenlijk 'Brandstofafdekkingsinstrumenten') gebruikt om de prijs van de brandstofaankopen af te dekken. De reële waarde van brandstofafdekkingsinstrumenten wordt bepaald op basis van marktwaarderingen voorbereid door de banken die de initiële transacties uitvoerden op balansdatum. Die marktwaarderingen zijn gebaseerd op de contante waarde van de maandelijkse futures forward curve voor brandstof gezien het afgedekte volume en de contractperiode.

In 2016 en 2015 gebruikt het segment voertuigbeglazing wisselkoersswaps om kassaldi in vreemde valuta om te ruilen, om de leningen te beperken en de interestkosten te verlagen. Er werd geen hedge accounting toegepast op deze contracten.

TOELICHTING 18: VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN DERIVATEN (vervolg)

De reële waarden worden berekend op basis van waarderingstechnieken. De groep gebruikt verschillende methodes gebaseerd op assumpties die de marktvorwaarden op de balansdatum weerspiegelen. De reële waarde van de cross currency interest rate swaps ('CCIRS') en van de rentevoetswaps ('IRS') wordt berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. De reële waarde van de caps wordt berekend aan de hand van waarderingsmodellen voor opties. De reële waarde van de termijncontracten in vreemde valuta wordt bepaald op basis van de termijnwisselkoersen op balansdatum. De reële waarden van de rentetermijncontracten worden berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

De referentiebedragen van de openstaande voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten bedragen:

in miljoen EUR	2016	2015
Termijncontracten en -opties in vreemde valuta	27,9	183,5

TOELICHTING 19: PERSONEELSBELONINGEN

Langetermijnpersoneelsbeloningen bevatten de personeelsbeloningen na uitdiensttreding en andere personeelsbeloningen op lange termijn. De personeelsbeloningen na uitdiensttreding worden hieronder geanalyseerd. Andere personeelsbeloningen op lange termijn worden opgenomen onder de langlopende voorzieningen of langlopende overige schulden en worden, indien materieel, apart vermeld in de desbetreffende toelichting.

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding zijn beperkt tot pensioenplannen. Indien toepasbaar dragen de entiteiten van de groep bij tot de desbetreffende wettelijke pensioenregelingen. Bepaalde entiteiten van de groep beheren regelingen die pensioenuitkeringen verschaffen, inclusief die met een toegezegd-pensioenregeling, die in de meeste gevallen gefinancierd worden door investeringen buiten de groep. Informatie in verband met toegezegde-bijdrageregelingen is opgenomen in toelichting 34.

De groep heeft pensioenregelingen voor zijn werknemers op verschillende locaties. De belangrijkste regelingen bevinden zich in België, het Verenigd Koninkrijk, Canada, Italië en tot 31 december 2016 de Verenigde Staten. De regelingen in België hebben betrekking op het segment autodistributie en zijn gefinancierd en niet-gefinancierd. De belangrijkste regeling in Italië heeft betrekking op het segment Moleskine. Alle andere hebben betrekking op het segment voertuigbeglazing en zijn meestal gefinancierd. Er worden indien vereist onafhankelijke actuariële schattingen verricht voor de plannen in deze landen. De groep voldoet volledig aan alle lokale beheer- en financieringsvereisten, en dat is altijd zo geweest.

De algemene beleggingsbeleidslijnen en -strategie voor de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding van de groep worden gestuurd door de doelstelling om een investeringsrendement te realiseren en te verzekeren, die samen met de bijdragen garandeert dat er voldoende activa zullen zijn om pensioenvoordelen uit te betalen als ze verschuldigd worden, terwijl tegelijkertijd ook de verschillende risico's van de plannen beperkt worden. De beleggingsstrategieën voor de plannen worden beheerd volgens de lokale wetten en reglementeringen in elk rechtsgebied. De reële asset-allocatie wordt bepaald door de huidige en verwachte economische en marktomstandigheden en houdt rekening met specifieke risico's van activaklassen en risicoprofielen. Bovendien wordt er rekening gehouden met het looptijdenprofiel van de verplichtingen van de regeling. Er zijn geen activa die gebruikt worden voor activa/passiva matching op 31 december 2016.

De groep beheert in België één toegezegd-pensioenregeling die in 2005 gesloten werd voor nieuwe leden. Het pensioenkapitaalplan wordt wijst een percentage van het jaarloon toe aan de pensioenopbouw. Dit percentage wordt tot het vertrek op pensioen vermeerderd met een maximum van 4,0%. In december 2016 werd een volledige actuariële waardering van het plan uitgevoerd door een erkende onafhankelijke actuaaris. Om de drie jaar worden volledige IAS19-metingen uitgevoerd, en in tussentijd worden roll-forwards uitgevoerd.

De groep beheert in het Verenigd Koninkrijk één toegezegd-pensioenregeling die in 2003 en 2011 werd gesloten voor nieuwe leden. Het pensioenkapitaalplan wijst een percentage van het jaarloon toe aan de pensioenopbouw. Dit percentage wordt tot het vertrek op pensioen vermeerderd met een maximum van 5,0%. In mei 2015 werden deze twee regelingen afgesloten voor toekomstige aangroei. Alle leden werden overgedragen naar toegezegde-bijdrageregelingen. Er werd door een erkende onafhankelijke actuaaris een volledige actuariële waardering van het Britse plan uitgevoerd per 31 maart 2014 en bijgewerkt tot 31 december 2016. De financieringswaarderingen gebeuren om de drie jaar en bepalen de bijdragevereiste aan het plan. Het pensioenplan wordt beheerd door een reeks trustees, waarvan sommige aangesteld zijn door de groep en sommige door de leden.

De groep beheert in Canada meerdere toegezegd-pensioenregelingen. Twee van deze plannen zijn gesloten voor nieuwe leden. De laatste volledige actuariële waardering van deze plannen werd uitgevoerd per 31 december 2013. Ze werden tot 31 december 2016 bijgewerkt door een erkende onafhankelijke actuaaris. Om de drie jaar wordt een volledige waardering van de plannen uitgevoerd.

TOELICHTING 19: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

De bedragen opgenomen in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten zijn de volgende:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen, netto van beheerkost van fondsbeleggingen	120,7	-	120,7	-4,4	-	-4,4
Ervaringswinsten (+) / -verliezen (-) op verplichtingen	8,2	-	8,2	2,9	-	2,9
Winsten (+) / Verliezen (-) door wijzigingen van de financiële assumpties	-218,4	-	-218,4	14,7	-	14,7
Winsten (+) / Verliezen (-) door wijzigingen van de demografische assumpties	0,9	-	0,9	1,3	-	1,3
Actuariële winsten (+) / verliezen (-)	-88,6	-	-88,6	14,5	-	14,5

Wijzigingen van de financiële assumpties in 2016, die allemaal voorbereid werden op een basis die consistent is met de voorgaande periode, met uitzondering van het pensioenplan in België dat juridisch gestructureerd is als een toegezegde-bijdrageregeling (onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregeling omdat de werkgever een minimumrendement op de werkgevers- en werknemersbijdragen moet garanderen - zie verder), hadden een impact op de totale actuariële winsten (+) / verliezen (-) van EUR 218,4 miljoen, waarvan EUR 129 miljoen betrekking heeft op de toegezegd-pensioenregeling in het VK (de economische onzekerheid na de Brexit-stemming had een significante impact op de voor het Britse plan gebruikte disconteringsvoet) en EUR 80 miljoen betrekking heeft op de Belgische toegezegde-bijdrageregeling (onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregeling – zie verder). De stijging van het actuariële rendement verminderd met het interestrendement op pensioenactiva valt gedeeltelijk te verklaren door de reële waarde van de planactiva (EUR 63 miljoen) met betrekking tot de Belgische toegezegde-bijdrageregeling (onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregeling – zie verder).

Het cumulatieve bedrag van de actuariële winsten en verliezen (groepsaandeel) opgenomen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten is een verlies van EUR 112 miljoen (in 2015 een verlies van EUR 55 miljoen).

De reële waarde van de fondsbeleggingen bevat de volgende elementen:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Genoteerd op een actieve markt	Overige	Totaal	Genoteerd op een actieve markt	Overige	Totaal
Aandelen	242,4	-	242,4	290,6	-	290,6
Staatsobligaties	150,4	-	150,4	99,1	-	99,1
Andere obligaties	50,0	-	50,0	77,1	-	77,1
Onroerende goederen	0,3	-	0,3	-	0,2	0,2
Overige activa	124,4	-	124,4	4,9	75,2	80,1
Reële waarde van de fondsbeleggingen	567,5	-	567,5	471,7	75,4	547,1

De reële waarde van de fondsbeleggingen bevat geen onroerende goederen of andere activa gebruikt door de groep, alsook geen door de groep uitgegeven financiële instrumenten. Alle aandelen en obligaties noteren op actieve markten en zijn van hoge kwaliteit. Overige activa bestaan meestal uit geldmiddelen.

TOELICHTING 19: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

De wijzigingen in de reële waarde van de fondsbeleggingen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal
Fondsbeleggingen op 1 januari	547,1	-	547,1	568,0	-	568,0
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	19,1	-	19,1	21,5	-	21,5
Werkgeversbijdrage	22,5	-	22,5	9,1	-	9,1
Werknemersbijdrage	-	-	-	0,8	-	0,8
Pensioenuitkeringen	-79,7	-	-79,7	-35,3	-	-35,3
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen	122,0	-	122,0	-2,9	-	-2,9
Kost van beheer van fondsbeleggingen	-1,3	-	-1,3	-1,5	-	-1,5
Inperkingen en afwikkelingen	-	-	-	-43,9	-	-43,9
Administratieve kosten	-1,6	-	-1,6	-1,6	-	-1,6
Omrekeningsverschillen	-60,6	-	-60,6	32,9	-	32,9
Fondsbeleggingen op 31 december	567,5	-	567,5	547,1	-	547,1

Het effectieve rendement op de fondsbeleggingen is als volgt:

in miljoen EUR	2016	2015
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	19,1	21,5
Effectief rendement verminderd met renteopbrengst op fondsbeleggingen	122,0	-2,9
Beheerskost van fondsbeleggingen	-1,3	-1,5
Effectief netto rendement op fondsbeleggingen	139,8	17,1

De wijzigingen in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal
Verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen op 1 januari	-518,7	-7,3	-526,0	-579,3	-8,1	-587,4
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-1,2	-1,1	-2,3	-7,6	-0,5	-8,1
Interesten op pensioenverplichtingen	-18,1	-	-18,1	-21,2	-	-21,2
Bijdragen betaald door de werknemers	-	-	-	-0,8	-	-0,8
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-	-	-	0,1	-	0,1
Beloningen betaald aan de begunstigten	80,1	-	80,1	35,3	1,3	36,6
Ervaringswinsten (+) / verliezen (-) op verplichtingen	8,0	-	8,0	2,9	-	2,9
Winsten (+) / Verliezen (-) ten gevolge van wijzigingen van de financiële assumpties	-218,4	-	-218,4	14,7	-	14,7
Winsten (+) / Verliezen (-) ten gevolge van wijzigingen van de demografische assumpties	0,9	-	0,9	1,3	-	1,3
Inperkingen en afwikkelingen	-	0,7	0,7	67,1	-	67,1
Wijzigingen in de groep (zie toelichting 11)	-2,0	-	-2,0	-	-	-
Omrekeningsverschillen	56,4	-	56,4	-31,2	-	-31,2
Brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregeling inzake vergoedingen op 31 december	-613,0	-7,7	-620,7	-518,7	-7,3	-526,0

TOELICHTING 19: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

De bedragen opgenomen in de winst-en-verliesrekening zijn de volgende:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal	Gefinancierde regelingen	Niet-gefinancierde regelingen	Totaal
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-1,2	-1,1	-2,3	-7,6	-0,5	-8,1
Pensioenkosten van verstreken diensttijd (-) / -winst (+)	-	-	-	0,1	-	0,1
Impact van inperkingen en afwikkelingen	-	-	-	1,7	-	1,7
Administratieve kosten	-1,6	-	-1,6	-1,6	-	-1,6
Pensioenkosten opgenomen in bedrijfsresultaat	-2,8	-1,1	-3,9	-7,4	-0,5	-7,9
Interesten op pensioenverplichtingen	-18,1	-	-18,1	-21,2	-	-21,2
Renteopbrengst op fondsbeleggingen	19,1	-	19,1	21,5	-	21,5
Netto pensioenfinancieringskost	1,0	-	1,0	0,3	-	0,3
Effect van inperkingen en afwikkelingen	-	-	-	21,5	-	21,5
Kost opgenomen in de winst- en verliesrekening	-1,8	-1,1	-2,9	-7,1	-0,5	-7,6

Pensioenwinsten van verstreken diensttijd in 2015 bedroegen EUR 0,1 miljoen en betroffen het plan in Nederland waar de voordelen van de huidige leden gewijzigd werden conform de marktpraktijk. Er waren inperkingen en vereffeningen ten bedrage van EUR 23,2 miljoen in 2015, waarvan EUR 21,5 miljoen toe te wijzen was aan het contract dat in november 2015 werd gesloten met een verzekeringsmaatschappij met betrekking tot de vereffening van het plan in Nederland.

De beste schatting van de normale bijdragen die naar verwachting aan de regelingen zullen worden gedaan in 2017 bedraagt EUR 5 miljoen.

De verplichtingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding zijn berekend op basis van een aantal actuariële overwegingen (inclusief onder andere: mortaliteit, disconteringsvoet van toekomstige betalingen, loonsverhogingen, personeelsverloop enz.). De verplichtingen zouden kunnen stijgen indien deze overwegingen wijzigen in de toekomst. De activa uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen worden geïnvesteerd in een gediversifieerde portfolio, met een rendement dat waarschijnlijk volatiel zal zijn in de toekomst. Het tekort zou kunnen toenemen (het overschot zou kunnen dalen) indien het rendement van die beleggingen onvoldoende zou zijn.

De volgende tabel bevat een gevoeligheidsanalyse voor elke belangrijke actuariële veronderstelling. Ze toont aan hoe wijzigingen in de relevante actuariële veronderstelling de toegezegd-pensioenregeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding op 31 december 2016 zouden hebben beïnvloed. Die gevoeligheidsanalyse betreft alleen de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling en niet de netto toegezegd-pensioenverplichting, gezien de waardering ervan afhankelijk is van meerdere factoren, waaronder - bovenop die hieronder vermelde assumpties - de reële waarde van de fondsbeleggingen.

TOELICHTING 19: PERSONEELSBELONINGEN (vervolg)

in miljoen EUR	(Toename) / Afname van de toegezegd- pensioenverplichting inzake vergoedingen op 31 december 2016	(Toename) / Afname van de toegezegd- pensioenverplichting inzake vergoedingen op 31 december 2015
Disconteringsvoet		
Stijging met 50 basispunten	55,5	50,8
Daling met 50 basispunten	-65,2	-59,8
Loonsverhoging		
Stijging met 50 basispunten	-8,9	-8,2
Daling met 50 basispunten	9,0	8,0
Inflatiepercentage		
Stijging met 50 basispunten	-18,1	-15,4
Daling met 50 basispunten	14,5	12,6
Pensioenverhoging		
Stijging met 50 basispunten	-22,3	-19,1
Daling met 50 basispunten	22,3	19,1
Levensverwachting		
Stijging met één additioneel jaar	-17,8	-17,2

De gevoeligheidsanalyse is gebaseerd op de verandering van een veronderstelling terwijl alle andere onveranderd blijven, zodat onderlinge afhankelijkheden tussen de assumpties worden uitgesloten.

Er bestaat een pensioenplan in België dat juridisch gestructureerd is als een toegezegde-bijdrageregeling. Door de toepasbare Belgische sociale wetgeving worden alle Belgische toegezegde-bijdrageregelingen onder IFRS beschouwd als toegezegd-pensioenregelingen omdat de werkgever een minimumrendement op de werkgevers- en werknemersbijdragen moet garanderen. Daardoor wordt de groep blootgesteld aan een financieel risico (wettelijke verplichting om bijkomende bijdragen te betalen indien het fonds over onvoldoende activa beschikt om alle werknemersvoordelen te betalen).

Het plan wordt verzekerd door een verzekeringsmaatschappij. De verzekeringsmaatschappij garandeert een minimaal rendement op de betaalde bijdragen. De minimale gegarandeerde rendementen zijn echter sterk gedaald de laatste jaren en zijn lager dan het minimale sociale rendement gedragen door de werkgever (volgens artikel 24 van de Wet van 28 april 2003 over aanvullende pensioenen moet de groep een gemiddeld minimaal rendement van 3,75% op werknemersbijdragen garanderen en van 3,25% op werkgeversbijdragen betaald tot en met 31 december 2015). Het financiële risico is daardoor gestegen. De Belgische Wet van 18 december 2015 werd van kracht op 1 januari 2016 en wijzigde onder andere de berekening van het wettelijk gewaarborgde minimumrendement (minimum van 1,75% en maximum van 3,75%).

De IFRS-waardering en boekhouding van dit soort plan met garanties inzake de bijdragen wordt niet voorzien door IAS 19. Rekening houdend met de wijziging van de pensioenwetgeving en de huidige consensus omtrent deze specifieke aangelegenheid, en na een analyse van het pensioenplan, meent de groep nu dat een methode gebaseerd op de methodologie van IAS 19 ('projected unit credit'-methode gebruikt voor toegezegd-pensioenregelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding) geschikt is om vanaf 2016 de verplichting te berekenen in de Belgische context.

De huidige waarde van de toegezegd-pensioenverplichting bedraagt EUR 80,5 miljoen. De berekening is gebaseerd op de 'projected unit credit'-methode met projectie van de toekomstige bijdragen en diensten pro rata voor het werkgeverscontract en zonder projectie van de toekomstige bijdragen voor het werknemerscontract. De reële waarde van de planactiva bedraagt EUR 63,4 miljoen en is gelijkgesteld aan de contractuele activa aangehouden door de verzekeringsmaatschappij (geen toepassing van paragraaf 115 van IAS 19). Het netto tekort bedraagt EUR 17,1 miljoen en wordt rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (actuarieel verlies).

TOELICHTING 20: UITGESTELDE BELASTINGEN

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd wanneer er een juridisch afdwingbaar recht bestaat om belastingvorderingen te compenseren met belastingverplichtingen en wanneer de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen verband houden met belastingen op het resultaat die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven.

De wijzigingen in de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen van de periode en de voorgaande periode zijn de volgende:

in miljoen EUR	Herwaarden	Afschrijvingen en waardeverminderingen	Voorzeningen	Dividenden	Invorderbare fiscale verliezen	Financiële instrumenten	Overige	Totaal
Uitgestelde belastingverplichtingen (negatieve bedragen)								
Op 1 januari 2015	-13,2	-26,5	2,5	-0,5	0,2	-0,6	-0,1	-38,2
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	18,9	-4,1	-0,2	1,5	-0,2	-1,6	14,3
Wijzigingen in de groep	-	-1,9	-	-	-	-	-	-1,9
Overige wijzigingen	-	3,8	-	-	-	-	-	3,8
Omrekeningsverschillen	-	-11,5	2,4	-	-	-	-	-9,1
Op 31 december 2015	-13,2	-17,2	0,8	-0,7	1,7	-0,8	-1,7	-31,1
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	1,0	11,2	-0,3	-0,3	-2,1	1,3	10,8
Credit (debet) in eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-	-
Transfer tussen uitgestelde belastingen	13,2	-14,4	-7,9	1,0	0,8	0,3	-2,5	-9,5
Elementen aangeworven via bedrijfscombinatie (zie toelichting 11)	-111,7	0,1	1,4	-	-	-	-1,9	-112,1
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	1,1	1,1
Omrekeningsverschillen	-	-5,2	0,9	-	-	-	-	-4,3
Op 31 december 2016	-111,7	-35,7	6,4	-	2,2	-2,6	-3,7	-145,1
Uitgestelde belastingvorderingen (positieve bedragen)								
Op 1 januari 2015	-	-95,5	60,1	-	83,2	-	5,0	52,8
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	-21,5	7,5	-	0,1	-0,4	0,2	-14,1
Credit (debet) in eigen vermogen	-	-	-1,9	-	-	-0,4	-	-2,3
Overige wijzigingen	-	-	-1,3	-	-	-	-	-1,3
Omrekeningsverschillen	-	0,2	4,6	-	6,3	-	0,3	11,4
Op 31 december 2015	-	-116,8	69,0	-	89,6	-0,8	5,5	46,5
Credit (debet) in de winst- en verliesrekening	-	-11,6	-14,3	-	24,6	-0,1	-2,4	-3,8
Credit (debet) in eigen vermogen	-	-	18,2	-	0,1	0,5	-	18,8
Transfer tussen uitgestelde belastingen	-	19,2	-10,6	-0,9	-	0,4	1,4	9,5
Elementen aangeworven door bedrijfscombinatie (zie toelichting 11)	-	-	-	-	-	-	8,9	8,9
Overige wijzigingen	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Omrekeningsverschillen	-	-0,6	3,2	-	3,4	-	0,2	6,2
Op 31 december 2016	-	-109,8	65,5	-0,9	117,7	-	13,8	86,3
Netto belastingvorderingen (-verplichtingen) na compensatie in de geconsolideerde balans:								
31 december 2015	-13,2	-134,0	69,8	-0,7	91,3	-1,6	3,8	15,4
31 december 2016	-111,7	-145,5	71,9	-0,9	119,9	-2,6	10,1	-58,8

De netto uitgestelde belastingbalans bevat netto uitgestelde belastingvorderingen voor een bedrag van EUR 28,4 miljoen (2015: EUR 9,7 miljoen), waarvan de terugboeking verwacht wordt tijdens het volgende jaar. Rekening houdend met de lage voorspelbaarheid van de wijzigingen in de uitgestelde belastingen, is het niet zeker dat dit nettobedrag teruggeboekt zal worden.

Op de balansdatum heeft de groep ongebruikte fiscale verliezen en kredieten van EUR 228,2 miljoen (2015: EUR 387,2 miljoen) ter compensatie van toekomstige winsten, waarvoor geen uitgestelde belastingvordering erkend werd bij gebrek aan voorzienbare toekomstige winsten. Deze omvatten ongebruikte fiscale verliezen van EUR 26,5 miljoen (2015: EUR 59,7 miljoen) die zullen vervallen in de periode 2017-2036 (2015: 2016-2033). Andere verliezen zouden voor onbepaalde tijd overgedragen kunnen worden.

TOELICHTING 20: UITGESTELDE BELASTINGEN (vervolg)

Op balansdatum bedraagt het totaalbedrag van tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde ondernemingen en belangen in joint ventures (zijnde vooral de gecumuleerde positieve geconsolideerde reserves van die entiteiten) waarvoor geen uitgestelde belastingverplichtingen zijn opgenomen EUR 1.025 miljoen (2015: EUR 937 miljoen). Er werd geen uitgestelde belastingverplichting erkend voor die verschillen omdat de groep in staat is het moment waarop die verschillen teruggeboekt zullen worden te bepalen, en omdat het duidelijk is dat deze verschillen niet teruggeboekt zullen worden in de nabije toekomst. Opgemerkt zij dat de terugboeking van die tijdelijke verschillen, bijvoorbeeld door de uitkering van dividenden door dochterondernemingen aan de moedermaatschappij, geen of bijna geen impact zou hebben op de actuele belastingen.

Uitgestelde belastingvorderingen worden erkend op voorwaarde dat er voldoende waarschijnlijkheid bestaat over hun realisatie binnen een afzienbare tijd. De realiseerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen werd voorzichtig ingeschat. In het geval dat de voorwaarden voor de realisatie zich niet zouden voordoen in de toekomst, zou de actuele boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen verminderd kunnen worden.

TOELICHTING 21: OVERIGE VORDERINGEN (VASTE ACTIVA)

De overige vorderingen opgenomen onder de vaste activa zijn samengesteld uit borgtochten voor huurgaranties en uit een lening toegestaan aan een minderheidsaandeelhouder van Belron (de familieholding van de CEO van Belron). De lening toegestaan aan deze minderheidsaandeelhouder van Belron wordt volledig gewaarborgd door een pand. De boekwaarde benadert de reële waarde. Deze lening brengt interest op tegen een interestvoet met als referentie de EURIBOR.

De overige vaste vorderingen brengen over het algemeen geen interest op. Er wordt verwacht dat ze na meer dan 12 maanden terugbetaald zullen worden.

TOELICHTING 22: VASTE ACTIVA (EN GROEP ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN) AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

In miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Materiële vaste activa	5,5	-	-	5,5	7,0	-	7,0
Uitgestelde belastingvorderingen	-	-	-	-	-	1,3	1,3
Voorraden	-	-	-	-	-	0,8	0,8
Actuele belastingvorderingen	-	-	-	-	-	5,0	5,0
Handelsvorderingen en overige vorderingen	-	-	-	-	-	0,5	0,5
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	-	-	-	-	0,6	0,6
Vaste activa aangehouden voor verkoop	5,5	-	-	5,5	7,0	8,2	15,2

In miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Uitgestelde belastingverplichtingen	-	-	-	-	-	3,8	3,8
Leningen en ontleningen	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Handelschulden en overige te betalen posten	-	-	-	-	-	2,7	2,7
Passiva i.v.m. vaste activa aangehouden voor verkoop	-	-	-	-	-	6,7	6,7

Autodistributie

In het segment autodistributie betreffen de vaste activa aangehouden voor verkoop gebouwen voorheen gebruikt voor autodistributieactiviteiten die het management heeft beslist te verkopen. De verkoop wordt voorzien in de loop van 2017.

Voertuigbeglazing

Op 7 januari 2016 kondigde de moedermaatschappij aan dat het segment voertuigbeglazing, na een periode van onderhandelingen in 2015, een overeenkomst had gesloten met Advisia Investimentos ("Advisia") om een joint venture op te richten in Brazilië. In het kader van de overeenkomst verkocht het segment voertuigbeglazing 60% van zijn investering in Carglass Brazilië aan Advisia. De Raad van bestuur van de moedermaatschappij was van mening dat het segment voertuigbeglazing zich per 31 december 2015 geëngageerd had tot een verkoopplan van Carglass Brazilië dat zou resulteren in een verlies van controle van zijn dochteronderneming. Daarom werden in de geconsolideerde balans per 31 december 2015 alle activa en passiva van de Braziliaanse kasstroomgenererende eenheid opgenomen als aangehouden voor verkoop; er was immers voldaan aan de erkenningscriteria gedefinieerd in IFRS 5 "Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten".

TOELICHTING 23: VOORRADEN

in miljoen EUR	2016	2015
Autodistributie		
Voertuigen	314,7	296,7
Wisselstukken en accessoires	26,3	32,1
Overige	0,8	0,3
Subtotaal	341,8	329,1
Voertuigbeglazing		
Glas en bijhorende producten	313,2	285,6
Subtotaal	313,2	285,6
Moleskine	24,0	-
GROEP	679,0	614,7
waarvan: elementen geboekt tegen reële waarde verminderd met verkoopkosten	66,0	69,8

De elementen geboekt tegen reële waarde verminderd met verkoopkosten zijn meestal voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst die in de balans worden gehouden (dit soort overeenkomst wordt geboekt als operationele lease) tot hun latere verkoop.

De gecumuleerde waardeverminderingen op de voorraden bedraagt EUR 27,9 miljoen (2015: EUR 31,4 miljoen). Het bedrag van de voorraadafschrijvingen opgenomen in kosten van verkopen (zie toelichting 5) is een opbrengst van EUR 6,4 miljoen (2015: last van EUR 1,8 miljoen).

Er wordt verwacht dat de voorraden binnen de 12 maanden gerealiseerd zullen worden. Ze bestaan voornamelijk uit handelswaar.

TOELICHTING 24: ANDERE FINANCIËLE ACTIVA

In 2016, in het segment Moleskine, betreffen de andere financiële activa een levensverzekeringsproduct dat eind 2015 werd opgestart om de investeringen te diversifiëren met de bedoeling soliditeit, rentabiliteit en zekerheid te bieden. Dit product kan vanaf januari 2017 omgezet worden in cash. Het product is een kapitalisatiecontract met eenmalige premie en kapitaalsgarantie. De boekwaarde is gelijk aan de reële waarde.

TOELICHTING 25: ACTUELE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

Actuele belastingvorderingen (-verplichtingen) worden meestal binnen de 12 maanden teruggevorderd (terugbetaald).

TOELICHTING 26: HANDELSVORDERINGEN EN OVERIGE VORDERINGEN

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden als volgt geanalyseerd:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Netto handelsvorderingen	-9,5	180,7	24,5	195,7	100,7	163,8	264,5
Vorderingen op entiteiten verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	22,4	-	-	22,4	11,2	-	11,2
Overige vorderingen	7,9	80,7	2,3	90,9	5,6	79,1	84,7
Handelsvorderingen en overige vorderingen	20,8	261,4	26,8	309,0	117,5	242,9	360,4

De inning van de handelsvorderingen en overige vorderingen wordt voorzien binnen de 12 maanden. De boekwaarde van deze vorderingen, die geen interest opbrengen, benadert hun reële waarde. De netto handelsvorderingen worden voorgesteld netto uit te geven handelscreditnota's (voornamelijk in het segment autodistributie).

In het segment autodistributie valt de daling van de bruto handelsvorderingen te verklaren door het feit dat de onafhankelijke dealers overschakelen op contante betalingen.

De groep is blootgesteld aan kredietrisico dat voortvloeit uit zijn bedrijfsactiviteiten (potentiële verliezen die voortvloeien uit de niet-nakoming van verplichtingen door handels- en financiële tegenpartijen). Dergelijke risico's worden gematigd door klanten en overige zakenpartners te selecteren op basis van hun kredietkwaliteit en door de concentratie op een klein aantal belangrijke tegenpartijen zoveel mogelijk te vermijden. De kredietkwaliteit van belangrijke tegenpartijen wordt systematisch gemonitord en er worden kredietlimieten vastgelegd vóór het aangaan van elke kredietblootstelling. De betalingstermijnen bedragen gemiddeld minder dan één maand, behalve wanneer lokale praktijken afwijken. Vorderingen op kredietverkoop worden van dichtbij gevolgd en centraal geïnd in het segment autodistributie. In het segment voertuigbeglazing wordt dit lokaal beheerd. In het segment Moleskine wordt het insolventierisico centraal opgevolgd door de

TOELICHTING 26: HANDELSVORDERINGEN EN OVERIGE VORDERINGEN (vervolg)

kredietblootstelling te controleren. Het kredietrisico wordt gespreid per verkoopkanaal en de aanvaarding van nieuwe klanten gaat gepaard met controles door kwalitatieve en kwantitatieve waarderingen uit te voeren.

In het segment autodistributie is de concentratie van de tien voornaamste klanten, gebaseerd op de bruto vorderingen, gelijk aan 35,0% (2015: 25,0%) en vertegenwoordigt geen enkele klant meer dan 7% (2015: 11%) van de vorderingen. Bepaalde vorderingen zijn eveneens door kredietverzekeringen gedekt.

In het segment voertuigbeglazing is de concentratie van het risico op de openstaande vorderingen beperkt dankzij de diversificatie van het klantenbestand van Belron.

In het segment Moleskine zijn de handelsvorderingen geconcentreerd als gevolg van het distributiemodel. Er waren echter geen specifieke concentratierisico's, aangezien de tegenpartijen geen solventierisico vertonen en in elk geval - indien nodig - vervangen zouden kunnen worden zonder dat dit tot operationele moeilijkheden zou leiden. De kredietpositie van bepaalde klanten wordt ook gedeeltelijk gewaarborgd door kredietbrieven.

De bedragen in de balans zijn netto van waardeverminderingen op dubieuze vorderingen. Het maximale kredietrisico is dus de boekwaarde van de vorderingen in de balans. Op 31 december 2016 bedroegen de waardeverminderingen op dubieuze vorderingen EUR 29,8 miljoen (2015: EUR 34,3 miljoen).

De ouderdomsanalyse van de vervallen handelsvorderingen en overige vorderingen, maar niet in waarde verminderd, is als volgt:

in miljoen EUR	2016	2015
Vervallen - minder dan 3 maanden	67,8	63,2
Vervallen - tussen 3 en 6 maanden	9,5	7,3
Vervallen - meer dan 6 maanden	14,6	3,7
Totaal	91,9	74,2

De inkomsten in 2016 voor dubieuze vorderingen bedragen EUR 5,1 miljoen (2015: kost van EUR 2,9 miljoen). Zie toelichting 5.

TOELICHTING 27: GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Liquide middelen	2,5	45,9	48,3	96,7	86,4	22,0	108,4
Geldmarkt activa	1,5	-	-	1,5	1,7	-	1,7
Geldmiddelen en kasequivalenten	4,0	45,9	48,3	98,2	88,1	22,0	110,1

In het segment autodistributie valt de daling tijdens de periode te verklaren door de financiering van de overname van Moleskine (zie toelichting 11).

Geldmiddelen en kasequivalenten zijn hoofdzakelijk activa met variabele rentevoeten die interest opbrengen tegen verschillende rentevoeten met als referentie de heersende EONIA, LIBID of equivalent. De boekwaarde is gelijk aan de reële waarde.

TOELICHTING 28: EIGEN VERMOGEN

Een reconciliatie van het maatschappelijke kapitaal en de reserves wordt weergegeven in het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

TOELICHTING 28: EIGEN VERMOGEN (vervolg)

Maatschappelijk kapitaal

Het gewone aandelenkapitaal en eventuele wijzigingen worden hieronder voorgesteld:

in miljoen EUR, behalve het aantal aandelen weergegeven in eenheden	Aantal gewone aandelen	Gewoon aandelenkapitaal
Op 1 januari 2015	55.302.620	160,0
Wijziging	-	-
Op 31 december 2015	55.302.620	160,0
Wijziging	-	-
Op 31 december 2016	55.302.620	160,0

Er bestaan 5.000.000 winstaandelen op naam, die het kapitaal niet vertegenwoordigen. Elk winstaandeel heeft een stemrecht en geeft recht op een dividend dat gelijk is aan één achtste van het dividend van een gewoon aandeel.

Eigen aandelen

Eigen aandelen worden aangehouden door de moedermaatschappij en door dochterondernemingen zoals hieronder beschreven:

in miljoen EUR, behalve het aantal aandelen weergegeven in eenheden	31/12/2016		31/12/2015	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Eigen aandelen aangehouden door de moedermaatschappij	1.101.692	34,3	1.056.481	31,1
Eigen aandelen aangehouden door dochtermaatschappijen	-	-	-	-
Aangehouden eigen aandelen	1.101.692	34,3	1.056.481	31,1

Eigen aandelen worden behouden om de aandelenoptieplannen, sedert 1999 opgezet door de moedermaatschappij, af te dekken (zie toelichting 35).

Reserve voor op aandelen gebaseerde betalingen

De reserve voor op aandelen gebaseerde betalingen betreft de aandelenoptieplannen van de werknemers (afgewikkeld in eigen-vermogensinstrumenten) toegekend aan directeurs en kaderleden van het segment autodistributie sedert 1999 (zie toelichting 35).

Hedging reserve

De hedging reserve bevat het effectieve deel van de gecumuleerde nettoverandering in de reële waarde van afdekkingsinstrumenten gebruikt in kasstroomafdekkingen in afwachting van latere erkenning in de winst-en-verliesrekening wanneer de afgedekte kasstromen het resultaat beïnvloeden.

Reserve voor cumulatieve omrekeningsverschillen

Deze reserve bevat alle omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de financiële staten van buitenlandse activiteiten, alsook uit de omrekening van financiële instrumenten die de netto-investering van de groep in een buitenlandse dochteronderneming afdekken.

Volgens de vereisten van IAS 21 werd, na de afstoting in januari 2016 van de Braziliaanse entiteit Carglass Automotiva Ltda (segment voertuigbeglazing – zie toelichtingen 22 en 39), het cumulatieve bedrag van de omrekeningsverschillen aangehouden in de omrekeningsreserve geherclassificeerd naar winst of verlies (niet-contante kost van EUR 24,9 miljoen).

Reserve voor actuariële winsten en verliezen

De reserve voor actuariële winsten en verliezen betreft de actuariële mutatie in de toegezegdpensioenregelingen (zie toelichting 19).

In de periode heeft de beweging van EUR 28,5 miljoen (zie geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen – overdracht tussen reserve voor actuariële winst en verliezen, omrekeningsreserve en ingehouden winst zonder impact op het totale eigen vermogen) betrekking op de beëindiging van de toegezegd-pensioenplanverplichtingen in de Verenigde Staten (zie toelichting 19). In de voorgaande periode had de beweging van EUR 24,9 miljoen (zie geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen – overdracht tussen reserve voor actuariële winst en verliezen, omrekeningsreserve en ingehouden winst zonder impact op het totale eigen vermogen) betrekking op de vereffening van toegezegd-pensioenplanverplichtingen in Nederland.

TOELICHTING 28: EIGEN VERMOGEN (vervolg)

Op 5 juni 2014 heeft de Buitengewone Algemene Vergadering de Raad van bestuur voor een hernieuwbare periode van vijf jaar gemachtigd om het kapitaal in één of meer stappen te verhogen met een maximaal bedrag van EUR 60 miljoen door inbreng in contanten of in natura of door opnemings van beschikbare of onbeschikbare reserves of uitgiftepremies, met of zonder creatie van nieuwe maatschappelijke aandelen, al dan niet preferent, met of zonder stemrecht, met of zonder inschrijvingsrecht, en met de mogelijkheid het preferente inschrijvingsrecht, inclusief ten voordele van één of meerdere specifieke personen, te beperken of te schrappen. Dezelfde Vergadering heeft de Raad van bestuur voor een periode van vijf jaar gemachtigd om eigen aandelen aan te schaffen, tot een maximum van 10% van de uitgegeven gewone aandelen.

Er mag geen enkele overdracht gebeuren van geregistreerde aandelen die niet volledig betaald zijn, behalve krachtens een speciale toelating van de Raad van bestuur voor iedere overdracht en ten gunste van een door de Raad van bestuur aanvaarde overnemer (art. 7 van de statuten). De winstaandelen zullen slechts mogen worden overgedragen met de toestemming van de meerderheid van de leden van de Raad van bestuur en ten gunste van een door deze leden aanvaarde overnemer (art. 8 van de statuten).

Wat het beheer van het kapitaal betreft, bestaan de doelstellingen van de groep uit de bescherming van het vermogen van al zijn activiteiten om hun bedrijfsactiviteit voort te zetten en het behoud van een optimale kapitaalstructuur om de kost van het kapitaal te verminderen. De groep controleert de adequaatheid van het kapitaal van dichtbij, op het niveau van iedere activiteit, door middel van een aantal ratio's die voor hun business specifiek zijn. Om de kapitaalstructuur te handhaven of aan te passen, heeft elke activiteit de mogelijkheid om het bedrag van de aan aandeelhouders betaalde dividenden aan te passen, kapitaal aan de aandeelhouders terug te betalen, nieuwe aandelen uit te geven of activa te verkopen om de schuld te verminderen, rekening houdend met het bestaan van minderheidsaandeelhouders.

De meerderheidsaandeelhouders worden hierna opgesomd:

Aandeelhouders met zeggenschapsbelang volgens de kennisgeving van belangrijke deelneming van 2 november 2011, en latere mededelingen aan vennootschap (waarvan de laatste op 6 januari 2017).	Aandelen		Winst aandelen		Totaal v/d stemrechten	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
s.a. de Participations et de Gestion, Brussel	11.897.280	21,51%	-	-	11.897.280	19,73%
Reptid Commercial Corporation, Dover, Delaware	1.980.000	3,58%	-	-	1.980.000	3,28%
Mevr. Catheline Périer-D'Ieteren	-	-	1.250.000	25,00%	1.250.000	2,07%
Dhr. Olivier Périer	10.000	0,02%	-	-	10.000	0,02%
De vier bovenvermelde personen (samen "SPDG Group") zijn verbonden.	13.887.280	25,11%	1.250.000	25,00%	15.137.280	25,10%
Nayarit Participations s.c.a., Brussel	17.217.830	31,13%	-	-	17.217.830	28,55%
Dhr Roland D'Ieteren	466.190	0,84%	3.750.000	75,00%	4.216.190	6,99%
Dhr Nicolas D'Ieteren	10.000	0,02%	-	-	10.000	0,02%
De drie bovenvermelde personen (samen "Nayarit Group") zijn verbonden.	17.694.020	31,99%	3.750.000	75,00%	21.444.020	35,56%
De personen naar wie wordt verwezen als de groep SPDG en de groep Nayarit handelen in gemeenschappelijk overleg.						

Volgens de transparantiekennisgeving de dato 11 juli 2016 bezit MFS Investment Management (Boston, Verenigde Staten) nu, na de verkoop van aandelen op 21 april 2016, 4,94% van de stemrechten van de onderneming. MFS heeft dus de laagste drempel van 5% neerwaarts overschreden.

De Raad van bestuur heeft de uitkering van een brutodividend voorgesteld voor een bedrag van EUR 0,95 per aandeel (2015: EUR 0,90 per aandeel), of EUR 52,1 miljoen in totaal (2015: EUR 49,3 miljoen).

TOELICHTING 29: VOORZIENINGEN

Verplichtingen voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding worden geanalyseerd in toelichting 19. De overige voorzieningen, ofwel kortlopend ofwel langlopend, worden hieronder geanalyseerd.

De belangrijkste categorieën van voorzieningen zijn de volgende:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Langlopende voorzieningen							
Betreffende concessiehouders	8,8	-	-	8,8	7,8	-	7,8
Waarborgen	4,0	-	-	4,0	4,3	-	4,3
Overige langlopende elementen	5,9	31,7	0,1	37,7	9,8	6,9	16,7
Subtotaal	18,7	31,7	0,1	50,5	21,9	6,9	28,8
Kortlopende voorzieningen							
Overige kortlopende elementen	-	34,7	1,5	36,2	-	10,9	10,9
Subtotaal	-	34,7	1,5	36,2	-	10,9	10,9
Totaal voorzieningen	18,7	66,4	1,6	86,7	21,9	17,8	39,7

De wijzigingen van de voorzieningen worden hieronder uiteengezet voor het jaar afgesloten op 31 december 2016:

in miljoen EUR	Betreffende concessie-houders	Waarborgen	Overige langlopende elementen	Overige kortlopende elementen	Totaal
Op 1 januari 2016	7,8	4,3	16,7	10,9	39,7
Toegevoegd tijdens het jaar	6,3	-	11,4	14,1	31,8
Besteed tijdens het jaar	-1,8	-	-	-18,1	-19,9
Teruggenomen tijdens het jaar	-3,5	-0,3	-5,8	-	-9,6
Transfer tijdens het jaar	-	-	15,2	28,3	43,5
Elementen aangeworven door bedrijfscombinatie (zie toelichting 11)	-	-	0,1	1,0	1,1
Omrekeningsverschillen	-	-	0,1	-	0,1
Op 31 december 2016	8,8	4,0	37,7	36,2	86,7

Aangezien het moment waarop de kasuitstromen plaatsvinden heel onzeker is, worden bijna alle voorzieningen beschouwd als langlopende elementen. De langlopende voorzieningen worden niet verdisconteerd aangezien de impact niet materieel is voor de groep. Er wordt verwacht dat de kortlopende voorzieningen binnen de 12 maanden afgewikkeld zullen worden.

In het segment autodistributie betreffen de voorzieningen voor waarborgen de kosten van de diensten aangeboden aan eigenaars van nieuwe voertuigen, zoals de mobiliteitsgarantie, en vloeien de voorzieningen verbonden met de concessiehouders voort uit de constante verbetering van de distributienetwerken.

In 2016 houden andere langlopende voorzieningen in het segment voertuigbeglazing (EUR 31,7 miljoen) voornamelijk verband met de voorziening voor de incentiveplannen op lange termijn voor het management (EUR 16,4 miljoen voor de plannen begonnen in 2015 en 2016, waarvan de afrekening respectievelijk in 2018 en 2019 verwacht wordt) en de gezondheidszorgvoorziening in de VS (EUR 15,2 miljoen; tijdens de periode overgedragen vanuit overige langlopende schulden).

In 2015 omvatten andere langlopende voorzieningen in het segment autodistributie, naast andere bedragen, de voorzieningen voor "Emissiongate" (EUR 3,8 miljoen; extra logistieke kosten met betrekking tot de geplande terugroepingen). Het merendeel van deze voorzieningen werd tijdens de periode aangewend of teruggenomen in het kader van de terugroepingen.

Andere langlopende voorzieningen omvatten ook:

- Voorzieningen voor het milieu of andere om de kosten voor het herstel van bepaalde eigendommen onder operationele leases te dekken;
- Voorzieningen voor leegstaande eigendommen;
- De voorziening voor de geschillen die in de normale gang van activiteit voorkomen en waarvan verwacht wordt dat ze in de komende jaren zullen kristalliseren. Op basis van ingewonnen juridisch advies zou de uitkomst van die geschillen geen belangrijk verlies boven de voorziene bedragen op 31 december 2016 als gevolg hebben.

TOELICHTING 29: VOORZIENINGEN (vervolg)

In 2016 houden overige kortlopende voorzieningen in het segment voertuigbeglazing (EUR 34,7 miljoen) verband met de herstructureringsvoorzieningen (reorganisatiekosten, ontslagvergoedingen en de sluiting van de Amerikaanse fabriek in Enfield) en met de Amerikaanse gezondheidszorgvoorziening (EUR 23,2 miljoen; tijdens de periode overgedragen vanuit kortlopende verplichtingen).

TOELICHTING 30: LENINGEN EN ONTLENINGEN

Leningen en ontlenen worden als volgt voorgesteld:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Langlopende leningen en ontlenen							
Schulden i.v.m. financiële leases	0,7	42,6	-	43,3	0,8	32,3	33,1
Kredietinstellingen en overige leningen	26,8	13,1	126,9	166,8	3,8	-	3,8
Schuld papier (loan notes)	-	550,5	-	550,5	-	672,5	672,5
Intragroep financiering	-151,3	-	151,3	-	-	-	-
Subtotaal langlopende leningen en ontlenen	-123,8	606,2	278,2	760,6	4,6	704,8	709,4
Kortlopende leningen en ontlenen							
Schulden i.v.m. financiële leases	0,1	31,1	-	31,2	0,1	26,8	26,9
Kredietinstellingen en overige leningen	119,7	17,9	47,2	184,8	5,8	22,2	28,0
Schuld papier (loan notes)	-	142,3	-	142,3	-	-	-
Intragroep financiering	-41,5	41,5	-	-	-20,0	20,0	-
Subtotaal kortlopende leningen en ontlenen	78,3	232,8	47,2	358,3	-14,1	69,0	54,9
TOTAAL LENINGEN EN ONTLENINGEN	-45,5	839,0	325,4	1.118,9	-9,5	773,8	764,3

Schulden in verband met financiële leases worden als volgt gedetailleerd:

in miljoen EUR	2016		2015	
	Minimale leasebetalingen	Contante waarde van de minimale leasebetalingen	Minimale leasebetalingen	Contante waarde van de minimale leasebetalingen
Niet langer dan één jaar	31,7	31,2	27,2	26,8
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	45,5	42,9	35,9	33,1
Langer dan vijf jaar	0,4	0,4	-	-
Subtotaal	77,6	74,5	63,1	59,9
Min: toekomstige financieringskosten	-3,1		-3,1	
Contante waarde van de schulden i.v.m. financiële leases	74,5		60,0	

De schulden in verband met financiële leases zijn vooral gerelateerd aan het segment voertuigbeglazing en betreffen voornamelijk de voertuigen. De schulden in verband met financiële leases van de groep worden veilig gesteld door het feit dat de lessors de eigendom over de geleasede goederen behouden.

Kredietinstellingen en overige leningen bestaan hoofdzakelijk uit gesyndiceerde en niet-gesyndiceerde bankfaciliteiten, handelspapier (EUR 55,5 miljoen in het kader van één programma in België via s.a. D'Ieteren Treasury n.v., een 100% dochteronderneming van de moedermaatschappij, volledig gewaarborgd door de moedermaatschappij), alsook kaskredieten. Afhankelijk van de munteenheid en van het segment varieerde de gewogen gemiddelde kost in 2016 tussen 0,2% en 21,0% (2015: 1,5% tot 22,8%).

In het segment voertuigbeglazing werd de revolving kredietfaciliteit tijdens de periode geherfinancierd door de afsluiting op 20 juni 2016 van een nieuwe gesyndiceerde revolving kredietfaciliteit voor 5 jaar ten bedrage van EUR 450 miljoen, tegen een lagere prijs dan de vorige. Op het einde van het jaar was EUR 15 miljoen opgenomen (nihil in 2015).

In het segment autodistributie en Moleskine valt de stijging van "kredietinstellingen en overige leningen" te verklaren door de financiering van de overname van Moleskine tijdens de periode.

TOELICHTING 30: LENINGEN EN ONTLENINGEN (vervolg)

In het segment voertuigbeglazing vertegenwoordigen de onderhandse leningen de volgende uitstaande bedragen, verschuldigd door Belron Finance Limited, een 100% dochtermaatschappij van Belron:

	Rentevoet	Munteenheid	2016		2015	
			Hoofdsom (in miljoen)	Vervaldatum	Hoofdsom (in miljoen)	Vervaldatum
Reeks B (april 2007)	5,80%	USD	125,0	2017	125,0	2017
Reeks C (april 2007)	5,94%	GBP	20,0	2017	20,0	2017
Reeks A (maart 2011)	4,51%	USD	50,0	2018	50,0	2018
Reeks B (maart 2011)	5,13%	USD	100,0	2021	100,0	2021
Reeks C (maart 2011)	5,25%	USD	100,0	2023	100,0	2023
Reeks B (augustus 2013)	3,04%	EUR	75,0	2020	75,0	2020
Reeks B (september 2013)	3,93%	USD	135,0	2020	135,0	2020
Reeks C (september 2013)	4,33%	USD	21,0	2022	21,0	2022
Reeks D (september 2013)	4,50%	USD	71,0	2023	71,0	2023
Reeks E (september 2013)	4,65%	USD	23,0	2025	23,0	2025

In de periode betrof de langlopende intersegment lening bedragen geleend door het segment autodistributie aan het segment Moleskine, aan marktvoorwaarden, in het kader van de overname ('non-recourse' lening).

In beide periodes betrof de kortlopende intragroup lening bedragen geleend door het segment autodistributie aan het segment voertuigbeglazing aan marktvoorwaarden.

Langlopende leningen en ontleningen zijn verschuldigd na meer dan één jaar, in overeenstemming met de volgende termijnplanning:

in miljoen EUR	2016	2015
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	555,8	421,0
Langer dan vijf jaar	204,8	288,4
Langlopende leningen en ontleningen	760,6	709,4

De groep is blootgesteld aan wijzigingen in de rentevoeten zoals hieronder weergegeven (vóór de impact van derivaten i.v.m. schulden). Dit betreft eveneens de risico's voortvloeiend uit het tijdstip van vastlegging van de rentevoeten:

in miljoen EUR	2016	2015
Niet langer dan één jaar	358,3	54,9
Langer dan één jaar en niet langer dan vijf jaar	555,8	421,0
Langer dan vijf jaar	204,8	288,4
Leningen en ontleningen	1.118,9	764,3

De classificatie van de leningen en ontleningen naargelang van de rentevoeten en munteenheid is als volgt:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Vaste rentevoet	Variabele rentevoet	Totaal	Vaste rentevoet	Variabele rentevoet	Totaal
EUR	33,4	377,7	411,1	67,5	20,4	87,9
GBP	664,5	17,6	682,1	27,2	-2,5	24,7
USD	23,5	-	23,5	625,1	10,4	635,5
Andere	2,0	0,2	2,2	2,1	14,1	16,2
Totaal	723,4	395,5	1.118,9	721,9	42,4	764,3

TOELICHTING 30: LENINGEN EN ONTLENINGEN (vervolg)

Indien de impact van de derivaten i.v.m. schulden in rekening wordt genomen, is de classificatie de volgende:

in miljoen EUR	2016			2015		
Munteenheid	Vaste rentevoet	Variabele rentevoet	Totaal	Vaste rentevoet	Variabele rentevoet	Totaal
EUR	33,4	377,7	411,1	67,5	20,4	87,9
GBP	664,5	17,6	682,1	27,2	-2,5	24,7
USD	23,5	-	23,5	625,1	10,4	635,5
Andere	2,0	0,2	2,2	2,1	14,1	16,2
Totaal	723,4	395,5	1.118,9	721,9	42,4	764,3

Leningen met vaste rentevoet in EUR worden opgenomen na aftrek van uitgestelde financieringskosten ten bedrage van EUR 4,9 miljoen (2015: EUR 1,1 miljoen).

De leningen met variabele rentevoet zijn onderworpen aan verschillende rentevoeten vastgelegd met als referentie de heersende EURIBOR of equivalent. De toepasbare rentevoeten voor uitstaande leningen tegen vaste rentevoeten zijn als volgt:

	2016		2015	
Munteenheid	Min.	Max.	Min.	Max.
EUR	0,2%	5,7%	1,5%	6,8%
GBP	2,8%	6,7%	5,9%	5,9%
USD	5,9%	5,9%	2,8%	6,7%
Andere	2,5%	22,8%	1,5%	22,8%

De reële waarde van kortlopende leningen en ontleningen benadert hun boekwaarde. De reële waarde van langlopende leningen en ontleningen wordt hieronder weergegeven:

in miljoen EUR	2016		2015	
	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde
Schulden i.v.m. financiële leases	43,3	43,3	33,1	33,1
Kredietinstellingen, onderhandse leningen en overige leningen	764,7	717,3	731,1	676,3
Langlopende leningen en ontleningen	808,0	760,6	764,2	709,4

De reële waarde van de overige leningen wordt geschat op basis van de verhandelbare marktwwaarden of, indien deze niet gemakkelijk beschikbaar zijn, door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de rentevoet die, op dat ogenblik, voor de groep op de markt beschikbaar is voor soortgelijke financiële instrumenten. Zie toelichting 36 voor de reële-waardehiërarchie en verdere informatie.

Er zijn financiële covenanten verbonden aan bepaalde leningen van de groep. Op het einde van het jaar zijn er geen schendingen van die covenanten te melden.

TOELICHTING 31: RELATIES MET MINDERHEIDSBELANGEN

Verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen

De groep is verplicht de minderheidsbelangen in Belron in handen van derden (5,15%) over te nemen indien deze derden hun verkoopopties zouden uitoefenen. De uitoefenprijs van dergelijke opties toegestaan aan minderheidsbelangen wordt opgenomen als financiële passiva in de geconsolideerde balans.

Op 31 december 2016 bedraagt de uitoefenprijs van alle opties toegestaan aan minderheidsbelangen (verkoopopties met verbonden aankoopopties, uitoefenbaar tot 2024) EUR 90,0 miljoen (2015: EUR 85,2 miljoen).

Wat de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (4,15%) vóór 1 januari 2010 betreft, wordt het verschil tussen de uitoefenprijs van de opties en de boekwaarde van de minderheidsbelangen (EUR 24,8 miljoen op 31 december 2016) voorgesteld als bijkomende goodwill (EUR 47,7 miljoen op 31 december 2016; EUR 39,0 miljoen op 31 december 2015 – zie toelichting 10).

TOELICHTING 31: RELATIES MET MINDERHEIDSBELANGEN (vervolg)

Voor verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen (1,0%) vanaf 1 januari 2010 bedraagt de waardeaanpassing van de financiële passiva die resulteert uit deze opties op het einde van het jaar EUR -0,9 miljoen. Dit bedrag wordt opgenomen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening (nettofinancieringskosten - zie toelichting 6).

De uitoefenprijs van de verkoopopties houdt rekening met de geschatte toekomstige rentabiliteit van Belron. Indien de onderliggende schattingen zouden veranderen, zou de waarde van de verkoopopties opgenomen in de balans beïnvloed worden en een invloed hebben op de bijbehorende goodwill en de nettofinancieringskosten. De boekwaarde van de verkoopopties toegestaan aan minderheidsbelangen benadert de reële waarde.

TOELICHTING 32: OVERIGE LANGLOPENDE SCHULDEN

Overige langlopende schulden zijn uitgestelde betalingen in verband met de overnames zonder interest (2016: EUR 1,9 miljoen; 2015: EUR 3,1 miljoen) en overige crediteuren (2016: EUR 1,1 miljoen; 2015: EUR 18,5 miljoen), betaalbaar na meer dan 12 maanden. De boekwaarde van de andere langlopende schulden benadert de reële waarde. De daling van overige crediteuren tijdens de periode valt voornamelijk te verklaren door de overdracht naar langlopende voorzieningen (zie toelichting 29) van de Amerikaanse gezondheidszorgvoorziening (EUR 15,2 miljoen in het segment voertuigbeglazing).

TOELICHTING 33: HANDESSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

Handelsschulden en overige te betalen posten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
Handelsschulden	-6,7	147,7	26,0	167,0	29,2	125,9	155,1
Opgelopen kosten en uitgestelde opbrengsten	38,5	8,4	0,2	47,1	31,7	8,1	39,8
Belastingen niet verbonden met het resultaat	-0,9	18,5	0,5	18,1	5,9	17,7	23,6
Uitgestelde betalingen i.v.m. de overnames	-	5,9	-	5,9	-	8,4	8,4
Overige te betalen posten	57,4	308,5	4,9	370,8	51,0	324,2	375,2
Handelsschulden en overige te betalen posten	88,3	489,0	31,6	608,9	117,8	484,3	602,1

De terugbetaling van de handelsschulden en overige te betalen posten wordt voorzien binnen de 12 maanden. De boekwaarde van de handelsschulden en overige te betalen posten benadert de reële waarde.

De handelsschulden worden voorgesteld netto te ontvangen handelscreditnota's (voornamelijk in het segment autodistributie).

TOELICHTING 34: PERSONEELSKOSTEN

De personeelskosten worden hieronder geanalyseerd:

in miljoen EUR	2016				2015		
	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Moleskine	Groep	Auto-distributie	Voertuig-beglazing	Groep
<i>Pensioenkosten ivm toegezegd-bijdrageregelingen</i>	-	-25,0	-	-25,0	-	-20,9	-20,9
<i>Pensioenkosten ivm Belgische toegezegd-bijdrageregelingen beschouwd als toegezegd-pensioenregelingen</i>	-4,8	-	-	-4,8	-5,3	-	-5,3
<i>Pensioenkosten ivm toegezegd-pensioenregelingen (zie toelichting 20)</i>	-1,2	-2,5	-0,2	-3,9	-0,4	-7,5	-7,9
Totaal pensioenkosten	-6,0	-27,5	-0,2	-33,7	-5,7	-28,4	-34,1
Bezoldigingen en sociale zekerheid	-156,2	-1.284,9	-6,0	-1.447,1	-158,2	-1.201,9	-1.360,1
Op aandelen gebaseerde betalingen: afgewikkeld in eigen-vermogensinstrumenten	-1,5	-	-	-1,5	-1,2	-	-1,2
Totaal personeelskosten	-163,7	-1.312,4	-6,2	-1.482,3	-165,1	-1.230,3	-1.395,4

De bovenvermelde kosten houden rekening met de bedragen geboekt in 2016 (last van EUR 9,5 miljoen) en in 2015 (last van EUR 4,9 miljoen) in verband met het incentiveplan op lange termijn voor het management in het segment voertuigbeglazing.

TOELICHTING 34: PERSONEELSKOSTEN (vervolg)

Het aantal personeelsleden wordt hieronder aangegeven (gemiddeld voltijdse equivalenten):

	2016	2015
Autodistributie	1.610	1.580,0
Voertuigbeglazing	26.340	26.390
Moleskine	398	-
Groep	28.348	27.970

TOELICHTING 35: OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGEN

Er bestaat in de groep een regeling voor op aandelen gebaseerde betalingen afgewikkeld in eigen-vermogensinstrumenten. Sinds 1999 werden aandelenoptieplannen toegekend aan directeurs en kaderleden van het segment autodistributie, in het kader van de wet van 26 maart 1999. Het onderliggende aandeel is het gewone aandeel van s.a. D'Ieteren n.v. Voor die plannen zijn de 'vesting'-voorwaarden drie jaar dienst na de datum van toekenning en houders van verworven ('vested') opties hebben het recht om tijdens de uitoefenperiode aandelen te kopen aan de uitoefenprijs.

De uitstaande opties bedragen:

Toekenningsdatum	Aantal opties (in eenheden)		Uitoefen- prijs (EUR)	Uitoefenperiode	
	2016	2015		Van	Tot
2016	10.000	-	38,09	1/01/2020	16/11/2026
2016	135.000	-	31,71	1/01/2020	13/03/2026
2016	79.000	-	31,71	1/01/2020	13/03/2026
2016	98.000	-	28,92	1/01/2020	21/01/2026
2015	95.000	95.000	32,10	1/01/2019	12/03/2025
2015	63.352	63.352	32,10	1/01/2019	12/03/2025
2014	122.091	122.091	33,08	1/01/2018	10/03/2024
2013	65.250	65.250	34,99	1/01/2017	24/11/2023
2013	89.361	89.361	34,23	1/01/2017	18/03/2023
2012	52.400	79.100	36,45	1/01/2016	14/10/2022
2011	131.836	215.914	35,00	1/01/2015	22/12/2021
2010	55.977	81.350	39,60	1/01/2014	3/10/2020
2009	23.600	68.336	24,00	1/01/2013	27/10/2019
2008	20.505	42.910	12,10	1/01/2012	5/11/2018
2007	28.120	53.560	26,40	1/01/2011	2/12/2022
2006	14.800	29.000	26,60	1/01/2010	27/11/2021
2005	10.800	25.200	20,90	1/01/2009	6/11/2020
2004	3.150	5.400	14,20	1/01/2008	28/11/2019
2003	3.450	5.800	16,34	1/01/2007	16/11/2018
Total	1.101.692	1.041.624			

Alle uitstaande opties zijn gedekt door eigen aandelen (zie toelichting 28).

De wijzigingen in het aantal uitstaande opties gedurende het jaar zien er als volgt uit:

	Aantal (in eenheden)		Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in EUR)	
	2016	2015	2016	2015
Uitstaande opties bij het begin van de periode	1.041.624	964.846	30,8	23,1
Toegekend in de periode	322.000	158.352	32,6	33,1
Verbeurd in de periode	-	-1.800	11,6	11,6
Uitgeoefend in de periode	-261.932	-79.774	29,3	20,2
Uitstaande opties op het einde van de periode	1.101.692	1.041.624	31,9	27,0
waarvan: uitoefenbaar op het einde van de periode	344.638	527.470	9,6	9,6

TOELICHTING 35: OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGEN (vervolg)

In 2016 werd een groot deel van de opties uitgeoefend tijdens het tweede en derde kwartaal van het jaar. De gemiddelde koers gedurende de periode bedroeg EUR 37,86 (2015: EUR 32,74). De opties verbeurd tijdens de voorgaande periode betreffen de opties initieel uitgegeven in 2002 die in oktober 2015 vervallen zijn.

Voor de uitstaande aandelenopties op het einde van de periode is de gewogen gemiddelde uitstaande contractduur de volgende:

	Aantal jaren
31 december 2016	7,0
31 december 2015	6,6

IFRS-norm 2 'Op aandelen gebaseerde betalingen' vereist dat de reële waarde van alle aandelenopties toegekend na 7 november 2002 als last wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening (EUR 1,5 miljoen tijdens de periode). De reële waarde van de opties moet geschat worden op elke toekenningsdatum. Op elke toekenningsdatum werd een Simple Cox-waarderingsmodel gebruikt om de assumpties te herevalueren. De assumpties voor de toekenningen van 2016 en 2015 zijn de volgende:

	2016				2015	
Aantal personeelsleden	155	1	7	9	122	6
Spotkoers (in EUR)	39,0	38,1	39,0	28,6	32,90	33,88
Optie-uitoefenprijs (in EUR)	31,7	38,1	31,7	28,9	32,10	32,10
Wachtperiode (in jaren)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Verwachte duur (in jaren)	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Verwachte volatiliteit (in %)	29%	30%	29%	31%	28%	28%
Risicovrije rentevoet (in %)	0,21%	0,51%	0,21%	0,36%	0,46%	0,43%
Verwacht dividend (in EUR)	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8
Waarschijnlijkheid van uitdiensttreding (in %)	-	-	-	-	-	-
Gewogen gemiddelde reële waarde per optie (in EUR)	12,4	11,4	12,4	6,7	6,4	6,9

De verwachte volatiliteit en dividenden werden bepaald door een onafhankelijke expert. Het risicovrije rentevoet is gebaseerd op de EUR nulcouponrente met een duur gelijk aan de toegekende opties.

TOELICHTING 36: FINANCIËEL RISICOBEBEER

De belangrijkste risico's die door de groep worden beheerd krachtens beleidslijnen goedgekeurd door de Raad van bestuur, zijn het liquiditeits- en herfinancieringsrisico, het marktrisico, het kredietrisico, het tegenpartijrisico en het prijsrisico. De Raad van bestuur herziet periodiek de thesaurieactiviteiten, -beleidslijnen en -procedures van de groep. Het thesauriebeleid richt zich op het verzekeren van een permanente toegang tot voldoende liquiditeit, en het opvolgen en inperken van rente- en wisselkoersrisico's. Deze worden hieronder samengevat.

Liquiditeits- en herfinancieringsrisico

Het liquiditeitsrisico houdt verband met de capaciteit van de groep om zijn verplichtingen na te komen. Elk bedrijfssegment van de groep beheert zijn liquiditeitsrisico door voldoende kasmiddelen en financiering ter beschikking te houden via een passend bedrag aan toegezegde kredietfaciliteiten om ten alle tijde tegemoet te komen aan zijn verwachte verplichtingen op middellange termijn. Om het liquiditeitsrisico te beperken tot het minimum, verzekert de groep - op basis van zijn financiële projecties op lange termijn - een kernniveau van toegezegde financiering op lange termijn, met vervaldagen gespreid over een brede waaier van data, aangevuld met verschillende faciliteiten op kortere termijn en verschillende financieringsbronnen.

Cash-poolingschema's worden indien nodig geïmplementeerd om de behoefte aan brutofinanciering en de bijbehorende kosten te minimaliseren.

TOELICHTING 36: FINANCIËEL RISICOBEEHER (vervolg)

Hierna volgt een analyse van de contractueel overeengekomen niet-verdisconteerde uitgaande kasstromen voortvloeiend uit de financiële verplichtingen, en uit de afgeleide financiële activa en passiva op balansdatum:

in miljoen EUR	Verschuldigd binnen het jaar		Verschuldigd tussen één en vijf jaar		Verschuldigd in meer dan vijf jaar		Totaal	
	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten	Kapitaal	Interesten
Op 31 december 2016								
Leningen en ontleningen								
Schulden i.v.m. financiële leases	31,2	0,5	42,9	2,7	0,4	-	74,5	3,2
Andere leningen en onderhandse obligaties	327,8	30,1	516,9	84,0	204,5	16,1	1.049,2	130,2
Totaal	359,0	30,6	559,8	86,7	204,9	16,1	1.123,7	133,4
Handelsschulden en overige te betalen posten	608,9	-	-	-	-	-	608,9	-
Uitgestelde betalingen i.v.m. de overname Van Moleskine	15,9	-	-	-	-	-	15,9	-
Derivaten								
Derivatencontracten - ontvangen bedragen	-123,8	-	-	-	-	-	-123,8	-
Derivatencontracten - betaalde bedragen	122,4	-	-	-	-	-	122,4	-
Totaal	982,4	30,6	559,8	86,7	204,9	16,1	1.747,1	133,4
Op 31 december 2015								
Leningen en ontleningen								
Schulden i.v.m. financiële leases	26,9	0,6	33,1	2,5	-	-	60,0	3,1
Andere leningen en onderhandse obligaties	28,2	31,8	388,6	88,8	288,6	26,1	705,4	146,7
Totaal	55,1	32,4	421,7	91,3	288,6	26,1	765,4	149,8
Handelsschulden en overige te betalen posten	602,1	-	-	-	-	-	602,1	-
Derivaten								
Derivatencontracten - ontvangen bedragen	-75,4	-	-	-	-	-	-75,4	-
Derivatencontracten - betaalde bedragen	81,0	-	-	-	-	-	81,0	-
Totaal	662,8	32,4	421,7	91,3	288,6	26,1	1.373,1	149,8

Renterisico

Het renterisico van de groep vloeit voort uit wijzigingen van de rente op rentedragende activa en uit leningen en ontleningen.

De groep streeft ernaar om de invloed van ongunstige rentebewegingen op de financiële resultaten af te toppen, voornamelijk met betrekking tot de volgende 12 maanden. Om de renteblootstelling te beheren gebruikt de groep voornamelijk forward rate agreements (FRA's), renteswaps, caps en floors. Elk segment bepaalt zelf het minimum afdekkingspercentage, dat voor de periode tot 12 maanden schommelt tussen 50% en 100% en daarna gradueel afneemt over de tijd. De algemene afdekkingshorizon bedraagt doorgaans 3 jaar. Afdekkingen, of vastrentende schulden, voor een periode van meer dan 5 jaar zijn ongebruikelijk.

De rentevoet- en valutaprofielen van leningen en ontleningen zijn opgenomen in toelichting 30.

Een verandering van 100 basispunten in de rente op rapporteringsdatum zou het eigen vermogen en het resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten hebben doen toenemen/afnemen met de bedragen zoals hieronder getoond. Deze analyse veronderstelt dat alle andere variabelen onveranderd blijven.

in miljoen EUR	Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	
	1% vermeerdering	1% vermindering
31 december 2016	-0,7	0,5
31 december 2015	-0,2	0,1

TOELICHTING 36: FINANCIËEL RISICOBEHEER (vervolg)

Wisselkoersrisico

De doelstelling van de groep is om de kasstromen, commerciële transacties en netto-investeringen in buitenlandse activiteiten te beschermen tegen mogelijk hoge wisselkoersschommelingen door alle materiële nettodeviezenposities af te dekken.

De groep heeft enkele investeringen in buitenlandse activiteiten waarvan de nettoactiva en de desbetreffende goodwill aan wisselkoersomrekeningsrisico's blootgesteld zijn. Het beleid van de groep bestaat erin de economische waarde van materiële investeringen in buitenlandse valuta af te dekken (beperkt tot de netto boekwaarde van het actief) in een bepaalde valuta met financiële instrumenten, waaronder schuldinstrumenten in de valuta van de investering. De verhouding waarin een investering afgedekt wordt, wordt individueel bepaald op basis van de economische en boekhoudkundige blootstellingen en de valuta van de investering. Ter aanvulling van deze natuurlijke afdekkingen gebruikt de groep instrumenten zoals termijncontracten in vreemde valuta, swaps, eenvoudige wisselkoersopties en, indien geschikt, 'cross currency swaps'. Het niveau van de afdekking wordt op regelmatige basis herzien afhankelijk van de marktomstandigheden en telkens wanneer er een belangrijk actief wordt toegevoegd of verkocht. Zie toelichting 17 voor meer informatie.

De significante wisselkoersen toegepast in 2016 en 2015 zijn opgenomen in toelichting 41.

Een versterking/verzwakking met 10% van de euro ten opzichte van de volgende valuta's op 31 december zou het eigen vermogen en het resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten hebben doen toenemen/afnemen met de bedragen zoals hieronder getoond. Deze analyse veronderstelt dat alle andere variabelen onveranderd blijven:

in miljoen EUR	Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		Eigen vermogen	
	10% versterking	10% verzwakking	10% versterking	10% verzwakking
31 december 2016				
EUR vs. GBP	-0,2	0,3	-7,4	9,1
EUR vs. USD	0,8	-0,9	-0,2	0,3
31 december 2015				
EUR vs. GBP	0,1	-0,1	-13,8	16,0
EUR vs. USD	2,1	-2,6	-0,7	0,9

Prijrisico

Het prijsrisico houdt verband met prijschommelingen van grondstoffen, halfafgewerkte en afgewerkte goederen die worden aangekocht. Het prijsrisico vloeit meer bepaald voornamelijk voort uit de aanwezigheid van een beperkt aantal leveranciers van goederen en de nood om de aankoopvolumes te garanderen. De groep beperkt het prijsrisico ook via zijn aankoopbeleid.

Tegenpartijrisico

Kredietlimieten met betrekking tot financiële tegenpartijen werden opgesteld voor financiële afgeleide producten en gelddeposito's voor wat betreft hun bedrag en looptijd. Deze transacties worden slechts aangegaan bij een beperkt aantal op voorhand gedefinieerde banken op basis van hun kredietwaardigheid, die minstens jaarlijks nagekeken wordt. Er werden limieten met betrekking tot de duurtijd van de blootstelling per transactiecategorie bepaald ten einde de liquiditeit te beschermen en de impact te beperken indien de tegenpartij in gebreke blijft. De instrumenten en hun documentatie moeten goedgekeurd worden voordat de geplande transacties plaatsvinden.

Financiële instrumenten tegen reële waarde gewaardeerd in de geconsolideerde balans

Alle financiële activa en verplichtingen van de groep gewaardeerd tegen reële waarde in de geconsolideerde balans worden gecategoriseerd in de reële-waardehiërarchie, zoals hieronder beschreven, op basis van het laagste inputniveau dat over het algemeen van belang is voor de waardering tegen reële waarde:

Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet-aangepast) in een actieve markt voor identieke activa en verplichtingen;

Niveau 2: waarderingstechnieken (waarvoor het laagste inputniveau dat van belang is voor de waardering tegen reële waarde direct of indirect waarneembaar is);

Niveau 3: waarderingstechnieken (waarvoor het laagste inputniveau dat van belang is voor de waardering tegen reële waarde niet waarneembaar is).

In 2016 en 2015 worden alle financiële activa en verplichtingen van de groep gewaardeerd tegen reële waarde in de geconsolideerde balans (voor afdekking aangehouden derivaten en voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten) geclassificeerd in niveau 2.

TOELICHTING 36: FINANCIËEL RISICOBEBEER (vervolg)

Gepubliceerde reële waarde in de toelichtingen

Voor alle financiële en niet-financiële activa en verplichtingen van de groep die niet tegen reële waarde geboekt worden in de geconsolideerde balans benadert hun reële waarde hun boekwaarde, behalve:

in miljoen EUR	31 december 2016		31 december 2015	
	Boek-waarde	Reële waarde	Boek-waarde	Reële waarde
Activa				
Vastgoedbeleggingen	3,8	5,9	4,3	6,8
Verplichtingen				
Langlopende leningen en ontleningen	760,6	809,3	709,4	764,2

In 2016 en 2015 wordt de reële waarde van de langlopende leningen en ontleningen (zie toelichting 30) geclassificeerd in niveau 2 van de reële-waardehiërarchie, zoals hierboven beschreven.

In 2016 en 2015 wordt de reële waarde van de vastgoedbeleggingen (zie toelichting 15) geclassificeerd in niveau 3 van de reële-waardehiërarchie zoals hierboven beschreven (waardering uitgevoerd door een onafhankelijke expert die kan bogen op een relevante en erkende beroepskwalificatie).

Waarderingstechnieken

De reële waarde van de obligatieleningen wordt bepaald op basis van hun marktprijs. De reële waarde van de overige leningen en ontleningen wordt geschat op basis van de verhandelbare marktwwaarden, of indien deze niet gemakkelijk beschikbaar zijn, door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de rentevoet die, op dat ogenblik, voor de groep op de markt beschikbaar is voor soortgelijke financiële instrumenten.

De reële waarden van de voor afdekking aangehouden derivaten en van de voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten worden berekend op basis van waarderingstechnieken. De groep gebruikt verschillende methodes gebaseerd op assumpties die de marktvoorwaarden op de balansdatum weerspiegelen. De reële waarde van de cross currency interest rate swaps en van de rentevoetswaps ('IRS') wordt berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. De reële waarde van de caps en collars wordt berekend dankzij waarderingmodellen voor opties. De reële waarde van de termijncontracten in vreemde valuta wordt opgesteld op basis van de termijnwisselkoersen op de markt op balansdatum. De reële waarde van brandstofafdekkingsinstrumenten (een combinatie van opties, caps en collars gebruikt in het segment voertuigbeglazing om de prijs van brandstofaankopen te dekken) wordt bepaald op basis van marktwaarderingen voorbereid door de banken die de initiële transacties uitvoerden op balansdatum. Deze marktwaarderingen zijn gebaseerd op de contante waarde van de maandelijkse futures forward curve voor brandstof gezien het afgedekte volume en de contractperiode. De reële waarden van de forward rate agreements worden berekend op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

TOELICHTING 37: VOORWAARDELIJKE ELEMENTEN EN VERPLICHTINGEN

in miljoen EUR	2016	2015
Verplichtingen tot aankoop van vaste activa	21,4	18,0
Overige belangrijke verplichtingen:		
Gegeven verplichtingen	26,8	7,4
Verworven verplichtingen	26,8	26,4

De verplichtingen tot aankoop van vaste activa betreffen in 2016 en 2015 hoofdzakelijk immateriële activa en materiële vaste activa in het segment autodistributie en in het segment voertuigbeglazing.

TOELICHTING 37: VOORWAARDELIJKE ELEMENTEN EN VERPLICHTINGEN (vervolg)

De groep is een lessee in een aantal operationele leases (vooral gebouwen, winkels, voertuigen buiten de vloot en andere materiële vaste activa). De gerelateerde toekomstige minimale leasebetalingen betreffende niet-opzegbare operationele leases, per vervaldag, zijn als volgt:

in miljoen EUR	2016	2015
Op hoogstens één jaar	131,2	118,6
Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	364,2	327,4
Meer dan vijf jaar	133,7	143,7
Totaal	629,1	589,7

De groep is ook een lessor in een aantal operationele leases, normaal als de groep er niet in geslaagd is zich te bevrijden van een hoofdlease als het gebruik van die hoofdlease niet langer vereist is. De samenhangende toekomstige minimale leasebetalingen onder niet-opzegbare operationele leases, per vervaldag, zijn als volgt:

in miljoen EUR	2016			2015		
	Vastgoed-beleggingen	Materiële vaste activa	Totaal	Vastgoed-beleggingen	Materiële vaste activa	Totaal
Binnen één jaar	0,8	1,6	2,4	0,8	2,0	2,8
Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	2,3	3,5	5,8	2,0	3,5	5,5
Meer dan vijf jaar	0,6	0,5	1,1	0,8	0,2	1,0
Totaal	3,7	5,6	9,3	3,6	5,7	9,3

Op elk jaareinde heeft de groep ook andere diverse vooraf betaalde verplichtingen in verband met operationele leases betreffende voertuigen verkocht met een 'buy-back' overeenkomst, opgenomen onder de uitgestelde opbrengsten in toelichting 33.

De opbrengsten, kosten, rechten en verplichtingen voortvloeiend uit leaseovereenkomsten in verband met vastgoedbeleggingen worden niet als materieel beschouwd voor de groep. Een algemene beschrijving van deze leaseovereenkomsten wordt bijgevolg niet gegeven.

TOELICHTING 38: TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

in miljoen EUR	2016	2015
Met entiteiten die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen of die een invloed van betekenis hebben over de groep (aandeelhouders):		
Bedrag van de transacties ingegaan gedurende de periode	0,7	0,6
Openstaand creditsaldo op 31 december	0,4	0,7
Met geassocieerde ondernemingen:		
Opbrengsten	-	-
Aankopen	-	-
Openstaande handelsvorderingen op 31 december	-	0,1
Met joint ventures:		
Opbrengsten	128,1	132,9
Aankopen	-36,0	-15,3
Openstaande handelsvorderingen op 31 december	20,2	10,4
Met managers op sleutelposities:		
Beloning:		
Kortetermijnpersoneelsvoordelen	4,2	3,8
Voordelen na uitdiensttreding	0,3	0,4
Ontslagvergoedingen	-	1,0
Totale beloning	4,5	5,2
Bedrag van de transacties ingegaan gedurende de periode	-	-
Openstaand creditsaldo op 31 december	0,1	0,1
Met andere verbonden partijen:		
Bedrag van de transacties ingegaan gedurende de periode	-	-
Openstaand creditsaldo op 31 december	-	-

TOELICHTING 38: TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN (vervolg)

Aandeelhouders

De groep Nayarit (Nayarit Participations S.c.a., Roland D'leteren en Nicolas D'leteren) en de groep SPDG group (s.a. de Participations et de Gestion, Reptid Commercial Corporation, Catheline D'leteren en Olivier Périer), die handelen in onderling overleg krachtens een overeenkomst betreffende de uitoefening van hun stemrechten met de bedoeling een duurzame gezamenlijke strategie te voeren, bezitten samen 60,66% van de stemrechten van de vennootschap (zie toelichting 28).

In 2016 verrichtten sommige van deze aandeelhouders of entiteiten die eraan gekoppeld zijn, handelstransacties met de vennootschap. Deze transacties (voor in totaal EUR 0,7 miljoen) zijn als volgt:

- Autoherstellingen uitgevoerd door de vennootschap en gefactureerd aan deze personen voor een totaalbedrag van EUR 0,5 miljoen;
- Levering van onderdelen en uitvoering van autoherstellingen door een van deze personen en gefactureerd aan de vennootschap voor een totaalbedrag van EUR 0,1 miljoen;
- Het onderhoud van vastgoed uitgevoerd door de vennootschap en gefactureerd aan een van deze personen voor een totaalbedrag van EUR 0,1 miljoen;
- De huur door een van deze personen van een vastgoed dat eigendom is van de vennootschap, wat leidde tot de betaling van huur.

De vennootschap stelde aan sommige van deze aandeelhouders ook een rentedragende bankrekening ter beschikking, waarvan het saldo op 31 december 2016 EUR 0,4 miljoen bedroeg.

Zie toelichting 21 en 31 voor relaties met een minderheidsbelang van Belron.

Geassocieerde ondernemingen

D'leteren Vehicle Trading (DVT) n.v. is een geassocieerde onderneming voor 49% die vroeger actief was in de verlening van financiële leasings aan klanten (zie toelichting 7 voor meer informatie).

Het lage aantal transacties in 2015 en 2016 tussen de vennootschap en DVT valt te verklaren door de overdracht aan Volkswagen D'leteren Finance (VDFin – zie verder), vanaf juni 2012, van nieuwe aanvragen voor financiële leasings aan klanten in het segment autodistributie.

Joint ventures

In 2016 maakt de groep deel uit van drie joint ventures, waarvan de belangrijkste Volkswagen D'leteren Finance (VDFin) is. Zie toelichting 7 voor meer informatie over deze joint ventures.

In 2016 bestaan de verkopen van EUR 128,1 miljoen aan joint ventures voornamelijk uit verkopen van nieuwe voertuigen door het segment autodistributie aan VDFin. De aankopen ter waarde van EUR 36,0 miljoen hebben voornamelijk betrekking op tweedehandse wagens die door het segment autodistributie werden aangekocht van VDFin (vroegere vlootvoertuigen). De openstaande handelsvorderingen (EUR 20,2 miljoen) hebben betrekking op VDFin.

Managers op sleutelposities

De managers op sleutelposities omvatten de leden van de Raad van bestuur en het Uitvoerend comité van de onderneming (zie Corporate governance verklaring).

In 2016 werden in totaal 100.000 opties uitgegeven voor managers op sleutelposities waarvan 90.000 met een uitoefenprijs van EUR 31,71 en 10.000 met een uitoefenprijs van EUR 38,09. Voor meer informatie over de remuneratie van managers op sleutelposities verwijzen we naar het remuneratieverslag in de Corporate governance verklaring.

In 2016 werd een lening van EUR 0,1 miljoen toegekend door een dochteronderneming van de onderneming aan een lid van het Uitvoerend comité in het kader van het aandelenoptieplan om het individu in kwestie de mogelijkheid te bieden om de verschuldigde belastingen te betalen op het moment dat de opties aanvaard werden. De lening werd toegekend voor een maximumperiode van 10 jaar met een rentevoet van 2%. Artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen werd toegepast.

TOELICHTING 39: BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN

In augustus 2015 beëindigde het segment voertuigbeglazing zijn resterende activiteiten voor de vervanging en herstelling van voertuigbeglazing in China. De Raad van bestuur keurde een plan goed om de activiteiten stop te zetten na een marktstudie waaruit bleek dat de middelen van de groep gezien de complexe Chinese markt beter aangewend konden worden door zich te focussen op andere activiteiten in de wereld.

In augustus 2015 beëindigde het segment voertuigbeglazing zijn resterende activiteiten voor de vervanging en herstelling van voertuigbeglazing in China. De Raad van bestuur keurde een plan goed om de activiteiten stop te zetten na een marktstudie waaruit bleek dat de middelen van de groep gezien de complexe Chinese markt beter aangewend konden worden door zich te focussen op andere activiteiten in de wereld.

Op 7 januari 2016 kondigde de moedermaatschappij aan dat het segment voertuigbeglazing een overeenkomst heeft gesloten met Advisia Investimentos ("Advisia") om een joint venture op te richten in Brazilië. In het kader van de overeenkomst verkocht het segment voertuigbeglazing 60% van zijn investering in Carglass Brazilië aan Advisia. Dit volgde op een studie van de activiteiten door het management in 2015, waaruit bleek dat de aanzienlijke uitdagingen die leidden tot dalingen van het marktaandeel, de financiële investering in Brazilië onhoudbaar maakten. Deze verkoop van Carglass Brazilië ging gepaard met het verlies van zeggenschap over de dochteronderneming, en het resterende belang van 40% werd in 2016 verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode. Volgens de vereisten van IAS 21 werd het cumulatieve bedrag van het wisselkoersverschil aangehouden in de omrekeningsreserve geassocieerd naar de winst-en-verliesrekening (niet-contante kosten ten bedrage van 24,9 miljoen euro in 2016) bij de verkoop van de Braziliaanse dochteronderneming.

Resultaten van beëindigde bedrijfsactiviteiten

in miljoen EUR	2016	2015
Verkopen	-	53,6
Bedrijfsresultaat	-	-40,9
Netto financieringskosten	-	-0,2
Resultaat vóór belastingen	-	-41,1
Aandeel in het resultaat van entiteiten verwerkt volgens de "equity"-methode	-	-
Belastingen	-	0,7
Resultaat na belastingen van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-40,4
Overboeking van valuta-omrekeningsreserve	-24,9	-
Belastingen	-	-
Resultaat na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	-24,9	-40,4

Kasstroom uit beëindigde bedrijfsactiviteiten

in miljoen EUR	2016	2015
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-	-9,4
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-	-0,3
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-0,4
Effect op kasstroom	-	-10,1

TOELICHTING 40: LIJST VAN DOCHTERONDERNEMINGEN, GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN EN JOINT VENTURES

De volledige lijst van ondernemingen bedoeld in de artikels 114 en 165 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen zal neergelegd worden bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België. Ze kan ook op eenvoudig verzoek verkregen worden op de maatschappelijke zetel van de moedermaatschappij (zie toelichting 1).

De belangrijkste geconsolideerde dochterondernemingen van de moedermaatschappij worden hieronder vermeld:

Naam	Land	% van aandelenkapitaal op 31 december 2016	% van aandelenkapitaal op 31 december 2015
Autodistributie			
s.a. D'Ieteren Sport n.v.	België	100%	100%
s.a. D'Ieteren Services n.v.	België	100%	100%
s.a. D'Ieteren Treasury n.v.	België	100%	100%
D'Ieteren Immo s.a.	België	100%	100%
D'Ieteren Vehicle Glass s.a.	Luxemburg	100%	100%
Dicobel s.a.	België	100%	100%
PC Paal - Beringen n.v.	België	100%	100%
Kronos Automobiles s.a.	België	100%	100%
PC Liège s.a.	België	100%	100%
S.M.A.R.T. & Clean Automotive Services s.a.	België	100%	100%
Garage Joly b.v.b.a.	België	100%	100%
Auto Center Mechelen 2 b.v.b.a.	België	100%	-
PC Mechelen n.v.	België	100%	100%
Autonatie n.v.	België	100%	100%
Geel Automotive n.v.	België	100%	100%
Overijse Automotive n.v.	België	100%	100%
Y&N Claessens b.v.b.a.	België	100%	100%
Voertuigbeglazing			
Belron s.a.	Luxemburg	94,85%	94,85%
Moleskine			
Moleskine SpA	Italië	100,00%	-

De belangrijkste entiteit die volgens de vermogensmutatiemethode verwerkt wordt is de joint venture Volkswagen D'Ieteren Finance n.v. (voor 50% min één aandeel eigendom van de groep), geregistreerd in België. Zie toelichting 7 voor meer informatie.

Het minderheidsbelang in Belron s.a. bedraagt 5,15%. Aangezien het segment voertuigbeglazing Belron s.a. en zijn dochterondernemingen omvat, wordt geen specifieke bijkomende informatie gegeven.

Het op het einde van het jaar gebruikte percentage voor de consolidatie van de activa en passiva van Moleskine bedraagt 100%, terwijl het gewogen gemiddelde percentage gebruikt voor de consolidatie van de resultatenrekening van Moleskine (periode van drie maanden eindigend op 31 december 2016) 71,52% bedraagt.

TOELICHTING 41: WISSELKOERSEN

De maandelijkse winst-en-verliesrekeningen van buitenlandse operaties worden omgerekend met de relevante wisselkoers voor die maand. Met uitzondering van de balans die omgerekend wordt tegen slotkoers, zijn alle lijnen in de geconsolideerde jaarrekening gebaseerd op een gewogen gemiddelde koers.

TOELICHTING 41: WISSELKOERSEN (vervolg)

De voornaamste wisselkoersen gebruikt voor de omrekeningen zijn de volgende:

Aantal euro's voor een munteenheid vreemde munt	2016	2015
Slotkoers		
AUD	0,7	0,7
BRL	0,3	0,2
CAD	0,7	0,7
GBP	1,2	1,4
USD	1,0	0,9
HKD	0,1	-
CNY	0,1	-
SGD	0,7	-
Gemiddelde koers ⁽¹⁾		
AUD	0,7	0,7
BRL	0,3	0,3
CAD	0,7	0,7
GBP	1,2	1,4
USD	0,9	0,9
HKD	0,1	-
CNY	0,1	-
SGD	0,7	-

(1) Effectieve gemiddelde koers voor de winst of het verlies toerekenbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten.

TOELICHTING 42: DIENSTEN VERLEEND DOOR DE STATUTAIRE COMMISSARIS

De externe audit wordt geleid door KPMG Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Alexis Palm, waarvan het auditmandaat eindigt op de Algemene vergadering van juni 2017.

in miljoen EUR	2016	2015
Revisorale opdrachten	2,5	2,8
KPMG Belgium	0,5	0,4
Andere bedrijven van het KPMG-netwerk	2,0	2,4
Niet-revisorale opdrachten	3,0	3,3
KPMG Belgium	0,9	0,2
Andere bedrijven van het KPMG-netwerk	2,1	3,1
Diensten verleend door de statutaire revisor	5,5	6,1

In 2016 stemde het Auditcomité van de groep in met de verlening van niet-auditdiensten door de statutaire commissaris in het kader van twee specifieke projecten in België en China voor EUR 1,1 miljoen.

Op basis van de bovenstaande elementen wordt de One-to-One regel gerespecteerd en voldoet de moedermaatschappij aan artikel 133 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen.

TOELICHTING 43: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Op 13 december 2016 kondigde de moedermaatschappij het succes van haar overname van Moleskine aan, met 95,5% van de aandelen in handen (96,9% rekening houdend met de eigen aandelen in handen van Moleskine). Aangezien de drempel van 95% werd overschreden, werd een squeeze-out procedure gelanceerd om 100% van de Moleskine aandelen te verwerven. Op 24 januari 2017 kondigde de moedermaatschappij de afronding van deze squeeze-out procedure aan, met 100% van de aandelen in handen. De aandelen Moleskine werden geschrapt op de Beurs van Milaan.

De squeeze-out procedure ging in december 2016 van start en eindigde in januari 2017. De groep beschouwde deze procedure als een gebeurtenis die plaatsvond tussen het einde van de rapporteringsperiode en de datum waarop deze geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie, en die dus beschouwd moet worden als een gebeurtenis na de rapporteringsperiode die leidt tot aanpassing. Op het einde van het jaar werd een verplichting van EUR 15,9 miljoen opgenomen in het segment Moleskine voor de nog te verwerven minderheidsbelangen (3,1%; EUR 2,40 per aandeel).

Er vonden tussen het einde van de periode en de datum waarop deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd werd voor publicatie, buiten de normale gang van zaken geen belangrijke gebeurtenissen plaats.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van D'leteren NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening - oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van D'leteren NV ("de Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep") opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2016, het geconsolideerde winst-en verliesrekening, overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, evenals een toelichting die een overzicht van de voornaamste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing bevat. Het geconsolideerde balans totaal bedraagt EUR 3.831,6 miljoen en het geconsolideerde winst-en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 51,7 miljoen.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang bevat, die het gevolg zijn van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals deze in België werden aangenomen, uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de Groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Vennootschap van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel.

Wij hebben van de verantwoordelijken en van het bestuursorgaan van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening, een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep op 31 december 2016 evenals van haar geconsolideerde resultaten en geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt in alle van materieel belang zijnde opzichten overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Brussel, 30 maart 2017

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Alexis Palm
Bedrijfsrevisor

s.a. D'leteren nv

Samengevatte statutaire jaarrekening 2016

INHOUD

84	SAMENGEVATTE BALANS
85	SAMENGEVATTE RESULTATENREKENING
85	SAMENGEVATTE RESULTAATVERWERKING
86	SAMENVATTING VAN DE WAARDERINGSREGELS

De statutaire jaarrekening van s.a. D'leteren n.v. wordt hieronder samengevat overeenkomstig artikel 105 van de vennootschapswet. De volledige versie van de statutaire jaarrekening, samen met het jaarverslag van de Raad van bestuur en het verslag van de Commissaris, zullen binnen de wettelijke termijn bij de Nationale Bank van België neergelegd worden en kunnen gratis verkregen worden via het internet (www.dieteren.com) of op aanvraag bij:

s.a. D'leteren n.v.
Maliestraat 50
B - 1050 Brussel

De Commissaris heeft een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud van de statutaire jaarrekening gegeven.

Samengevatte balans

Op 31 december

in miljoen EUR		2016	2015
ACTIVA			
Vaste activa		2.700,4	2.413,5
II.	Immateriële vaste activa	9,3	7,9
III.	Materiële vaste activa	19,2	121,3
IV.	Financiële vaste activa	2.671,9	2.284,3
Vlottende activa		628,0	401,6
V.	Vorderingen op meer dan één jaar	20,0	20,0
VI.	Voorraden	300,5	300,5
VII.	Vorderingen op ten hoogste één jaar	266,8	44,2
VIII.	Geldbeleggingen	37,0	34,5
IX.	Liquide middelen	0,4	0,2
X.	Overlopende rekeningen	3,3	2,2
TOTAAL DER ACTIVA		3.328,4	2.815,1

in miljoen EUR		2016	2015
PASSIVA			
Eigen vermogen		887,9	877,1
I.A.	Geplaatst kapitaal	160,0	160,0
II.	Uitgiftepremies	24,4	24,4
IV.	Reserves	689,0	690,7
V.	Overgedragen winst	14,5	2,0
Voorzieningen en uitgestelde belastingen		24,3	28,2
Schulden		2.416,2	1.909,8
VIII.	Schulden op meer dan één jaar	1.203,2	630,8
IX.	Schulden op ten hoogste één jaar	1.163,0	1.231,3
X.	Overlopende rekeningen	50,0	47,7
TOTAAL DER PASSIVA		3.328,4	2.815,1

Samengevatte resultatenrekening

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR		2016	2015
I.	Bedrijfsopbrengsten	3.045,1	2.852,3
II.	Bedrijfskosten	2.976,3	2.801,1
III.	Bedrijfswinst	68,8	51,2
IV.	Financiële opbrengsten	36,5	32,6
V.	Financiële kosten	35,7	37,1
IX.	Resultaat van het boekjaar vóór belasting	69,6	46,7
IXbis.	Uitgestelde belastingen	-1,8	-2,4
X.	Belastingen op het resultaat	-0,1	-0,1
XI.	Resultaat van het boekjaar	67,7	44,2
XII.	Wijziging van de belastingvrije reserves (1)	-3,2	-4,6
XIII.	Te bestemmen resultaat van het boekjaar	64,5	39,6

(1) Onttrekking aan de belastingvrije reserves (+) / Overboeking naar de belastingvrije reserves (-).

Samengevatte resultaatverwerking

Jaar afgesloten op 31 december

in miljoen EUR		2016	2015
RESULTAATSVERWERKING			
Te bestemmen winst (verlies)		66,5	41,1
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar		64,5	39,6
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar		2,0	1,5
Onttrekking aan het eigen vermogen		1,1	11,2
aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		-	-
aan de reserves		1,1	11,2
Toevoeging aan het eigen vermogen		1,0	0,9
aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		-	-
aan de wettelijke reserve		-	-
aan de overige reserves		1,0	0,9
Over te dragen winst (verlies)		14,5	2,0
Uit te keren winst		52,1	49,4
Vergoeding van het kapitaal		52,1	49,4

Deze voorgestelde resultaatverwerking moet goedgekeurd worden door de jaarlijkse Vergadering van Aandeelhouders op 1 juni 2017.

Samenvatting van de waarderingsregels

De **geactiveerde informaticaontwikkelingskosten (immateriële vaste activa)** worden volgens de lineaire methode afgeschreven gedurende hun economische levensduur. De duur van deze afschrijving mag niet kleiner zijn dan 2 jaar noch groter dan 7 jaar.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun aanschaffingswaarde; de financieringskosten zijn hier niet inbegrepen. Vaste activa die worden gehouden, via lange-termijn leases ("emphytéose"), financiële leases of gelijkaardige rechten, worden aan hun reconstitutiewaarde in het kapitaal opgenomen. De afschrijvingspercentages van de vaste activa worden bepaald in functie van de waarschijnlijke economische gebruiksduur. Vanaf 1 januari 2003 worden de verworven of de na deze datum gebouwde vaste activa pro rata temporis afgeschreven. De hieraan verbonden kosten worden over dezelfde periode afgeschreven.

De voornaamste afschrijvingspercentages zijn de volgende:

	Percentage	Methode
Gebouwen	5%	L/D
Inrichting van lokalen	10%	L/D
Magazijn- en garage	15%	L/D
Netwerkidentificatiematerieel	20%	L/D
Meubilair	10%	L/D
Kantoormaterieel	20%	L/D
Rollend materieel	25%	L
Verwarmingsuitrusting	10%	L/D
Informatica-uitrusting	20%-33%	L/D

L: lineair.

D: degressief (percentage dubbel zo hoog als het basispercentage).

Materiële vaste activa worden geherwaardeerd wanneer ze een zekere meerwaarde op lange termijn vertonen. De afschrijvingen op de herwaarderingsmeerwaarden worden lineair berekend op de resterende looptijd voorzien in het afschrijvingsplan van de betreffende activa.

Financiële vaste activa worden opgenomen tegen hun aanschaffingsprijs, na aftrek van de nog niet opgevorderde bedragen (deelnemingen), of tegen nominale waarde (vorderingen). Ze kunnen onderworpen worden aan herwaarderings. Ze ondergaan waardeverminderingen in geval van duurzame minderwaarde of waardevermindering. Bijkomende kosten worden ten laste genomen tijdens het boekjaar.

Vorderingen op meer dan één jaar en vorderingen op ten hoogste één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waardeverminderingen worden toegepast indien de terugbetaling na afloop van de termijn geheel of gedeeltelijk onzeker is of in gevaar wordt gebracht, of indien de realisatiewaarde bij afsluiting van het boekjaar lager is dan de boekwaarde.

Voorraden van nieuwe wagens worden gewaardeerd tegen de individuele aanschaffingsprijs. De andere voorraadrubrieken worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs volgens de FIFO-methode, de gewogen gemiddelde prijs of de individuele aanschaffingsprijs. Waardeverminderingen worden toegepast naargelang de realisatiewaarde of de marktwaarde.

Geldbeleggingen en liquide middelen worden opgenomen tegen aanschaffingswaarde. Ze zijn onderhevig aan waardeverminderingen indien de realisatiewaarde bij afsluiting van het boekjaar lager ligt dan de aanschaffingswaarde.

Indien deze beleggingen uit eigen aandelen bestaan, aangehouden ter dekking van aandelenopties, worden bijkomende waardeverminderingen geboekt als de uitoefenprijs lager ligt dan de boekwaarde zoals beschreven in voorgaande paragraaf.

Voorzieningen voor risico's en kosten worden geïndividualiseerd opgenomen en houden rekening met voorzienbare risico's. Ze zijn aan terugname onderhevig voor zover ze bij afsluiting van het boekjaar een actuele schatting overschrijden van de risico's en kosten waarvoor ze zijn opgesteld.

Schulden worden tegen nominale waarde opgenomen.

Waardering van activa en passiva in vreemde valuta

Financiële vaste activa worden gewaardeerd in overeenstemming met advies 152/4 van de Commissie voor Boekhoudnormen. Voorraden worden tegen historische koers gewaardeerd, of tegen gemiddelde koers bij afsluiting van het boekjaar indien deze lager ligt dan de historische koers. Monetair posten en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoers of tegen de koers van het contract in het geval van specifieke afdekkingstransacties. Alleen de negatieve verschillen per valuta worden in resultaat genomen.

Corporate governance verklaring

De Vennootschap leeft de beginselen vervat in de Belgische Corporate Governance Code 2009 na. Deze beschikbaar is op de volgende website: www.corporategovernancecommittee.be. Ze publiceert sinds 1 januari 2006 haar Corporate Governance Charter op haar website (www.dieteren.com). Bij de toepassing van de principes van de Code wordt rekening gehouden met de bijzondere structuur van het aandeelhouderschap van de Vennootschap, waarvan de familiale aandeelhouders de meerderheid hebben en de stabiliteit verzekeren sinds 1805. De afwijkingen van de Code worden uiteengezet op pagina 91.

1. Samenstelling en werking van de bestuurs-, beheer- en controleorganen

1.1 RAAD VAN BESTUUR

1.1.1. Samenstelling

De Raad van bestuur is samengesteld uit:

- zes niet-uitvoerende bestuurders, benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders;
- vier niet-uitvoerende bestuurders, waaronder drie onafhankelijke, gekozen omwille van hun ervaring;
- de gedelegeerd bestuurder (groep CEO).

De Voorzitter en Ondervoorzitters van de Raad zijn gekozen onder de bestuurders die op voorstel van de familiale aandeelhouders benoemd zijn. Twee vrouwelijke bestuurders maken deel uit van de Raad. Elk Comité van de Raad telt minstens één vrouwelijke bestuurder. Een zoekproces is momenteel gaande om een additionele vrouwelijke bestuurder te benoemen vóór 1 januari 2019.

1.1.2. Rol en activiteiten

Behoudens zijn wettelijke en statutaire bevoegdheden en die van de Algemene vergadering, voert de Raad van bestuur de volgende taken uit:

- de strategie en waarden van de Vennootschap bepalen;
- haar plannen en budgetten goedkeuren;
- beslissen over de belangrijke financiële operaties, overnames en desinvesteringen;
- ervoor zorgen dat de nodige structuren, processen en controles geïmplementeerd zijn om de doelstellingen van de Vennootschap te bereiken en de eraan verbonden risico's passend te beheren;
- de CEO benoemen en herroepen, alsook op voorstel van de CEO de andere leden van het Uitvoerend Comité, en hun bezoldiging bepalen;
- toezicht houden op en beoordeling uitvoeren wat betreft de prestaties van het dagelijkse bestuur;
- toezicht houden op de communicatie met de aandeelhouders en andere belanghebbenden van de Vennootschap;
- de statutaire en geconsolideerde rekening van de Vennootschap goedkeuren alsook het bedrag van het dividend bepalen dat aan de Algemene vergadering voorgesteld zal worden. In dit kader is de Raad van bestuur van plan zijn bestaande beleid van een zo groot mogelijke autofinanciering voort te zetten. Dit beleid heeft de basis gevormd van de ontwikkeling van de groep en is gericht is op de versterking van het eigen vermogen en de instandhouding van solide financiële ratio's. De Raad zal, behoudens belangrijke onverwachte gebeurtenissen, een stabiel en - in de mate dat de resultaten dit toelaten - een stijgend dividend garanderen.

Samenstelling van de Raad van bestuur (per 31 december 2016)		Toetreding tot de Raad	Einde van het mandaat
Roland D'leteren (74)¹²	Voorzitter van de Raad Handelsingenieur (Solvay), MBA (INSEAD). Voorzitter en gedelegeerd bestuurder van D'leteren van 1975 tot 2005. Voorzitter van de Raad van bestuur van D'leteren sinds 2005. Ere-bestuurder van Belron.	1968	Juni 2017
Nicolas D'leteren (41)¹²	Ondervoorzitter van de Raad BSc Finance & Management (Universiteit van Londen); Asia Int'l Executive Program en Human Resources Management in Asia Program (INSEAD). Leider van projecten bij Bentley Germany en Porsche Austria. Van 2003 tot 2005 financieel directeur van een afdeling van Total VK. Sinds 2005 gedelegeerd bestuurder van een private investeringsmaatschappij.	2005	Juni 2019
Olivier Périer (45)¹²	Ondervoorzitter van de Raad Diploma architectuur, richting stedenbouw (ULB); Executive Program for the Automotive Industry (Solvay). International Executive, Business Strategy Asia Pacific and International Director Programs; Certificate in Global Management (INSEAD). Vennootoprichter van het architectuurbureau Urban Platform. Gedelegeerd bestuurder van de private holding SPDG sinds 2010. Voorzitter, lid van de Overlegraad of van de Raad van toezicht van verscheidene risicokapitaalondernemingen.	2005	Juni 2019
Axel Miller (51)	Gedelegeerd bestuurder Diploma Rechten (ULB). Partner van Stibbe Simont, later Clifford Chance (1996-2001). Na diverse uitvoerende functies binnen de groep Dexia, Voorzitter van het Directiecomité van Dexia Bank België (2002-2006) en gedelegeerd bestuurder van Dexia NV (2006-2008). Managing partner van Petercam van 2009 tot maart 2012. Voorzitter van de Raden van bestuur van Belron en Moleskine. Bestuurder van vennootschappen: Carmeuse (Voorzitter), Spadel, Duvel Moortgat.	2010	Mei 2018
GEMA sprl¹	Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Michel Allé (66) Burgerlijk Ingenieur en economist (ULB). Trad in 1987 in dienst bij Cobepa en was er lid van het Directiecomité (1995-2000). CFO van Brussels Airport (2001-2005). CFO van NMBS Holding (2005-2013) en CFO van NMBS (2013-2015). Bestuurder van Zetes Industries en Voorzitter van de Raad van bestuur van Ogeda. Professor aan de ULB.	2014	Mei 2018
s.a. de Participation et de Gestion (SPDG)¹	Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Denis Pettiaux (48) Burgerlijk Ingenieur, fysicus en Executive Master in Management (ULB). Lid van het uitvoerend comité van SPDG, verantwoordelijk voor de financiële aangelegenheden. Niet-uitvoerend bestuurder in diverse Raden van bestuur, adviesraden en beleggingscomités. Trad in 1997 in dienst bij Coopers & Lybrand. Bestuurder van PricewaterhouseCoopers Advisory in België tot in 2008 en bestuurder van PricewaterhouseCoopers Corporate Finance in Parijs tot in 2011.	2001	Mei 2018
Nayarit Participations s.c.a.¹	Niet-uitvoerend bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Frédéric de Vuyst (43) Kandidaat Rechten (Université de Namur), BA Business & BSc Finance (London Metropolitan, School of Business). Managing Director Corporate & Investment Banking bij BNP Paribas Belgium tot 2008. Integration Committee Investment Banking en Management Board Corporate & Public Bank bij BNP Paribas Fortis tot 2012. Sindsdien gedelegeerd bestuurder van een private equity onderneming.	2001	Mei 2018
Pierre-Olivier Beckers sprl	Onafhankelijk bestuurder – Vaste vertegenwoordiger: Pierre-Olivier Beckers (56) Master in de managementwetenschappen (LSM), Louvain-La-Neuve; MBA Harvard Business School. Carrière bij Delhaize Groep (1983-2013); Voorzitter van het uitvoerend comité en gedelegeerd bestuurder van Delhaize Groep (1999-2013). Voorzitter van het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité sinds 2004; Lid van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) en voorzitter van het auditcomité van het IOC. Ondervoorzitter van het VBO. Bestuurder van Guberna. Bestuurder van vennootschappen.	2014	Mei 2018
Christine Blondel (58)	Onafhankelijk bestuurder Ecole Polytechnique (Frankrijk), MBA (INSEAD). Oefende uitvoerende functies uit bij Procter & Gamble en leidde het Wendel Centre for Family Enterprise aan INSEAD, waar ze adjunct-professor van Family Enterprise is. Oprichtster van Family Governance, raadgeving aan familiebedrijven. Bestuurder van de Stichting INSEAD.	2009	Juni 2017
Pascal Minne (66)	Niet-uitvoerend bestuurder Diploma Rechten (ULB), Graduate in Economics (Oxford). Voormalige vennoot en Voorzitter van PwC België (tot in 2001). Voormalige bestuurder van de groep Petercam (tot in 2015). Chairman Wealth Structuring Committee Bank Degroof Petercam. Bestuurder van vennootschappen. Professor fiscaal recht aan de ULB.	2001	Mei 2018
Michèle Sioen (51)	Onafhankelijk bestuurder Diploma economie. CEO van Sioen Industries, een bedrijf gespecialiseerd in technisch textiel. Voorzitter van het VBO sinds mei 2014. Bestuurder van vennootschappen, o.a. ING Belgium, Sofina, Fedustria en Guberna.	2011	Juni 2019

(1) Bestuurder benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders.

(2) Roland D'leteren, die de leeftijdslimiet van 75 jaar bereikt heeft in januari 2017, kondigde op 19 december 2016 zijn beslissing aan om conform de corporate governance regels van de groep af te treden op de Algemene vergadering van 1 juni 2017. Vanaf diezelfde datum zal Nicholas D'leteren hem opvolgen als Voorzitter van de Raad van Bestuur en zal Olivier Périer het voorzitterschap van het Strategisch Comité waarnemen.

De Raad van bestuur komt minstens zes keer per jaar bijeen. Indien nodig worden bijkomende vergaderingen gehouden. De beslissingen van de Raad van bestuur worden bij meerderheid van stemmen genomen. Bij staking van stemmen is de stem van de Voorzitter doorslaggevend. In 2016 kwam de Raad 7 keer bijeen. Alle bestuurders hebben alle vergaderingen bijgewoond, behalve mevrouw Michèle Sioen en de heer Pascal Minne, die elk voor één vergadering geëxcuseerd werden.

1.1.3. Bestuurdersmandaten

Er werden geen nieuwe bestuurdersmandaten toegekend, noch verstreken er bestuursmandaten in 2016.

1.1.4. Comités van de Raad van bestuur

Samenstelling (per 31/12/2016)	Auditcomité ¹	Benoemingscomité	Remuneratiecomité ¹
Voorzitter	Pascal Minne	Roland D'Ieteren	Roland D'Ieteren
Leden	Christine Blondel ²	Christine Blondel ²	Pierre-Olivier Beckers ³
	Frédéric de Vuyst ⁴	Nicolas D'Ieteren	Christine Blondel ²
	Denis Pettiaux ⁵	Pascal Minne	
		Olivier Périer	

Het **Auditcomité** kwam 5 keer bijeen in 2016. Vier van deze vergaderingen werden gehouden in aanwezigheid van de Commissaris. Al zijn leden hebben alle vergaderingen bijgewoond.

Het **Benoemingscomité** kwam in 2016 1 keer bijeen. Alle bestuurders hebben de vergadering bijgewoond.

Het **Remuneratiecomité** kwam in 2016 4 keer bijeen. Alle bestuurders hebben alle vergaderingen bijgewoond.

Elk Comité bracht verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur.

Werking van de Comités van de Raad van bestuur

Auditcomité

Op 31 december 2016 bestond het Auditcomité uit vier niet-uitvoerende bestuurders, waarvan ten minste één onafhankelijke. De opdrachten van het Auditcomité bestaan er hoofdzakelijk in toezicht te houden op de jaarrekeningen van de Vennootschap en op het risicobeheer en de systemen van interne controle. Het Comité neemt kennis van de verslagen van de Commissaris betreffende de halfjaar- en jaarrekening van de geconsolideerde dochterondernemingen. Het Auditcomité komt minstens viermaal per jaar samen, waarvan minstens eenmaal per zes maanden in aanwezigheid van de Commissaris, en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Ten minste één specifieke vergadering is gewijd aan het overzicht van het risicobeheer en de systemen van interne controle. De Commissaris KPMG, aangesteld door de Gewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014, zette de methodologie uiteen die werd gevolgd voor de controle van de statutaire en geconsolideerde rekeningen, alsook de toegepaste materialiteits- en rapporteringsdrempels. Het Charter van het Auditcomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur is opgenomen in Bijlage I van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

Benoemingscomité

Op 31 december 2016 bestond het Benoemingscomité uit vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de Voorzitter van de Raad van bestuur, die het Comité voorziet, en ten minste één onafhankelijke bestuurder. Het Comité legt de Raad voorstellen voor die betrekking hebben op de benoeming van de niet-uitvoerende bestuurders, de CEO en, op voorstel van deze laatste, de andere leden van het Uitvoerend Comité. Het Comité zorgt ervoor dat er formele, rigoureuze en transparante procedures bestaan binnen de Vennootschap om deze beslissingen te ondersteunen. Het komt minstens tweemaal per jaar samen en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Het Charter van het Benoemingscomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur, is opgenomen in Bijlage II a van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

(1) Rekening houdend met hun respectieve opleidingen en hun managementervaring in ondernemingen van industriële of financiële aard, beschikken de leden van het Auditcomité, enerzijds, en van het Remuneratiecomité, anderzijds, over de wettelijk vereiste vaardigheden inzake boekhouding en audit voor de eersten en remuneratiebeleid voor de laatsten.

(2) Onafhankelijk bestuurder.

(3) Vaste vertegenwoordiger van Pierre-Olivier Beckers sprl. Onafhankelijk bestuurder.

(4) Vaste vertegenwoordiger van Nayarit Participations s.c.a.

(5) Vaste vertegenwoordiger van SPDG s.a.

Remuneratiecomité

Op 31 december 2016 bestond het Remuneratiecomité uit drie niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de Voorzitter van de Raad van bestuur, die het Comité voorziet, en twee onafhankelijke bestuurders. Het Comité legt de Raad voorstellen voor die betrekking hebben op de remuneratie van de niet-uitvoerende bestuurders, de CEO en, op voorstel van deze laatste, de andere leden van het Uitvoerend Comité. Het Comité zorgt ervoor dat er formele, rigoureuze en transparante procedures bestaan binnen de Vennootschap om deze beslissingen te ondersteunen. Het bereidt ook het remuneratieverslag voor en licht het toe op de Algemene Vergadering. Het Comité komt minstens tweemaal per jaar samen en brengt verslag uit over zijn activiteiten aan de Raad van bestuur. Het Charter van het Remuneratiecomité zoals aangenomen door de Raad van bestuur is opgenomen in Bijlage II b van het Corporate Governance Charter dat beschikbaar is op de website van de Vennootschap.

Strategisch Comité

Het Strategisch Comité bestaande uit de vertegenwoordigers van de familiale aandeelhouders, de gedelegeerd bestuurder en de andere leden van het Uitvoerend Comité komt maandelijks samen om onder meer de activiteiten van de groep te bespreken, om de vooruitgang van strategische projecten en investeringen door te lichten en de vergaderingen van de Raad van bestuur voor te bereiden.

Beleid betreffende transacties en andere contractuele banden die niet binnen de wettelijke bepalingen betreffende belangenconflicten vallen

Het is de bestuurders en directieleden niet toegestaan om zonder de uitdrukkelijke toestemming van de Raad van bestuur betaalde diensten te leveren en rechtstreeks of onrechtstreeks goederen te kopen van of te verkopen aan de Vennootschap of vennootschappen van haar groep in het kader van transacties die geen deel uitmaken van hun mandaten of functies. De transacties uitgevoerd binnen het gebruikelijke kader van de activiteiten van de Vennootschap vormen hierop als enige een uitzondering. Ze zijn ertoe gehouden de Voorzitter of de gedelegeerd bestuurder te raadplegen die beslist of er bij de Raad van bestuur om een derogatie kan worden verzocht en, in dit laatste geval, of de Secretaris van de Raad ingelicht moet worden over de details van de transactie. De Secretaris zal ervoor zorgen dat de desbetreffende wettelijke voorschriften toegepast worden. De uitvoering van voornoemde transacties is in elk geval slechts toegestaan als ze worden uitgevoerd tegen marktvoorwaarden.

Evaluatie van de Raad van bestuur en van zijn Comités

De Raad van bestuur en zijn Comités evalueren regelmatig, en minstens één keer om de drie jaar, hun omvang, hun samenstelling, hun werking, hun prestaties en hun relaties met het management, evenals de individuele bijdrage van elke bestuurder aan de globale werking ten einde de efficiëntie van hun werking en de bijdrage ervan aan het deugdelijke bestuur van de groep voortdurend te verbeteren.

De Raad kreeg de aanbevelingen van de laatste driejaarlijkse zelfevaluatie van de Raad en van zijn Comités in augustus 2015. Deze zelfevaluatie gebeurde aan de hand van een schriftelijke vragenlijst die elke bestuurder ontving en waarin de verschillende hiervoor vermelde evaluatiecriteria aan bod kwamen. De antwoorden op deze vragenlijst werden verzameld door een werkgroep bestaande uit drie bestuurders die ook leden zijn van het Benoemingscomité. Deze laatste stelden een samenvatting van de antwoorden op de vragenlijst voor aan de Raad en formuleerden concrete aanbevelingen voor de Raad.

1.2. EXECUTIEF MANAGEMENT VAN DE GROEP

De gedelegeerd bestuurder is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de Vennootschap, bijgestaan door het Uitvoerend Comité. Op 31 december 2016 bestond het Uitvoerend Comité van de groep uit de gedelegeerd bestuurder (Voorzitter van het Uitvoerend Comité) van de groep, de CFO van de groep en een lid die verantwoordelijk is voor ontwikkeling en bedrijfsondersteuning aan de bestaande en nieuwe activiteiten van de groep. Samen handelen de leden van het Uitvoerend Comité collegiaal and zijn ze op groepsniveau onder meer verantwoordelijk voor het toezicht en ontwikkeling van de groep's activiteiten, strategie, het menselijk kapitaal, financiën, financiële communicatie, relaties met de investeerders, consolidatie van de rekeningen, managementinformatiesystemen, thesaurie, M&A (fusies en overnames) en juridische en fiscale aangelegenheden.

1.3. EXECUTIEF MANAGEMENT VAN DE DRIE ACTIVITEITEN

D'Ieteren groep bestaat uit drie activiteiten die elk hun eigen Uitvoerend Comité hebben: autodistributie in België (D'Ieteren Auto), Belron and Moleskine.

D'Ieteren Auto, een operationele afdeling van de s.a. D'Ieteren n.v. zonder afzonderlijke rechtspersoonlijkheid – wordt geleid door de gedelegeerd bestuurder van D'Ieteren Auto, die rapporteert aan de gedelegeerd bestuurder van de groep. De gedelegeerd bestuurder van D'Ieteren Auto zit het managementcomité van D'Ieteren Auto voor, dat is samengesteld uit zes andere leden, die verantwoordelijk zijn voor de afdelingen Retail, Finance, Operations, Research, Marketing & Training, Brands & Network Management en Human Resources.

Belron, waarvan D'Ieteren op 31 december 2016 94,85 % van het kapitaal in handen had wordt geleid door een Raad van bestuur van vijf leden, waaronder de drie leden van het Uitvoerend Comité van de groep en de CEO en CFO van Belron. De Raad van bestuur van Belron wordt voorgezeten door de gedelegeerd bestuurder van de groep.

Moleskine, een voor 100% dochteronderneming van D'Ieteren sinds 24 januari 2017, wordt bestuurd door een Raad van bestuur bestaande uit zes leden: de drie leden van het Uitvoerend Comité van de groep, de gedelegeerd bestuurder van Moleskine en twee andere senior managers van Moleskine's management team. De Raad van bestuur van Moleskine wordt voorgezeten door de gedelegeerd bestuurder van de groep.

1.4. COMMISSARIS

De externe audit wordt uitgevoerd door KPMG Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Alexis Palm, waarvan het mandaat verloopt op de Algemene Vergadering in juni 2017.

De totale vergoedingen met betrekking tot de prestaties die door de Commissaris en zijn aanverwante vennootschappen werden verleend aan de s.a. D'Ieteren n.v. uit hoofde van het boekjaar 2016, bedroegen 5,5 miljoen EUR exclusief btw. De details van deze vergoedingen zijn opgenomen in toelichting 42 bij de geconsolideerde jaarrekening 2016 (pagina 81).

AFWIJKINGEN VAN DE BELGISCHE CORPORATE GOVERNANCE CODE 2009

De Vennootschap wijkt af van de Code op de volgende principes:

AFWIJKING VAN PUNT 2.2.

De groep van bestuurders benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders kan de beslissingen domineren. In vennootschappen waar het familiale aandeelhouderschap een meerderheid vertegenwoordigt in het maatschappelijke kapitaal, hebben de familiale aandeelhouders, in tegenstelling tot de anderen, niet de keuze hun aandelen te verkopen indien zij niet akkoord gaan met de beslissingen van de Raad van bestuur. Hun paritaire of meerderheidsvertegenwoordiging in de Raad biedt hun de mogelijkheid de beslissingen te beïnvloeden en op deze manier de stabiliteit van het aandeelhouderschap te verzekeren, wat voor de rendabele en duurzame groei van de Vennootschap efficiënt is gebleken. De potentiële risico's voor het besturen van de onderneming die voortvloeien uit het bestaan van een sterke controle door het referentieaandeelhouderschap op de activiteiten van de Raad, kunnen bovendien getemperd worden, enerzijds, door een verstandig gebruik van deze macht door de betrokken bestuurders met respect voor de rechtmatige belangen van de Vennootschap en van haar minderheidsaandeelhouders en, anderzijds, door de duurzame aanwezigheid van meerdere niet-uitvoerende bestuurders die het familiale aandeelhouderschap niet vertegenwoordigen, wat een reële dialoog binnen de Raad mogelijk maakt.

AFWIJKING VAN DE PUNTEN 5.2./4 EN 5.3./1

De samenstelling van het Auditcomité en van het Benoemingscomité, die elk minstens één onafhankelijke bestuurder bevatten, wijkt af van de Belgische Corporate Governance Code, die een meerderheid van onafhankelijke bestuurders aanbeveelt. De Raad is inderdaad de mening toegedaan dat een grondige kennis van de onderneming ten minste even belangrijk is als hun onafhankelijkheid.

2. Remuneratieverslag

2.1. BEPALING VAN HET REMUNERATIEBELEID EN VAN DE INDIVIDUELE BEZOLDIGINGSBEDRAGEN VAN DE DIRECTIELEDEN

Het remuneratiebeleid en de individuele bezoldigingsbedragen van de niet-uitvoerende bestuurders en van het executieve management worden bepaald door de Raad van bestuur, op basis van aanbevelingen geformuleerd door het Remuneratiecomité van de groep. Belron s.a., waarvan het kapitaal minderheidsaandeelhouders omvat, en Moleskine S.p.a., tot 24 januari 2017 beursgenoteerd, beschikten in 2016 over eigen Remuneratiecomités die de bezoldiging van hun niet-uitvoerende bestuurders en executieve managementleden bepaalden. In 2017 zullen de taken van deze Remuneratiecomités rechtstreeks overgenomen worden door de Raden van bestuur van de betrokken ondernemingen, in interactie met het Remuneratiecomité van de groep.

Op het einde van elk boekjaar onderzoekt het Remuneratiecomité van D'Ieteren, op basis van de voorstellen van de CEO indien het gaat om de andere leden van het Uitvoerend comité, de volgende elementen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Raad:

- de bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders voor het volgende boekjaar;
- de variabele bezoldiging van de leden van het Uitvoerend comité voor het voorbije boekjaar, rekening houdend met de jaarlijkse of meerjaarlijkse criteria die verband houden met de prestaties die het bedrijf en/of de begunstigden moeten leveren voor de toekenning van de bezoldiging;
- de eventuele wijzigingen van de vaste bezoldiging van de leden van het Uitvoerend comité en hun variabele bezoldigingsdoelstelling voor het volgende boekjaar, evenals de aanverwante prestatiecriteria.

De Raad is van plan om deze procedure in stand te houden tijdens de twee boekjaren die volgen op het hier besproken boekjaar.

2.2. BEZOLDIGING VAN DE NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

De Vennootschap voert een passend bezoldigingsbeleid om niet-uitvoerende bestuurders voor de Raad aan te trekken en te behouden die beschikken over brede competenties in de verschillende disciplines die vereist zijn voor de rendabele ontwikkeling van haar activiteiten. Deze bestuurders ontvangen dezelfde vaste jaarlijkse bezoldiging, ongeacht hun aanwezigheid op de bijeenkomsten. Sommige bestuurders ontvangen een vaste bezoldiging voor de levering van specifieke prestaties als Voorzitter of Ondervoorzitter van de Raad, voor de deelname aan één of meer Comités van de Raad en, in voorkomend geval, voor het voordeel dat verband houdt met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens. Bepaalde bestuurders ontvangen een vaste jaarlijkse bezoldiging van Belron s.a. voor de uitoefening van een mandaat binnen de Raad van bestuur van Belron. Het totaalbedrag van deze bezoldigingen is opgenomen in de tabel hierna. De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen bezoldiging gekoppeld aan de prestaties van de onderneming. De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen specifieke vergoeding voor zijn deelname aan de Raad van bestuur.

Voor het boekjaar eindigend op 31 december 2016 werd door de Vennootschap en door de dochterondernemingen van de groep aan de niet-uitvoerende bestuurders een globaal bedrag van 1.545.028 EUR gestort. Er werden geen andere bezoldigingen of voordelen toegekend en er werden geen leningen of borgstellingen verleend door de Vennootschap of haar dochterondernemingen.

2016 (EUR)	Basisremuneratie	Gespecialiseerde Comités	Totale remuneratie
D'Ieteren R.	430.028		430.028
D'Ieteren N.	175.000		175.000
Périer O.	175.000		175.000
P.-O. Beckers sprl	115.000 ¹	20.000	135.000
Blondel C.	70.000	70.000	140.000
Gema sprl	70.000		70.000
Minne P.	70.000	80.000	150.000
Nayarit sca	70.000	30.000	100.000
Sioen M.	70.000		70.000
SPDG	70.000	30.000	100.000
Totaal te betalen	1.315.028	230.000	1.545.028

2.3. BEZOLDIGING VAN HET EXECUTIEVE MANAGEMENT

Algemene principes

Op 31 december 2016 bestond het executieve management, gedefinieerd als de leden van het Uitvoerend comité, uit Axel Miller (Voorzitter van het Uitvoerend comité), Arnaud Laviolette en Francis Deprez². De groep volgt een passend bezoldigingsbeleid om voor deze verschillende functies managers met het gepaste profiel aan te trekken en te behouden, en om hen te motiveren aan de hand van passende incentives. Dit beleid is gebaseerd op externe billijkheidscriteria (toetsing aan vergelijkbare functies buiten de onderneming) en interne billijkheidscriteria (tussen collega's binnen de onderneming).

Het beleid bestaat erin de totale individuele remuneratie van de leden van het Uitvoerend comité ongeveer te laten overeenstemmen met de mediaan van de remuneratie voor functies met vergelijkbare verantwoordelijkheden in vergelijkbare Belgische ondernemingen, zoals vastgesteld op basis van een benchmarking door onafhankelijke experts. De laatste benchmarking werd uitgevoerd in januari 2016.

Beschrijving van de verschillende bestanddelen

Het contract van gedelegeerd bestuurder van Axel Miller voorziet de volgende bestanddelen van de remuneratie:

- een "all in" vaste jaarlijkse basisremuneratie van 750.000 EUR, inclusief voordelen van alle aard die verband houden met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens en een gsm en de remuneratie die verband houdt met de uitoefening van mandaten van bestuurder bij dochterondernemingen van de groep;
- een variabele remuneratie die bestaat uit:
 - een jaarlijkse variabele remuneratie waarvan de doelstelling ongeveer 50% van de vaste remuneratie bedraagt;
 - en een incentive-plan op lange termijn in de vorm van aandelenopties.

De Vennootschap betaalt ook de bijdragen aan een arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplan ten voordele van de gedelegeerd bestuurder voor een jaarlijks bedrag van 96.674,58 EUR.

(1) inclusief de vergoeding ontvangen van Belron

(2) In dienst getreden op 1 september 2016.

De remuneratie van de andere leden van het Uitvoerend comité omvat:

- A. een “all in” vaste jaarlijkse basisremuneratie, inclusief voordelen van alle aard die verband houden met de terbeschikkingstelling van bedrijfswagens en een gsm en de remuneratie die verband houdt met de uitoefening van bestuurdersmandaten bij dochterondernemingen van de groep. De Vennootschap betaalt ook de bijdragen aan een arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplan ten voordele van elk lid van het Uitvoerend comité.
- B. een variabele remuneratie die bestaat uit:
- een jaarlijkse variabele remuneratie waarvan de doelstelling ongeveer 60% van de vaste remuneratie op korte termijn bedraagt;
 - en een incentive-plan op lange termijn in de vorm van aandelenopties.

Voor de spreiding van de betaling van de componenten van deze variabele remuneratie respecteert de Vennootschap de wettelijke vereisten inzake relatieve verhoudingen

- van de doelstelling voor de jaarlijkse variabele remuneratie, die niet meer bedraagt dan 50% van het bedrag van de totale variabele remuneratie en waarvan het bedrag, aangepast afhankelijk van de realisatie van prestatiecriteria, betaald wordt in het begin van het jaar dat volgt op de prestaties, en
- van de variabele remuneratie op lange termijn in de vorm van aandelenopties, die ten vroegste uitgeoefend kunnen worden vanaf het 4^e jaar dat volgt op het jaar waarin ze toegekend werden.

De toekenning van de variabele remuneratie houdt verband met de naleving van collectieve kwantitatieve prestatiecriteria (geconsolideerd resultaat ten opzichte van het budget, waarin alle doelstellingen en missies zijn geïntegreerd die door de Raad van bestuur werden goedgekeurd met het oog op waardecreatie op lange termijn), evenals individuele (gekoppeld aan de functiebeschrijving) en collectieve kwalitatieve criteria (onder meer gekoppeld aan de ontwikkeling en de uitvoering van de strategie van de groep, de ontwikkeling van de menselijke en financiële middelen en de realisatie van belangrijke specifieke projecten).

De jaarlijkse bonus is voor 50% gekoppeld aan de realisatie van de kwantitatieve jaardoelstelling en voor 50% aan de realisatie van de kwalitatieve doelstellingen. De bonus kan variëren van 0% tot 150% van de beoogde doelstelling in EUR, afhankelijk van de jaarlijks uitgevoerde prestatie-evaluatie.

In het begin van het boekjaar dat volgt op dat waarvoor de remuneratie in kwestie wordt toegekend, wordt op basis van de overeengekomen prestatiecriteria een prestatie-evaluatie van de betrokkenen uitgevoerd door de CEO voor de andere leden van het Uitvoerend comité, en door de Raad op aanbeveling van het Remuneratiecomité voor de CEO.

Het **incentive-programma op lange termijn** voor de leden van het Uitvoerend comité bestaat uit de toekenning van een bepaald aantal opties op aandelen D'Ieteren, waarover de Raad van bestuur beslist op voorstel van het Remuneratiecomité, en waarvoor rekening wordt gehouden met de mediaan van de remuneraties op lange termijn van functies met vergelijkbare verantwoordelijkheden binnen vergelijkbare Belgische of buitenlandse ondernemingen, zoals vastgesteld aan de hand van een benchmarking uitgevoerd door onafhankelijke experts, waarvan de laatste werd uitgevoerd in januari 2016.

De eigenschappen van de aandelenoptieplannen van D'Ieteren werden goedgekeurd door de Gewone Algemene Vergadering van 26 mei 2005. Deze opties verlenen het recht om bestaande aandelen van de onderneming te kopen tegen een uitoefenprijs die – voor elk plan – hetzij de gemiddelde koers van de 30 kalenderdagen voorafgaand aan de datum van het aanbod is, hetzij de slotkoers van de werkdag die hieraan voorafgaat, zoals beslist door de Voorzitter van de Raad van bestuur de dag voor de lancering van het plan.

Deze opties kunnen uitgeoefend worden vanaf 1 januari van het vierde jaar dat volgt op de datum van de lancering van het aanbod, tot het verstrijken van het tiende jaar na diezelfde datum, met uitzondering van de periodes van ongeveer anderhalve maand vóór de jaarlijkse en halfjaarlijkse financiële mededelingen. De effectieve uitoefening van de opties is afhankelijk van de koersevolutie van het aandeel dat de uitoefening van de opties mogelijk maakt na de vesting-periode van drie jaar. Voor meer details over de aandelenoptieplannen verwijzen we naar toelichting 35 van de geconsolideerde jaarrekening.

Remuneratie toegekend aan het Uitvoerend comité in 2016

De volgende tabel vat de verschillende remuneratiecategorieën van de leden van het Uitvoerend comité samen die in 2016 werden toegekend.

2016 (in EUR)	CEO ⁽¹⁾	Andere leden van het Uitvoerend comité ⁽¹⁾	Totaal
Vaste remuneratie	750.000	705.667	1.455.667
Variabele remuneratie op korte termijn ⁽²⁾	525.000	639.167	1.164.167
Bijdragen aan arbeidsongeschiktheids-, overlijdens- en pensioenplannen	96.675	164.333	261.008

(1) Met een contract als zelfstandige.

(2) Voor de fasering van de variabele remuneratie, zie hiervoor ‘Beschrijving van de verschillende bestanddelen van de variabele remuneratie’, punt B.

Daarbij werden in het boekjaar 2016 100.000 opties op D'leteren-aandelen toegekend aan de leden van het Uitvoerend comité tegen een uitoefenprijs van 31,71 EUR per aandeel (90.000 opties) en 38,09 EUR per aandeel (10.000 opties), als volgt verdeeld:

2016	Toegekende opties	Uitgeoefende opties	Vervallen opties
Chief Executive Officer	50.000		
Andere leden van het Uitvoerend comité			
Chief Financial Officer	40.000		
Support and Development	10.000		

Belangrijkste contractuele voorwaarden betreffende het vertrek van leden van het Uitvoerend comité en het recht om de terugbetaling van de variabele remuneratie of een deel ervan te eisen

Behoudens nalatigheid, ongeschiktheid of een ernstige fout, voorzien de contracten van de leden van het Uitvoerend comité vertrekvergoedingen van 12 maanden.

Deze overeenkomsten bevatten geen terugvorderingsclausules die van toepassing zijn mocht de variabele remuneratie toegekend zijn geweest op basis van verkeerde informatie.

3. Systemen van interne controle en risicobeheer

De Raad van bestuur kwijt zich van zijn controletaak door zich ervan te vergewissen (i) dat de entiteiten van D'leteren hun eigen controletaak uitvoeren en dat er correct werkende Comités opgericht zijn die de taak hebben bijzonder toezicht en bijzondere controles uit te oefenen (zoals een Auditcomité en een Remuneratiecomité) en (ii) dat de rapporteringsprocedures ten uitvoer worden gelegd om de Raad in staat te stellen de activiteiten van de entiteiten met regelmatige tussenpozen op te volgen, meer bepaald wat de risico's betreft waarmee ze geconfronteerd worden.

De Raad van bestuur wordt bijgestaan door het Auditcomité bij de uitoefening van zijn controle op de entiteiten van de Vennootschap, meer bepaald met betrekking tot de financiële informatie die wordt verstrekt aan de aandeelhouders en aan derden, en tot het toezicht op de mechanismen voor risicobeheer en interne controle.

In deze context werd de effectiviteit van het controlesysteem van D'leteren gehandhaafd, met inbegrip van de operationele en compliance-controles, het risicobeheer en de organisatie van de interne controle van de onderneming. Dit systeem heeft tot doel de risico's op de niet-realiseren van de economische doelstellingen eerder te beheersen dan te elimineren, en biedt enkel een redelijke en dus geen absolute zekerheid tegen verliezen of afwijkingen van materieel belang.

De beoordelingen omvatten een evaluatie van de financiële en operationele interne controles door de interne audit van elke entiteit, alsook van de rapporten van de externe auditor over zaken geïdentificeerd tijdens zijn statutaire auditwerkzaamheden.

3.1. INTERNE CONTROLEOMGEVING

3.1.1. Het interne controlesysteem omvat de volgende taken (niet-exhaustieve lijst):

- een duidelijke bepaling van de organisatiestructuur en een passende delegering van bevoegdheden binnen de directie;
- de instandhouding van een aangepaste functiescheiding samen met andere procedurele controles;
- de strategische planning en het aanverwante proces voor de jaarlijkse budgettering en de regelmatige controles;
- de maandelijkse rapportering en controle van de financiële resultaten en van de prestatie-indicatoren;
- de invoering van een boekhoudbeleid om de consistentie, de integriteit en de nauwkeurigheid van de financiële gegevens van de onderneming te verzekeren;
- een specifiek thesauriebeleid, een regelmatige rapportering en de opvolging van alle belangrijke thesaurietransacties en financieringsactiviteiten;
- de procedures voor de goedkeuring van investeringen;
- interne audits;
- tenuitvoerlegging van actieplannen en auditaanbevelingen op jaarbasis;
- beleidslijnen en businessstandaarden;
- bezoeken in verscheidene landen en gesprekken met het lokale management;
- driemaandelijks rapportering aan het Auditcomité van D'leteren.

3.1.2. De effectiviteit van het interne controlesysteem werd beoordeeld op basis van de volgende methoden:

- versterking en hervorming van het interne controle-team, waarbij de onafhankelijkheid van het hoofd van de interne audit wordt verzekerd door rechtstreekse rapportering aan het Auditcomité;
- versterking van het Corporate-team;
- nazicht van de interne en externe auditplannen (met inbegrip van IT-audits en frauderisico's);
- nazicht van belangrijke eventueel vastgestelde controleaangelegenheden die onbevredigend zijn;
- nazicht van alle controleproblemen die blijken uit interne en externe audits, alsook van bijkomende punten die onder de aandacht van het Auditcomité worden gebracht;
- lijsten opmaken van alle belangrijke risico's die geïdentificeerd worden in het kader van het risicobeheer van de onderneming;
- jaarlijkse en meerjaarlijkse auditplannen die voorgelegd en jaarlijks nagezien worden door het Auditcomité;
- besprekingen met het management over nieuwe risicodomeinen die worden geïdentificeerd door het management en over controles uitgevoerd tijdens interne en externe audits;
- prioritering van de controletaken volgens het risicoprofiel.

Het Auditcomité van D'Ieteren ontvangt elk kwartaal een rapport over de werkzaamheden van de Auditcomités van elke entiteit en brengt hierover op zijn beurt verslag uit aan de Raad van bestuur.

3.2. BEOORDELING VAN DE BUSINESSRISICO'S

3.2.1. D'Ieteren zorgt ervoor dat businessrisico's, ongeacht of ze van strategische, operationele, wettelijke, reputatiegebonden, financiële of ecologische aard zijn, in de mate van het mogelijke geïdentificeerd en begrepen worden. D'Ieteren volgt een beleid dat erin bestaat te garanderen dat risico's eerder met kennis van zaken dan ongewild worden genomen.

3.2.2. Elke entiteit voert een jaarlijkse risicocontrole uit en updatet haar risicoregister met voor elk risico een vermelding van de impact en de ondernomen acties om het risico te beperken. Deze benadering vormt de hoeksteen van de risicobeheeractiviteiten van D'Ieteren. Deze activiteiten hebben tot doel te verzekeren dat de grootste risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, geïdentificeerd en ingeschat zijn, en dat er controles ingevoerd of gepland zijn om deze risico's te beheeren.

Hierna vindt u een overzicht van de belangrijkste risico's waarmee de onderneming geconfronteerd wordt.

3.3. INTERNE AUDIT

3.3.1. Elke entiteit heeft haar eigen interne auditfunctie. Die opereert onafhankelijk van haar externe auditors en kan samenwerken met een externe dienstverlener wanneer gespecialiseerde vaardigheden vereist zijn. Een periodieke beoordeling garandeert dat deze functie adequaat is ingevuld, dat de doelstellingen afgestemd zijn op de belangrijkste risico's waaraan de entiteit is blootgesteld en dat het jaarlijkse interne auditplan goedgekeurd is.

3.3.2. Het Auditcomité van elke entiteit bekrachtigt de aanstelling of het ontslag van zijn interne auditmanager, evalueert zijn/haar onafhankelijkheid en objectiviteit, en werkt mee aan het garanderen van vrije toegang tot het management en het Auditcomité.

3.3.3. De interne audit van elke entiteit heeft de volgende taken:

- het ontwerp en de effectiviteit beoordelen van controlesystemen met betrekking tot belangrijke operationele processen en risico's;
- een evaluatie bezorgen, onafhankelijk van het management, met betrekking tot de geschiktheid van de interne operationele en financiële controles, systemen en praktijken van de entiteit;
- advies verlenen aan het management om de controleomgeving en de bedrijfsprestaties te verbeteren;
- een lijst opstellen van alle belangrijke risico's die geïdentificeerd worden in het kader van het risicobeheer van de onderneming.

3.4. BELANGRIJKSTE RISICO'S

3.4.1. Economische risico's

3.4.1.1. Sectorrisico

De activiteit van de autodistributie kan getroffen worden door verschillende factoren die verband houden met de auto-industrie en het aantal verkochte voertuigen op de Belgische markt. De vraag en de mix kunnen beïnvloed worden door factoren zoals de economische conjunctuur, veranderingen van het fiscale stelsel, het toenemende succes van car sharing en de beschikbaarheid van krediet voor potentiële kopers. De specifieke vraag naar de verdeelde merken hangt af van het succes van de door de leveranciers (VW, Porsche, Yamaha enz.) ontwikkelde modellen en hun prijs op de Belgische markt. De vraag naar meer milieuvriendelijke voertuigen leidt tot een evolutie van het voertuigenpark, dat steeds meer nieuwe motorisaties integreert (hybride, plug-in hybride, elektrisch, aardgas enz.). De betere kwaliteit van de auto's leidt ook tot minder frequente onderhoudsbeurten, en beïnvloedt daardoor de verkoop van wisselstukken. De volatiliteit van de prijzen van tweedehandsvoertuigen kan een invloed hebben op de restwaarden van de voertuigen die door D'Ieteren Auto worden teruggekocht van ondernemingen gespecialiseerd in kortetermijnverhuur.

Op het vlak van de herstelling en de vervanging van voertuigbeglazing zijn zachte weersomstandigheden, een afname van het aantal afgelegde kilometers, een verbetering van de wegcondities, een verlaging van de gemiddelde snelheid op de wegen als gevolg van de wetgeving betreffende de snelheidsbeperking en nieuwe technologieën zoals Adaptive Cruise Control, allemaal factoren die ongunstig zijn omdat ze de frequentie van glasbreuk verminderen. Veranderingen op het vlak van het beleid voor de dekking van glasbreuk door de verzekeringsmaatschappijen, zoals bijvoorbeeld de verhoging van de franchises, kan leiden tot een afname van de vraag of kan de druk op de prijzen verhogen.

Moleskine wordt geconfronteerd met zeer gefragmenteerde concurrentie van andere spelers in de sector van de schrijfwaren, en er zijn tal van concurrerende producten die vergelijkbaar zijn met de notitieboekjes van Moleskine. Het economisch klimaat zou een negatieve impact kunnen hebben op de vraag naar discretionaire consumentengoederen. Een toenemende digitale penetratie zou ook een negatieve impact kunnen hebben op de vraag naar de analoge producten van Moleskine. Het groothandelskanaal van Moleskine werkt met retail-klanten met fysieke winkels, die onder enorme druk staan van online retailers. Het risico wordt getemperd door Moleskine's digitale productontwikkelingsstrategie (Moleskine+).

Elke entiteit volgt de ontwikkelingen in haar sector actief op en integreert ze in een planningproces dat de strategische planning, de financiële langetermijnplanning, de budgetten en de maandelijkse rapportering omvat. Dit proces biedt de mogelijkheid om goed te anticiperen op deze tendensen of om snel te reageren op plotse gebeurtenissen. Daarnaast reikt dit proces de directie een basis aan om de juiste beslissingen te nemen over het voorgestelde product- en dienstengamma, de prijzen en de omvang van de organisatie.

Daar waar de activiteiten van nature blootgesteld zijn aan plotse schommelingen van de vraag, werden de structuren aangepast om een maximale flexibiliteit te bieden.

3.4.1.2. Strategie-uitvoeringsrisico

De tenuitvoerlegging van projecten houdt investeringen en financiële en operationele risico's in die een impact zouden kunnen hebben op de resultaten. Er worden projectbeheerstructuren uitgebouwd om een zo harmonieus mogelijke overgang te garanderen en nefaste gevolgen voor de activiteiten en de resultaten te vermijden.

D'leteren Auto implementeert verder zijn strategie 2018-2020 die gebaseerd is op drie pijlers. Dit omvat de sluiting en/of verhuizing van D'leteren Car Centers in de Brusselse regio om hun financiële en commerciële prestaties te verbeteren. D'leteren Auto bouwt ook een nieuwe structuur uit voor het distributienetwerk, waarbij het grondgebied verdeeld wordt in 26 homogene market areas om de rentabiliteit van de onafhankelijke concessiehouders te verbeteren. Tot slot herzielt D'leteren Auto zijn interne structuur om zijn klantgerichtheid te verbeteren. Dit omvat bijvoorbeeld de roll-out van een CRM-systeem (Customer Relationship Management) en Digital Marketing, om de klantenervaring te verbeteren.

Belron blijft plannen implementeren om de operationele efficiëntie te verbeteren in een aantal Europese landen die geconfronteerd worden met ongunstige markt- of concurrentieomstandigheden. De onderneming verhoogt ook haar investeringen in marketingtechnologie door haar IT-systemen te upgraden en geleidelijk aan digitale klantentools te integreren. Daarnaast onderzoekt de onderneming een aantal mogelijkheden om haar diensten uit te breiden tot domeinen zoals carrosserieactiviteiten en diensten voor woningbijstand/-herstelling. Een dergelijke potentiële diversificatie houdt financiële risico's in en wijkt af van de herstelling en vervanging van voertuigbeglazing, de historische activiteit van Belron.

Moleskine streeft ernaar om de sterke groei van zijn activiteiten op peil te houden, dankzij de kracht van zijn merk ter ondersteuning van de lancering van verschillende initiatieven, zoals het Moleskine Café, waarvoor nieuwe retail-vaardigheden en vaardigheden op het vlak van voeding en drank vereist zijn.

3.4.1.3. Merkreputatie

Het succes van de entiteiten van D'leteren hangt nauw samen met hun merkimago. De groep is dus potentieel blootgesteld aan bepaalde gebeurtenissen die negatieve gevolgen kunnen hebben. Elke gebeurtenis die een negatieve invloed zou kunnen hebben op het merkimago, hetzij intern (bijvoorbeeld de onbekwaamheid om de onderliggende waarden en de specifieke eigenschappen van de merken naar behoren over te brengen), hetzij extern (bijvoorbeeld de verspreiding door derden van valse of misleidende informatie), zou een wezenlijke negatieve impact kunnen hebben op de activiteiten, de resultaten en de financiële toestand.

3.4.1.4. Bescherming van handelsmerken en intellectuele eigendom

De activiteiten van D'leteren streven ernaar hun handelsmerken en intellectuele eigendom te beschermen. De waarde van de activiteiten van D'leteren zou evenwel in het gedrang kunnen komen mocht de bescherming van het merk of van andere intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de producten en diensten onmogelijk of bijzonder moeilijk of lastig worden.

3.4.1.5. Seizoensgebondenheid van de activiteiten

De activiteiten van D'leteren kunnen onderhevig zijn aan seizoensschommelingen. De verkopen van Moleskine via de B2B-, e-Commerce- en Retail-kanalen vertonen bijvoorbeeld een piek in het vierde kwartaal van elk boekjaar. De verkopen van Belron worden positief beïnvloed door koude winters terwijl de verkopen van D'leteren Auto de neiging hebben om sterker te zijn in het eerste kwartaal van het jaar wanneer het Brusselse Autosalon plaatsvindt.

Als resultaat van deze kwartaalschommelingen zijn vergelijkingen van de verkopen en bedrijfsresultaten tussen verschillende kwartalen van eenzelfde boekjaar niet zinvol en zijn dergelijke vergelijkingen niet betrouwbaar als indicator voor onze toekomstige inkomsten of bedrijfsresultaten over een volledig jaar.

3.4.1.6. Bevoorradingsrisico

D'Ieteren Auto importeert en verdeelt nieuwe wagens en wisselstukken van de merken van de groep Volkswagen. De relatie met Volkswagen werd in de loop van bijna 70 jaar opgebouwd en is gebaseerd op distributieovereenkomsten van onbepaalde duur die werden gesloten met elk van de merken. Elke ongunstige verandering van de contractuele voorwaarden, elke verslechtering van de relaties met de groep Volkswagen of elke significante wijziging van het beleid van de groep Volkswagen ten aanzien van de onafhankelijke importeurs, zou een ongunstig effect kunnen hebben op de financiële situatie en de resultaten van de entiteit. De beste verdediging tegen dit risico schuilt in de capaciteit van de vennootschap om aan de groep Volkswagen haar toegevoegde waarde te bewijzen op het vlak van het beheer van het Belgische netwerk van distributeurs. De vennootschap leeft het commerciële, marketing- en servicebeleid van de groep Volkswagen strikt na.

De activiteiten met betrekking tot de herstelling en de vervanging van voertuigbeglazing hangen in sterke mate af van de bevoorrading met glas, polyurethaan en reparatiehars. Om te voorkomen dat het verlies van een cruciale leverancier van één van deze materialen de werking van de activiteit aanzienlijk verstoort, hebben de aankoopteams een strategie uitgewerkt die tot doel heeft de leveranciers te diversifiëren en de volumes actief toe te wijzen.

De productie van Moleskine wordt volledig uitbesteed aan producenten in China, Vietnam en Europa. Als Moleskine één of meer van zijn hoofdleveranciers van grondstoffen, halffabricaten of eindproducten vervangt, kan het bedrijf geconfronteerd worden met hogere leveringskosten of leveringsvertragingen en moeilijkheden om zijn kwaliteitsstandaarden op peil te houden, en zal het bedrijf mogelijk niet meer in staat zijn om zijn contractuele verplichtingen na te komen of zijn relaties met verdelers en/of klanten in stand te houden. Om dit risico te beheersen, vermijdt het bedrijf een extreme concentratie in termen van het aantal fabrieken en leveranciers.

3.4.1.7. Inkooprijksrisico

De rentabiliteit van de activiteiten zou negatief beïnvloed kunnen worden door stijgende inkooprijzen. Het is niet altijd mogelijk om prijsverhogingen integraal af te wentelen op de klanten of om hogere inkooprijzen te compenseren door afdekking en besparingsmaatregelen.

3.4.1.8. Risico op klantenverlies

Belangrijke klanten zoals ondernemingen, leasingmaatschappijen of verzekeringsmaatschappijen vertegenwoordigen een aanzienlijk deel van D'Ieteren Auto's en Belron's activiteiten. Het verlies van één of meer van deze grote belangrijke klanten zou een ongunstig effect kunnen hebben op de financiële situatie en de resultaten.

De implementatie van de Market Area Strategie van D'Ieteren Auto, waarbij de Belgische markt opgesplitst wordt in 26 Market Areas die elk geleid worden door een Market Area Leader, zal resulteren in een aanzienlijke daling van het aantal tegenpartijen en een aanzienlijke stijging van hun omvang.

Hoewel het businessmodel van Moleskine verschuift van een voornamelijk groothandelsactiviteit naar een model waarbij men zich rechtstreeks tot de consument richt, bestaan er nog altijd risico's die verband houden met de hogere klantenconcentratie bij de grootste verdeler in de VS die in 2016 goed was voor 25% van de inkomsten van de onderneming. Het risico wordt evenwel gematigd door de verdere overgang in het groothandelskanaal naar rechtstreekse distributie (ongeveer 62% van de totale groothandelsomzet), waarbij de cruciale verkoop- en marketingactiviteiten uitgevoerd worden door Moleskine, terwijl de activiteiten om tegemoet te komen aan de vraag (bv. voorraadbeheer, facturering en orderverwerking enz.) beheerd worden door de verdeler.

Elke entiteit van de groep D'Ieteren neemt maatregelen om een sterke relatie te onderhouden met belangrijke klanten. Elke belangrijke klant heeft een specifieke beheerder die een 'key account plan' opstelt met duidelijke doelstellingen met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de relatie. Elke entiteit waakt erover dat haar klantenportefeuille voldoende evenwichtig blijft.

3.4.1.9. Risico op tekortkoming van een product/dienst en niet-naleving van normen of voorschriften

De door D'Ieteren Auto verdeelde voertuigen of wisselstukken kunnen lijden aan gebreken of onregelmatigheden. In dit geval staat de groep Volkswagen in voor de organisatie van de technische interventie. Dergelijke situaties kunnen echter de reputatie van D'Ieteren Auto als invoerder en verdeler negatief beïnvloeden. Om dit risico te beperken, volgt D'Ieteren Auto een transparant en proactief communicatiebeleid ten opzichte van zijn klanten en concessiehouders, en organiseert hij de eventuele terugroepacties die nodig zouden kunnen zijn om de voertuigen weer in overeenstemming met de normen te brengen. Uit de reactie van D'Ieteren Auto op 'Emissiongate' blijkt dat zijn crisismanagement efficiënt is. D'Ieteren Auto handelde op een volkomen transparante en open manier, zowel naar de klanten als naar de autoriteiten toe.

Voorruit van voertuigen worden technologisch complexer naarmate Advanced Driver Assistance Systems (ADAS) zoals autonoom remmen, waarschuwingen bij het verlaten van de rijstrook, waarschuwing voor kruisend verkeer, parkeerassistentie en surround zicht meer en meer ingang vinden. Deze trend zal zich nog voortzetten door de ontwikkeling van autonome voertuigen. ADAS maakt gebruik van radar, sensoren en camera's die correct gekalibreerd moeten worden als een voorruit vervangen wordt, omdat slecht gemonteerde voorruit een negatieve impact zouden kunnen hebben op de veiligheid van het voertuig. Dit zou tot juridische en financiële risico's kunnen leiden en de reputatie negatief kunnen beïnvloeden. Om dit risico te beperken, definieert Belron duidelijke montagenormen die binnen de hele onderneming worden toegepast en waarvan de naleving regelmatig gecontroleerd wordt door technische teams in elke eenheid. Bovendien wordt het belang van de strikte montagenormen binnen de onderneming nog versterkt door evenementen zoals 'Best of Belron', een internationale wedstrijd die tot doel heeft de beste technicus van de groep te verkiezen op basis van de naleving van de normen en de uitvoeringskwaliteit.

Moleskine houdt nauwgezet toezicht op de kwaliteit van de producten die vervaardigd worden door derden. De producten bestaan uit papier en/of andere materialen waarvan de productie een impact kan hebben op het milieu. Moleskine zet zich actief in om alle mogelijke voorzorgen te treffen om de kwaliteit van het milieu te helpen vrijwaren:

- Alle notitieboekjes van Moleskine bestaan uit zuurvrij papier, waardoor dit milieuvriendelijke producten zijn;
- Moleskine ontwikkelt en verkoopt FSC-gecertificeerde producten;
- Moleskine produceert zijn verpakking op zo een manier dat het afval beperkt blijft tot het minimum.

3.4.1.10. Verlies van sleutelpersoneel

De voortzetting van de activiteiten kan in het gedrang komen door het verlies van personeel dat verantwoordelijk is voor cruciale bedrijfsprocessen.

De onderneming bindt haar personeel door naast een aantrekkelijk loon dat regelmatig wordt vergeleken met de marktpraktijken, ook goede carrièreperspectieven en een regelmatige prestatiebeoordeling aan te bieden, en door tevredenheidsenquête's te voeren onder de werknemers. De plannen voor de opvolging van sleutelpersoneel worden regelmatig herzien door de directie van elke entiteit.

3.4.2. Financiële en informaticarisico's

3.4.2.1. Risico op rampzalig verlies

De entiteiten van D'Ieteren hangen in sterke mate af van cruciale hulpmiddelen zoals informaticasystemen, call centers en distributiecentra. Een grote ramp zou een entiteit kunnen verhinderen om essentiële producten te leveren of essentiële diensten te verlenen, zowel op lokaal als op globaal vlak. Als er geen passende maatregelen worden genomen om deze risico's te voorkomen, zouden de kosten die voortvloeien uit een ramp aanzienlijk kunnen zijn.

De directie onderzoekt regelmatig de potentiële oorzaken van verlies en neemt beschermingsmaatregelen. Bovendien worden plannen uitgewerkt om de continuïteit van de entiteit te verzekeren mocht er zich een ramp voordoen. Wat meer bepaald de informaticasystemen betreft, zorgen kopieën van de essentiële gegevens en systemen en kwetsbaarheidstesten voor webtoepassingen ervoor dat de impact van een eventueel groot defect beperkt wordt. De overblijvende risico's kunnen gedekt worden door passende verzekeringspolissen.

3.4.2.2. Risico's met betrekking tot IT-projecten

Nieuwe IT- en digitaliseringsinitiatieven houden risico's in. Belron introduceert bijvoorbeeld een nieuw ERP-systeem in verschillende landen, Moleskine implementeert een nieuw SAP-systeem en een nieuwe e-commerce-site, en zowel Moleskine als D'Ieteren Auto ontwikkelen nieuwe CRM-tools (klantenrelatiebeheer). De risico's van deze projecten worden verkleind dankzij een duidelijk beheer en ondersteuning van professionele dienstverleners.

3.4.2.3. Liquiditeitsrisico

Elke entiteit van de groep D'Ieteren:

- volgt haar eigen financieringsstrategie onder toezicht van het Corporate-team van D'Ieteren;
- zorgt voor een kernniveau van op lange termijn gewaarborgde financiering met een spreiding van de vervaldagen over een aantal jaren en gediversifieerde bronnen;
- houdt een regelmatige dialoog met kredietverstrekkers in stand en houdt de kredietverstrekkers op de hoogte van de algemene toestand van de onderneming.

Een niet te verwaarlozen deel van de entiteiten van D'Ieteren wordt gefinancierd met leningen, waarvan de beschikbaarheid afhangt van de toegang tot de kredietmarkten. De niet-beschikbaarheid van fondsen of de niet-naleving van bepaalde financiële ratio's kunnen ertoe leiden dat de onderneming niet meer kan functioneren, volledig of gedeeltelijk, of kunnen resulteren in een aanzienlijke stijging van de financieringskosten.

De basisfinanciering op het niveau van D'Ieteren N.V. wordt aangevuld met korte termijn gecommiteerde en niet-gecommiteerde kredietlijnen bestemd om de seizoensgebonden financieringsbehoeften te dekken.

De inbreng van D'Ieteren Lease in de door Volkswagen Financial Services volledig gefinancierde joint venture heeft het liquiditeitsrisico voor D'Ieteren aanzienlijk verminderd. De nood aan werkkapitaal van D'Ieteren Auto daalde aanzienlijk in 2016 aangezien het grote merendeel van de zelfstandige concessiehouders overschakelde op contante betalingen.

Belron heeft zijn vervallen bankleningen geherfinancierd via een nieuw gesyndiceerd 5-jarenkrediet ten bedrage van EUR 450 miljoen bij 10 internationale banken.

De overname van Moleskine wordt gefinancierd met bestaande kasmiddelen en opnemingen op bestaande kredietlijnen op het niveau van D'Ieteren N.V., en met een nieuwe kredietlijn op het niveau van DM Invest S.r.l., die 100% eigenaar is van Moleskine en voor 100% indirect in handen is van en gecontroleerd wordt door D'Ieteren N.V.

3.4.2.4. Rente- en wisselkoersrisico

Leningen met variabele rentevoet stellen de onderneming bloot aan een renterisico op kasstromen, terwijl leningen met vaste rentevoet de onderneming blootstellen aan een renterisico op de reële waarde. Om deze risico's te beheren, wordt D'Ieteren gefinancierd door een combinatie van kredieten met vaste en variabele rentevoeten, eventueel gecombineerd met afdekkingen op basis van derivaten (zie toelichtingen 17 en 18 van de geconsolideerde jaarrekening 2016 voor de gebruikte financiële instrumenten). Naarmate de vervaldatum van de kredietlijnen nadert, kunnen de heronderhandelingen over de kredietspreads en de kredietvoorwaarden resulteren in minder gunstige voorwaarden.

De internationale activiteiten van Belron zijn blootgesteld aan wisselkoers- en renterisico's. Het merendeel van de transacties wordt verricht in Amerikaanse dollar, euro en pond sterling. In elk land waar Belron een dochteronderneming heeft, worden de gegenereerde verkopen en de gemaakte kosten voornamelijk uitgedrukt in de lokale munteenheid. Dit is een natuurlijke indexering tegen de wisselkoersrisico's. Het beleid van Belron bestaat erin de waarde van de investeringen uitgedrukt in vreemde valuta zo veel mogelijk in te dekken met een equivalent schuldbedrag uitgedrukt in dezelfde valuta, om hun waarde in euro te beschermen.

De blootstelling van Moleskine aan het risico op wisselkoersschommelingen vloeit voort uit zijn verkoopactiviteiten, die kunnen gebeuren in andere munteenheden dan de euro. De verkopen en kosten uitgedrukt in een vreemde valuta kunnen beïnvloed worden door wisselkoersschommelingen, wat resulteert in een impact op de marges (economisch risico), net zoals handels- en financiële schulden en vorderingen en liquiditeiten uitgedrukt in een vreemde valuta beïnvloed kunnen worden door wisselkoersschommelingen, wat een impact kan hebben op de winst-en-verliesrekening (transactierisico). Tot slot hebben de wisselkoersschommelingen ook een impact op de geconsolideerde nettowinst en het eigen vermogen, aangezien de financiële overzichten van verschillende dochterondernemingen opgesteld worden in een andere valuta dan de euro en dan omgezet worden (wisselkoersrisico).

3.4.2.5. Waardeverminderingsverlies op investeringen

Als gevolg van de evolutie van de economische en handelsumgeving en de onzekerheid waardoor deze wordt getroffen, wordt D'Ieteren geconfronteerd met een risico op een potentiële waardevermindering van zijn investeringen. Mocht dit zich voordoen, zou dit kunnen leiden tot niet-contante afschrijvingen op aandelen en waardeverminderingsverliezen in de winst-en-verliesrekening. D'Ieteren tempert het risico aan de hand van regelmatige businessbesprekingen met het management van zijn activiteiten, een periodieke controle van de financiële prestaties en de voornaamste prestatie-indicatoren en een regelmatige actieve controle van de financiële planning op lange termijn en het budgetteringsproces samen met het lokale management.

3.4.3. Andere risico's

3.4.3.1. Juridisch risico

In de regio's waar de activiteiten van D'Ieteren een significant marktaandeel bereiken en/of onderworpen zijn aan verticale akkoorden die deel uitmaken van een groepsvrijstellingsverordening, houdt het belangrijkste juridische risico verband met het mededingingsrecht. Elke inbreuk op het mededingingsrecht kan resulteren in zware boetes. Bovendien werd de wetgeving betreffende de gegevensbescherming recentelijk verscherpt, met ook hiervoor aanzienlijke boetes in geval van inbreuk.

Om deze risico's te beperken, werden duidelijke beleidslijnen en een juridische follow-up ingevoerd en algemeen verspreid. De toepassing ervan wordt regelmatig onderworpen aan een audit.

3.4.3.2. Integriteitsrisico

De reputatie of de activa van D'Ieteren kunnen getroffen worden als werknemers, klanten, leveranciers of agenten in hun eigenbelang frauduleuze of onethische daden stellen die nadelig zijn voor D'Ieteren, of als D'Ieteren beschouwd wordt hoofdelijk aansprakelijk te zijn voor dergelijke daden gesteld door derden.

De onderneming heeft een reeks maatregelen ingevoerd die tot doel hebben deze risico's zo veel mogelijk te voorkomen, zoals beleidslijnen en procedures, ethische regels en een gedragscode die van toepassing is op alle personeelsleden, een gepaste opleiding voor het personeel, een delegering van bevoegdheden met scheiding van functies, een passende rapportering aan het management, een interne audit en financiële controles.

4. Informatie over het kapitaal

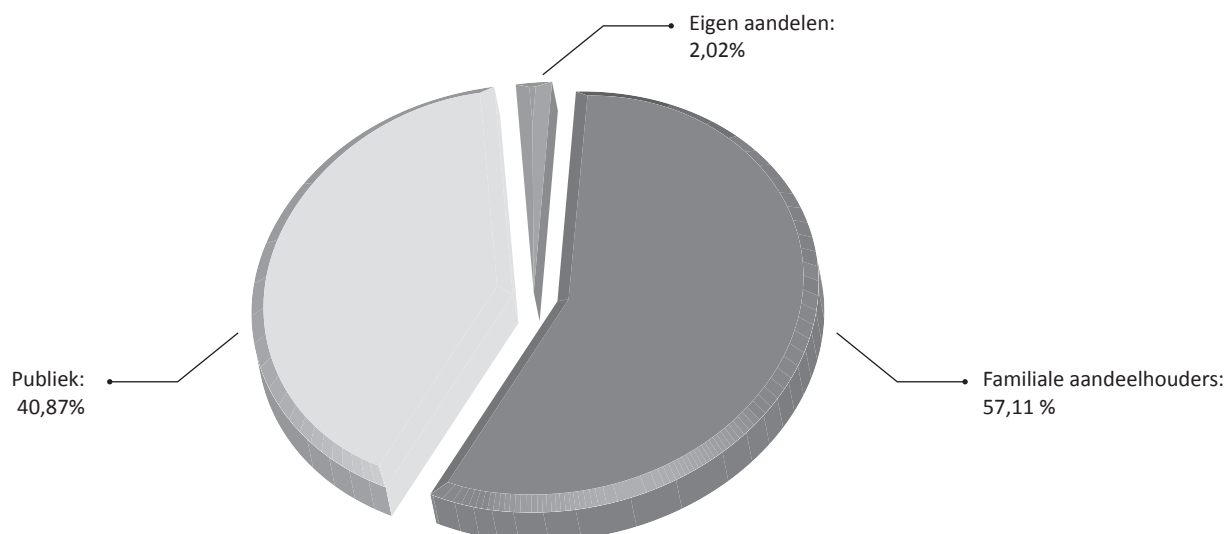
4.1. NOEMER

Per 31 december 2016	Aantal	Overeenkomende stemrechten
Gewone aandelen	55.302.620	55.302.620
Winstaandelen	5.000.000	5.000.000
Totaal		60.302.620

4.2. STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

Per 31 december 2016	In aandeel van het kapitaal	In stemrechten
Familiale aandeelhouders	57,11 %	60,66 %
waarvan Groep Nayarit	31,99 %	35,56 %
waarvan Groep SPDG	25,11 %	25,10 %
Eigen aandelen	2,02 %	1,86 %
Publiek	40,87 %	37,48 %

Nota: D'leteren heeft op 11 juli 2016 een transparantiekennisgeving ontvangen, waaruit blijkt dat MFS Investment Management ingevolge de verkoop van aandelen op 21 april 2016, 4,94 % van de aandelen bezat. MFS Investment Management heeft aldus de laagste drempel van 5 % onderschreden.

4.3. BEKENDMAKING VAN DE BELANGRIJKSTE DEELNEMINGEN (TRANSPARANTIEWET)

In overeenstemming met artikel 14, alinea 4 van de wet van 2 mei 2007 betreffende de bekendmaking van de belangrijke deelnemingen, wordt de structuur van het aandeelhouderschap, zoals die voortvloeit uit de laatste door de Vennootschap ontvangen kennisgeving (op 11 juli 2016, zie nota hierboven), in toelichting 28 van het financiële verslag vermeld (pagina 66).

De Vennootschap heeft geen verdere kennisgeving ontvangen die de in deze toelichting opgenomen informatie wijzigt.

4.4. ELEMENTEN DIE EEN INVLOED Zouden KUNNEN HEBBEN IN GEVAL VAN EEN OVERNAMEBOD OP DE AANDELEN VAN DE VENNOOTSCHAP

Krachtens artikel 74, § 7 van de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen heeft de Vennootschap op 20 februari 2008 een kennisgeving ontvangen van de groep Nayarit (waarvan de samenstelling in toelichting 28 van de geconsolideerde jaarrekening gevonden kan worden – pagina 66). Die wijst op het feit dat de groep Nayarit, individueel of samen met andere personen met wie hij samenwerkt, op 30 september 2007 meer dan 30 % van de door de Vennootschap uitgegeven aandelen met stemrecht bezat. Deze kennisgeving blijft relevant op de datum van dit verslag.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014 heeft de machtiging aan de Raad van bestuur hernieuwd om:

- het maatschappelijk kapitaal in één of meerdere malen te verhogen met een maximumbedrag van 60 miljoen EUR. Tot de kapitaalverhogingen waartoe in het kader van het **toegestane kapitaal** kan worden overgegaan behoren zowel de inbreng in speciën of in natura binnen de grenzen toegestaan door het Wetboek van Vennootschappen, als inlijving van beschikbare of onbeschikbare reserves of van uitgiftepremies, met of zonder uitgifte van bevoorrechte of niet-bevoorrechte nieuwe maatschappelijke aandelen, met of zonder stemrecht, met of zonder inschrijvingsrecht. De Raad van bestuur mag, in het belang van de vennootschap en onder de wettelijk voorgeschreven voorwaarden, het voorkeurrecht beperken of opheffen voor de door hem besliste kapitaalverhogingen, ook ten gunste van één of meer bepaalde personen;
- te beslissen, binnen het kader van het toegestane kapitaal, tot de uitgifte van obligaties die converteerbaar zijn in maatschappelijke aandelen, van intekenrechten of roerende waarden die op termijn recht kunnen geven op maatschappelijke aandelen van de vennootschap, onder de voorwaarden voorzien in het Wetboek van Vennootschappen, ten belope van een maximumbedrag, zodanig dat het bedrag van de kapitaalverhogingen die kunnen voortvloeien uit de uitoefening van de hierboven bedoelde rechten en roerende waarden de grens van het overblijvende deel van het toegestane kapitaal niet overschrijdt, met in voorkomend geval opheffing van het voorkeurrecht van de obligatiehouders.

Onverminderd de bevoegdheden verleend aan de Raad van bestuur overeenkomstig de alinea die voorafgaat, heeft de Buitengewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014 alsook de Raad van bestuur de bevoegdheid verleend om:

- voor een hernieuwbare termijn van drie jaar, over te gaan – in geval van een openbaar overnamebod op de door de Vennootschap uitgegeven effecten en voor zover de mededeling ter zake door de FSMA binnen een termijn van drie jaar vanaf het besluit van de Algemene Vergadering ontvangen wordt – tot kapitaalverhogingen door inbrengen in natura of in speciën, met in voorkomend geval **opheffing van het voorkeurrecht van de aandeelhouders**;
- teneinde voor de Vennootschap een ernstig en dreigend nadeel te vermijden, eigen aandelen te verkopen, hetzij op de beurs, hetzij door een verkoopbod gedaan onder dezelfde voorwaarden aan alle aandeelhouders overeenkomstig de wettelijke bepalingen. Deze bevoegdheden gelden, onder dezelfde voorwaarden, voor de verwerving of de vervreemding van maatschappelijke aandelen van de Vennootschap gedaan door haar dochtervennootschappen waarvan sprake in de artikels 627, 628 en 631 van het Wetboek van Vennootschappen.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 5 juni 2014 heeft ten slotte de hernieuwing goedgekeurd van de bevoegdheid van de Raad van bestuur om overeenkomstig de wettelijke bepalingen eigen aandelen aan te kopen voor een periode van 5 jaar, onder meer met het oog op de dekking van de aandelenoptieplannen voor de kaderleden van de Vennootschap.

De toepasbare regels voor de **benoeming en de vervanging van de bestuurders**, alsook voor de **wijziging van de statuten** van de Vennootschap, zijn deze voorzien in het Wetboek van Vennootschappen.

De **clausules betreffende een verandering van de controle** die in kredietovereenkomsten met financiële instellingen in 2015 opgenomen zijn, werden goedgekeurd door de Algemene Vergadering van aandeelhouders van 26 mei 2016, in overeenstemming met artikel 556 van het Wetboek van Vennootschappen.

Informatie over het aandeel

Beschrijving van het aandeel

Quotiteit	1 aandeel
ISIN code	BE0974259880
Reuters code	IETB.BR
Bloomberg code	DIE:BB

Beursindices

Het aandeel D'Ieteren maakt deel uit van de Belgian All Shares (BAS) index van Euronext met een gewicht van 0,38 % op 30 december 2016. Het aandeel wordt ook opgenomen in sectorale indices gepubliceerd door Dow Jones, Eurostoxx en Bloomberg.

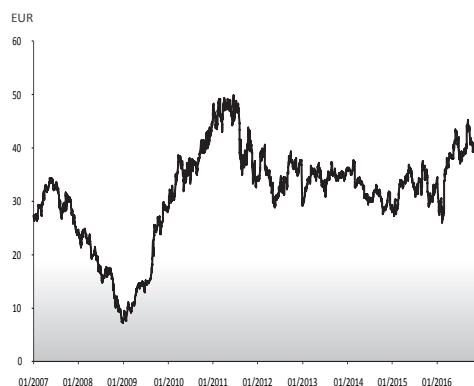
Evolutie van de koers van het aandeel en van de verhandelde volumes in 2016

	2016	
Rendement	22,0 %	
Totaal return voor de aandeelhouders	24,0 %	
Gemiddelde koers (in EUR)	37,84	
Hoogste koers (in EUR)	45,16	07/09/2016
Laagste koers (in EUR)	26,08	11/02/2016
Gemiddelde volume (in eenheden)	47.723	
Maximumvolume (in eenheden)	241.332	26/02/2016
Minimumvolume (in eenheden)	10.957	24/11/2016

Evolutie van de koers van het aandeel over 10 jaar

	01/01/2007 - 31/12/2016	
Rendement	55,7 %	
Totaal return voor de aandeelhouders	5,8 %	
Gemiddelde koers (in EUR)	31,70	
Hoogste koers (in EUR)	49,85	14/06/2011
Laagste koers (in EUR)	7,22	29/12/2008
Gemiddelde volume (in eenheden)	61.767	
Maximumvolume (in eenheden)	820.930	30/05/2008
Minimumvolume (in eenheden)	1.930	28/05/2007

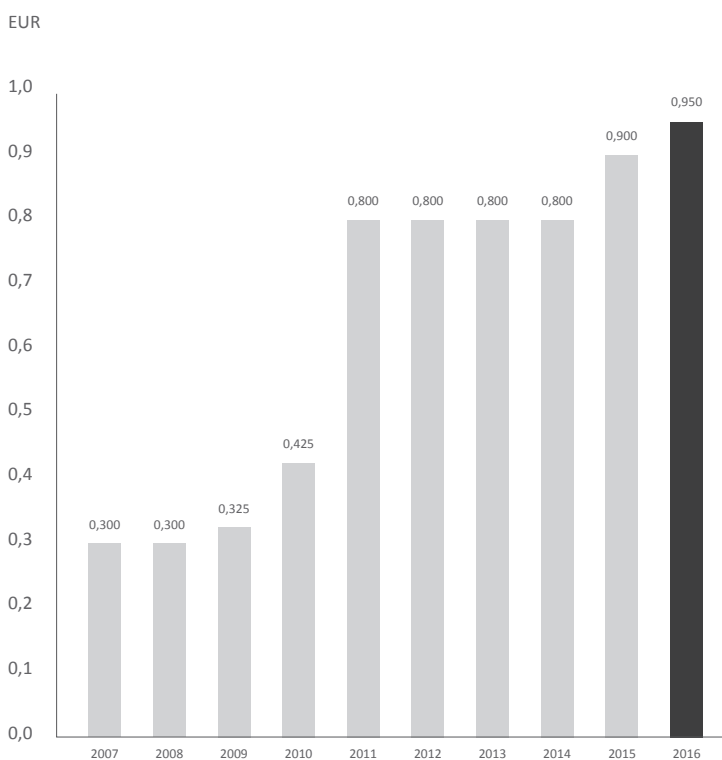

Gedetailleerde en historische informatie over de koers en de verhandelde volumes is beschikbaar op de website van D'Ieteren (www.dieteren.com).

Dividend

Als de toewijzing van het resultaat die wordt voorgesteld in toelichting 28 van dit verslag wordt goedgekeurd door de Gewone Algemene Vergadering van 1 juni 2017, zal voor het boekjaar 2016 een brutodividend van 0,950 EUR per aandeel worden uitgekeerd. De uitbetaling van het dividend zal gebeuren vanaf 8 juni 2017.

Evolutie van het brutodividend per aandeel over 10 jaar

Global Reporting Initiative-verslag voor duurzame ontwikkeling

- De reikwijdte van dit verslag dekt twee entiteiten van D'Ieteren: D'Ieteren Auto en Belron;
- D'Ieteren blijft zijn strategie en initiatieven op vlak van MVO verder ontwikkelen, namelijk door samen te werken met verscheidene belanghebbenden en passende antwoorden te geven op hun bezorgdheden op dit vlak.

STRATEGIE EN ANALYSE

§	GRI-Inhoud	Verwijzing/Commentaar
1.1	Verklaring van de CEO	Zie pagina 2 van het Activiteitenverslag 2016

ORGANISATIEPROFIEL

2.1	Naam	s.a. D'Ieteren n.v.
2.2	Merken, producten en diensten	De distributie in België van de voertuigen van de merken Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti, Porsche en Yamaha; De herstelling en vervanging van voertuigbeglazing via meer dan tien belangrijke merken waaronder Carglass®, Safelite® AutoGlass en Autoglass®; Moleskine is een premium en inspirerend lifestyle merk met een wereldwijde reikwijdte; Meer informatie op onze corporate website: www.dieteren.com .
2.3	Operationele structuur	Zie pagina 1 van het Activiteitenverslag 2016
2.4	Ligging van het hoofdkantoor	Maliestraat, 50 - 1050 Brussel, België
2.5	Aantal landen	102 landen op 5 continenten (zie kaart op pagina 1 van het Activiteitenverslag 2016)
2.6	Eigendomstructuur en rechtsvorm	Beursgenoteerd bedrijf opgericht en gevestigd in België en waarvan de controlerende aandeelhouders aangegeven zijn in Toelichting 28 van de Geconsolideerde jaarrekening 2016 (zie pagina 66).
2.7	Afzetmarkten	Zie kaart op pagina 1 van het Activiteitenverslag 2016
2.8	Omvang van het bedrijf	Zie de Geconsolideerde jaarrekening 2016
2.9	Significante veranderingen wat betreft omvang, structuur of eigendom	D'Ieteren heeft op 6 oktober 2016 een participatie van 41% verworven in Moleskine. Volgend op het overnamebod en squeeze out procedure bedroeg de participatie 100% op 24 januari 2017

PARAMETERS VAN HET VERSLAG

3.1	Verslagperiode	Van 1 januari 2016 tot 31 december 2016
3.2	Datum van het meest recente verslag	December 2015. Het is het zevende jaar dat D'Ieteren een verslag publiceert volgens de GRI-richtlijnen.
3.3	Verslaggevingscyclus	Jaarlijks
3.4	Contactpunten voor alle vragen	Financiële indicatoren: Pascale Weber, pascale.weber@dieteren.be , tel: +32.2 536 54 39 Milieu- en sociale indicatoren: Catherine Vandepopeliere, catherine.vandepopeliere@dieteren.be , tel: +32 2 536 91 91
3.5	Proces voor het bepalen van de inhoud van het verslag	Het belang van kwesties betreffende maatschappelijk verantwoord ondernemen die direct verband houden met de activiteiten van de groep (exclusief Moleskine), was het belangrijkste selectiecriteria. De selectie van de inhoud en van de indicatoren werd beoordeeld en goedgekeurd door een team dat D'Ieteren vertegenwoordigt.
3.6	Afbakening van het verslag	Belron beheert zelf zijn activiteiten in 24 landen. 18 sites van D'Ieteren Auto.
3.7	Beperkingen voor de reikwijdte van het verslag	Bij Belron worden de 8 landen waar de onderneming met franchisehouders werkt niet beschouwd in dit verslag. Bij D'Ieteren Auto worden de activiteiten van de zelfstandige concessiehouders niet opgenomen in dit verslag.
3.8	Basis voor verslaggeving	Identiek aan de Geconsolideerde jaarrekening 2016 (exclusief Moleskine)
3.10	Gevolgen van eventuele herformuleringen van eerder verstrekte informatie	De milieugegevens (vanaf 2014) van Belron en D'Ieteren Auto werden aangepast om de nauwkeurigheid en consistentie van te rapportering te verhogen.
3.11	Significante veranderingen ten aanzien van reikwijdte, afbakening of meetmethoden die voor het verslag zijn toegepast	Vanaf 2016 omvat D'Ieteren Auto's koolstofvoetafdruk D'Ieteren Treasury en D'Ieteren Services. Er is geen significante wijziging bij Belron. Een belangrijke verandering betreft de meetmethode: EN16 werd aangepast om te voldoen aan de nieuwe GHG Protocol Guidelines betreffende Scope 2 rapportering.
3.12	Index van de GRI-inhoud	Zie tabel op pagina 106

BESTUUR, VERPLICHTINGEN EN ENGAGEMENT

4.1	Bestuursstructuur	D'Ieteren leeft de Belgische Corporate Governance Code 2009 na, die beschikbaar is op de website www.corporategovernancecommittee.be . Bij de toepassing van de principes van de Code wordt echter rekening gehouden met de bijzondere structuur van het aandeelhouderschap van de Vennootschap, waarvan de familiale aandeelhouders de meerderheid hebben en de stabiliteit verzekeren sinds 1805.
4.2	Geef aan of de Voorzitter van de Raad van bestuur ook een leidinggevende functie heeft	
4.3	Aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van de Raad van bestuur	De Raad van bestuur is samengesteld uit: • zes niet-uitvoerende bestuurders, benoemd op voorstel van de familiale aandeelhouders; • vier niet-uitvoerende bestuurders, waaronder drie onafhankelijke, gekozen omwille van hun ervaring; • de gedelegeerd bestuurder (CEO). Informatie betreffende het Corporate Governance Charter van D'Ieteren kan geraadpleegd worden op: www.dieteren.com/nl/corporate-governance-charter Contactpersonen: Financiële indicatoren: Pascale Weber, pascale.weber@dieteren.be Milieu- en sociale indicatoren: Catherine Vandepopeliere, catherine.vandepopeliere@dieteren.be
4.4	Mechanismen die aandeelhouders en medewerkers de gelegenheid geven om aanbevelingen te doen aan of medezeggenschap uit te oefenen op de Raad van bestuur	De eerste gesprekken met externe stakeholders zijn van start gegaan in 2012. Ze worden betrokken op basis van hun interesse voor, hun impact op en hun kennis van de belangrijkste uitdagingen van de twee kernactiviteiten van D'Ieteren. Besproken onderwerpen zijn bijvoorbeeld groene mobiliteit, de beroepsopleiding in de autosector, verantwoord aankopen en verkopen.
4.14	Lijst van groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken	
4.15	Basis voor inventarisatie en selectie van belanghebbenden die betrokken moeten worden	

			D'Ieteren Groep ¹		D'Ieteren Auto				Belron		
			Eenheid	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
> ECONOMISCHE PRESTATIE											
Rechtstreekse gegenereerde economische waarde			EC1	miljoen EUR	6.420	2.661	2.874	3.114	2.793	3.161	3.305
> MILIEUPRESTATIE											
ENERGIEVERBRUIK											
Rechtstreeks	Stookolie	EN3	MWh/jaar	2.230	955	926	840	2.699	4.035	1.390	
	Aardgas		MWh/jaar	154.395	24.659	23.178	30.555	145.184	131.545	123.840	
	Brandstofverbruik van eigen voertuigen		liters	63.856.008	1.644.398	1.674.323	1.628.882	55.265.808	59.401.512	62.227.126	
	Onrechtstreeks	Grijze elektriciteitsverbruik	MWh/jaar	NA	10.905	9.769	9.529	99.481	97.446	NA	
Groene elektriciteitsverbruik of -productie ²		MWh/jaar	NA	5.245	3.931	5.077	21.349	21.382	NA		
Totaal verbruik electriciteit		MWh/jaar	128.523	16.150	13.700	14.605	120.830	118.828	113.918		
Energie-intensiteit	Consumptie van alle voertuigen per interventie ³	EN5	liter/ interventie	NA	NA	NA	NA	5,0	5,3	5,5	
	Verbruik van de voertuigen per mobiele job interventie ³		liter/ interventie		NA	NA	NA	7,0	7,3	7,2	
	Intensiteit van de stookolie ⁴		kWh/m²		1,6	4,1	3,7	1,8	2,5	0,8	
	Intensiteit van het aardgas ⁴		kWh/m²		40,5	102,3	134,4	96,4	82,7	75,7	
	Intensiteit van de elektriciteit ⁴		kWh/m²		26,5	60,5	64,2	80,2	74,6	69,6	
BROEIKASGASEMISSIES											
Rechtstreekse (Scope 1)	Stookolie	EN15	tCO ₂ e/jaar	595	257	250	223	722	1.079	372	
	Aardgasverbruik		tCO ₂ e/jaar	30.873	4.502	4.231	5.578	29.544	26.301	25.295	
	Gassen voor koelingssystemen		tCO ₂ e/jaar	727	346	418	336	1.917	873	391	
	Eigen voertuigen		tCO ₂ e/jaar	123.255	4.280	4.112	3.955	107.604	116.398	119.300	
	Logistiek in eigen beheer		tCO ₂ e/jaar	24.666	22	23	28	23.443	26.874	24.638	
	Vorkheftrucks		tCO ₂ e/jaar	8	0	0	0	114	6	8	
	TOTAAL RECHTSTREEKSE EMISSIES		tCO ₂ e/Jaar	180.123	9.406	9.035	10.119	163.344	171.531	170.004	
Onrechtstreekse (Scope 2)	Electriciteit emissies (markt gebaseerd)	EN16	tCO ₂ e/jaar	44.787	1.952	2.149	2.096	NA	NA	42.691	
	Electriciteit emissies (locatie gebaseerd)		tCO ₂ e/jaar	44.254	2.137	1.915	1.972	45.791	43.893	42.282	
Andere onrechtstreekse (Scope 3)	Zakenreizen (lucht, weg, spoorweg)	EN17	tCO ₂ e/Jaar	11.259	703	624	682	8.259	10.046	10.577	
	Uitbestede logistiek		tCO ₂ e/jaar	66.703	5.658	5.960	5.583	27.489	51.507	61.120	
	Emissies in verband met upstream energie	EN16-17	tCO ₂ e/jaar	45.579	2.157	2.058	2.268	42.397	43.094	43.311	
	TOTALE INDIRECTE EMISSIES (markt gebaseerd)		tCO ₂ e/Jaar	168.327	10.470	10.792	10.628	NA	NA	157.699	
	TOTALE INDIRECTE EMISSIES (locatie gebaseerd)		tCO ₂ e/Jaar	167.794	10.656	10.557	10.504	123.936	148.540	157.290	
Intensiteit van de emissies	Alle scopes kgCO ₂ e/interventie ³	EN18	kgCO ₂ e/job	NA	NA	NA	NA	26,06	28,66	28,73	
	Alle scopes tCO ₂ e/gemiddeld voltijds equivalent		tCO ₂ e/gemiddeld voltijds equivalent	12,45	12,51	12,74	12,81	11,23	12,36	12,14	
INITIATIEVEN OM HET ENERGIEVERBRUIK EN DE MILIEU-IMPACT TE VERMINDEREN											
Bespaarde energie dankzij besparingen en efficiëntie-maatregelen	Uitbestede logistiek	EN6	Maatregelen om energie te besparen en efficiëntie te verhogen								
Initiatieven om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen	CO ₂ -emissiereductie gerealiseerd door energie-efficiëntie	EN19									
Initiatieven om de milieu-impact van de producten en diensten te verminderen	Milieu-impact van producten en diensten die verminderd werd	EN27									
AFVAL											
Totaal gewicht afval per type en verwijderingsmethode	Recyclage	EN23	ton/jaar	99.014	1.320	1.123	1.403	94.443	90.925	97.611	
	Verbrandingsovens		ton/jaar	4.613	388	354	355	1.888	3.768	4.258	
	Storten		ton/jaar	37.168	0	0	0	35.541	40.965	37.168	
	Gevaarlijk afval		ton/jaar	1.696	346	273	202	157	595	1.494	
VERVOER											
Belangrijke milieu-impact in verband met het vervoer van producten en leden van het personeelsbestand	Ton CO ₂ in verband met vervoer ⁵	EN30	tCO ₂ e/jaar	225.890	10.663	10.720	10.247	166.909	204.831	215.643	
> ETHIEK OP HET WERK											
Totale personeelsbestand per werktipe, arbeidsovereenkomst en regio	Totale personeelsbestand	LA1	Gemiddeld voltijdse equivalenten	27.950	1.604	1.580	1.610	26.542	26.390	26.340	
	% medewerkers die deeltijds werken		%	NA	2,70%	3,29%	3,01%	NA	NA	NA	
Programma's voor competentie management en permanente opleiding		LA11			Zie MVO-hoofdstuk in het Activiteitenverslag 2016						

Aanvullende informatie

Algemene opmerking:

Overeenkomend met de nieuwe GHG (Greenhouse Gas) Protocol richtlijnen betreffende scope 2 emissies, werden waar mogelijk, de emissies die verband houden met elektriciteit berekend (retroactief) volgens de marktgebaseerde en de locatiegebaseerde benaderingswijze.

D'Ieteren Auto

D'Ieteren heeft een eigen systeem ontwikkeld voor de controle van zijn milieuprestaties. Jaarlijkse audits worden uitgevoerd op de locaties die het bedrijf zelf beheert. Over het energie- en watergebruik alsook het afvalniveau wordt twee keer per jaar verslag uitgebracht. Totale broeikasgasemissies (GHG Emissions) omvatten de emissies van de logistiek van onderdelen sinds 2011. De koolstofvoetafdruk van D'Ieteren Auto omvat D'Ieteren Treasury en D'Ieteren Services vanaf 2016. Het personeelsbestand (voltijdse equivalenten) voor 2015 werd bijgesteld met de cijfers van februari 2016.

Belron

Belron's milieugegevens sinds 2014 werden aangepast om de nauwkeurigheid en consistentie van de rapportering te verhogen

In 2016 steeg het verbruik van eigen voertuigen omwille van de lichte toename van aantal jobs en een wijziging in de methode om informatie te verzamelen.

In 2016 daalde het verbruik van elektriciteit omwille van de sluiting van de glasfabriek in de VS.

(1) Exclusief Moleskine.

(2) D'Ieteren Auto produceert een geringe hoeveelheid groene elektriciteit. Belron besliste voor 2016 om deze indicator niet langer te berekenen maar rapporteert in plaats daarvan over de evolutie van de markt- en locatiegebaseerde emissies (zie EN16).

(3) Deze indicator is niet relevant voor D'Ieteren Auto.

(4) Deze indicatoren worden vandaag niet gemeten op groepsniveau. Bij D'Ieteren Auto is de forse toename te wijten aan een aanpassing van de berekeningsmethode. Sinds 2015 wordt alleen rekening gehouden met indoor oppervlakken.

(5) Zie indicatoren EN15 en EN17.